

KONTROLLUTVALGET I FRÆNA KOMMUNE

Fræna, 6.september 2016

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 4/16
TID: 13.09.2016 kl. 12:00
STED: Formannskapssalen 2.etg., Fræna kommunehus

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 23/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.JUNI 2016
PS 24/16	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 25/16	FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEHAGESEKTOREN – DRIFT OG ØKONOMI
PS 26/16	PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019
PS 27/16	PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019
PS 28/16	FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2017 FOR KONTROLL OG TILSYN
PS 29/16	REVISJONENS RAPPORT TIL KONTROLLUTVALGET FOR 1.HALVÅR 2016
PS 30/16	REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2016
PS 31/16	OPPFØLGINGSLISTE

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møter, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 14 52, evt. mob 99160260.

E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Innkallinga går som melding til varamedlem som blir innkalt etter behov.

Ingvar Hals (s)
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R

FRÆNA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1548/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utval	Møtedato
PS 23/16	Kontrollutvalget	13.09.2016

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.JUNI 2016

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 14.juni 2016 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1.
2.

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt.

Protokollen godkjennes formelt i påfølgende møte samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Sveinung Talberg
rådgiver

KONTROLLUTVALGET I FRÆNA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr: 3/16
Møtedato: 14.06.2016
Tid: kl. 12.00 – kl. 15.30
Møtested: Møterom «Beøy», 1.etg., Fræna kommunehus
Sak nr: 15/16 – 22/16
Møteleder: Lisbeth Valle, nestleder (Sp)
Møtende medlemmer: Leif Johan Lothe (Ap)
Inge Kvalsnes (Krf)
Forfall: Ingvar Hals, leder (H)
Ann Helen Dalheim (Uavh.)
Ikke møtt: Ingen
Møtende vara: Ole Per Nøsen (Sp)
Ann-Marie Hopson (Ap)
Fra sekretariatet: Sveinung Talberg, rådgiver
Fra revisjonen: June B. Fostervold, regnskapsrevisor
Einar Andersen, forvaltningsrevisor
Av øvrige møtte: Anders Skipenes, rådmann (sak 17/16 og 22/16)
Ole Rødal, økonomisjef (sak 17/16 og 22/16)

Nestlederen ønsket velkommen og ledet møtet.

Det framkom ingen merknader til innkalling og sakliste.
Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR. TITTEL

PS 15/16	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 12.APRIL 2016
PS 16/16	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 17/16	FRÆNA KOMMUNE – ØKONOMIRAPPORT I.TERTIAL 2016
PS 18/16	FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEHAGESEKTOREN – DRIFT OG ØKONOMI
PS 19/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019
PS 20/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019
PS 21/16	OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN «SAMHANDLINGSREFORMEN I FRÆNA KOMMUNE»
PS 22/16	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 12.april 2016 godkjennes.

Kontrollutvalgets behandling

Nestleder orienterte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretærens innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling**Referatsaker:**

- RS 05/16 **Representantskapsmøte i Møre og Romsdal Revisjon IKS** – Protokoll fra konstituerende representantskapsmøte i Møre og Romsdal Revisjon IKS den 04.05.2016, Kristiansund (vedlagt)
- RS 06/16 **Fræna kommunestyre – Protokoll fra møte 02.05.2016, sak PS 56/2016**
Årsrapport 2015 – Fræna kommune (vedlagt)
- RS 07/16 **Fræna kommunestyre – Protokoll fra møte 23.05.2016, sak PS 59/2016**
Etiske retningslinjer (vedlagt)

Orienteringssaker:

- OS 12/16 **Fræna kommunestyre – Protokoll fra møte 02.05.2016, spørreavltimen**
(vedlagt)

Sekretæren redegjorde for orienteringssakene. Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte i sak RS 05/16. Det er i styremøte er vedtatt å opprette det nye selskapet fra 1.10.2016. Revisjonen av Fræna kommune blir ivaretatt som i dag inntil det nye selskapet er i drift.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretærens innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar økonomirapport for 1.tertial 2016, sammen med rådmannens/ økonomisjefens muntlige redegjørelse til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Rådmann Anders Skipenes redegjorde for den økonomiske situasjonen og prognosene for resten av året. Økonomien er «skjør». Driftsnivået er høyt og må ikke økes. Kommunen har pålagt seg selv begrensninger i bruk av disposisjonsfondet. De enhetene som er kommentert har utfordringer. Det gjelder Tornes skole og Haukås skole samt institusjonstjenesten. Haukås skole har utfordringer i forhold til det bygningsmessige og branntilsyn som ikke er oppfulgt. Institusjonstjenesten har overkapasitet og ledige plasser. Det er en utfordring å flytte ressurser til andre sektorer.

Rådmannen fikk spørsmål og hvem som har ansvaret for å følge opp det bygningsmessige. Dette er enhet for drift og anlegg. Rådmannen har satt i verk tiltak for å se på om rutinene for «tilstandsrapportering» er tilfredsstillende. Særlig gjelder dette eksterne krav som branntilsyn og at dette blir fulgt opp med evt. tiltak.

Økonomisjef Ole Rødal kommenterte også økonomirapporten der en vil komme nærmere inn på de usikre forholdene omkring avkastning på finansplassering og pensjonsutgifter pr. 2.tertial 31.08.2016. Da vil en ha sikrere prognoser for resten av året.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling.
(5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget viser til vedtak i k.sak PS 75/2015 om bestilling av forvaltningsrevisjon på barnehageområdet, drift og økonomi.

Kontrollutvalget viser til brev av 15.03.2016 fra rådmannen om tiltak for å lukke avvik og merforbruk på barnehageområdet og anser dette svaret tilstrekkelig for å imøtekomme en tilfredsstillende økonomiforvaltning.

Kontrollutvalget vil be om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen om utfordringer kommunen har på driftsområdet for barnehage med bakgrunn i at kommunen har et stort innslag av private barnehager med driftsavtale med kommunen.

Kontrollutvalget vil på bakgrunn av svaret fra rådmannen melde tilbake til kommunestyret behovet for et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i flere møter etter at kommunestyret i sak PS 75/2015 ba om at det ble igangsatt et forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet, drift og økonomi. Bakgrunnen var at det ble avdekt sviktende rutiner og merforbruk på området i økonomirapporten for 2. tertial 2015. I brev av 15.03.2016 har rådmannen redegjort for tiltak og endringer som skal forhindre dette i fremtiden.

Kontrollutvalget er samtidig klar over at kommunen kan ha utfordringer knyttet til driften av barnehageområdet når 6 av 9 barnehager er drevet i privat regi. Spørsmålet som reises er om kommunen har god nok styring og kontroll når de kjøper tjenestene framfor å produsere disse selv. Derfor vil kontrollutvalget be rådmannen om en redegjørelse om utfordringene omkring dette og svaret vil danne grunnlag for om kontrollutvalget anbefaler at bestillingen fortsatt bør stå ved lag, evt. om det blir et mindre forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget ser denne saken i sammenheng med sak PS 19/16 og vil anbefale kommunestyret å prioritere prosjekter som gir «avkastning» i form av læring, endring og forbedring. Å sette i gang et forvaltningsrevisjonsprosjekt koster ressurser. Store ressurser. Da må en prioritere riktig med bakgrunn i risiko og vesentlig.

Kontrollutvalget avventer rådmannen sin redegjørelse før de rapporterer tilbake til kommunestyret.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag fremsatt i møte. (5 voterende)

PS 19/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019
-----------------	---

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar forslag til Fræna kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 til foreløpig orientering.

Kontrollutvalget vil i neste møte avgi sin innstilling til Kommunestyret etter at planen har vært på høring.

Kontrollutvalgets behandling

Sekretær orienterte om saksgang og prosedyrer. Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte om bakgrunn og innhold i utkastet.

Kontrollutvalget er tydelig på at en må prioritere rett område og prosjekt som gir gevinster. Å sette i gang et forvaltningsrevisjonsprosjekt er ressurskrevende.

Kontrollutvalget kom med innspill til planen som revisjonen vil ta med seg videre til endelig utkast i neste møte. Innspillene knyttet seg særlig til området «Plan- og styringssystem» og «Barn og unge». Kontrollutvalget viser også til sakene som står på oppfølgingslisten som momenter og innspill videre. Innspillene kan også danne grunnlag for egne saker i kontrollutvalget uten at de kommer som et resultat i et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget ble også informert om at det kan komme selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i de selskap kommunen er med i som interkommunale samarbeid. Der blir det vertskommunen som «bestiller», men kommunen nyter fordel av dette som deltaker i samarbeidet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (5 voterende).

PS 20/16	UTKAST TIL OVERORDNA PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019
-----------------	---

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar forslag til Fræna kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 til foreløpig orientering.

Kontrollutvalget vil i neste møte avgi sin innstilling til Kommunestyret etter at planen har vært på høring.

Kontrollutvalgets behandling

Sekretær orienterte om saksgang og prosedyrer. Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte om bakgrunn og innhold i utkastet.

Kontrollutvalget mener eierskapsmeldingen må brukes evt. revideres for å prioritere riktig selskap. Rådmannen har orientert kontrollutvalget om at det er på gang er revisjon av denne samt bakgrunn og formål med de selskap og samarbeid kommunen er med i.

Kontrollutvalget vil komme tilbake til vedtak av plan for selskapskontroll i senere møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (5 voterende).

PS 21/16	OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN «SAMHANDLINGSREFORMEN I FRÆNA KOMMUNE»
-----------------	--

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjektet «**Samhandlingsreformen i Fræna kommune**», og revisjonens redegjørelse og vurdering av kommunens oppfølging til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget hadde ingen merknader til oppfølgingen, men viser til brev av 6.6.2016 fra revisjonen der kontrollutvalget blir bedt om å vurdere å holde seg orientert om oppfølgingen av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal. Kontrollutvalget vil følge opp dette ved å sette det på oppfølgingslisten i sak PS 22/16.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak**Kontrollutvalget fører opp følgende nye saker på oppfølgingslisten:**

1. OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN
«SAMHANDLINGSREFORMEN I FRÆNA KOMMUNE»
Oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal
2. En redegjørelse fra rådmannen om status på det interkommunale samarbeidet om PPT-tjenesten med Eide og Gjemnes.

Kontrollutvalgets behandling

Rådmannen var til stede og redegjorde for sakene som sto på oppfølgingslista.

- Arbeidet med innføring av det elektroniske kvalitetssystemet forsetter.
- Etisk reglement, datasikkerhetsreglement og innkjøpsreglement er vedtatt.
- Arbeidet med lederavtaler fortsetter og det gjenstår.
- Avviksrapporteringssystemet er i drift, men noen enheter gjenstår å implementere.
- Det finnes rutiner for håndtering av henvendelser som kommer direkte til postmottak, men det er utfordringer og manglende rutiner på henvendelser som kommer direkte til saksbehandlere.
- Det skal utarbeides en ny eierskapsmelding(er) som sier noe om formål, forventninger og hensikt med eierskapene i AS, IKS og interkommunale samarbeid.

Kontrollutvalget ønsket å føre opp 2 nye saker på oppfølgingslista.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar framlegg framsatt i møtet. (5 voterende)

Lisbeth Valle
nestleder

Ole Per Nøsen

Leif Johan Lothe

Inge Kvalsnes

Ann-Marie Hopson

Sveinung Talberg
sekretær

FRÆNA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1548/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 24/16	Kontrollutvalget	13.09.2016

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

- RS 08/16 **Reglement for offentlige anskaffelser i Fræna kommune**
Protokoll fra Fræna kommunestyre 05.09.2016, sak PS 84/2016 (deles ut i møtet)
- RS 09/16 **Kommunereformen – endelig vedtak om ny kommunestruktur i Fræna kommune**
Protokoll fra Fræna kommunestyre 13.06.2016, sak PS 61/2016. Nyheter og aktuelle saker fra hjemmesiden til Fræna kommune (vedlagt)
- RS 10/16 **Økonomirapportering Fræna kommune 30.04.2016**
Protokoll fra Fræna kommunestyre 13.06.2016, sak PS 62/2016 (vedlagt)
- RS 11/16 **Valgnemnda i Fræna kommune 13.06.2016 – endring i Viltnemnda.**
Protokoll fra Fræna kommunestyre 13.06.2016 (vedlagt)
- RS 12/16 **Informasjon om etablering av nytt revisjonselskap og avvikling av det gamle.**
Brev til kommunene i Kommunerevisjonsdistrikt 2 datert 29.06.2016 (vedlagt)
- RS 13/16 **Årsmelding 2015 – kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal** (vedlagt)
- RS 14/16 **Protokoll fra møte i styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 07.09.16**
(deles ut i møtet)

Orienteringssaker:

- OS 13/16 **Tilsyn med Fræna kommune si forvaltning av introduksjonslova**
Fylkesmannen har meldt om et tilsyn 22.01.2016 på nevnte område (vedlagt)
- OS 14/16 **Tilsyn med Fræna kommune som barnehagemyndighet 2016**
Melding fra Fylkesmannen om tilsyn den 13.10.2016 (vedlagt)

Sveinung Talberg
rådgiver

RS 08/16

Fræna kommune

Arkiv: 601
Arkivsaksnr: 2008/245-7
Sakshandsamar: Odd Eirik Bergheim

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Driftsutvalet i Fræna kommune	24/2016	25.08.2016
Kommunestyret i Fræna	84/2016	05.09.2016

Reglement for offentlig anskaffelse i Fræna kommune

Saksopplysninger

Innkjøpsreglement for Fræna kommune

Vurdering

Kommunestyret hadde saken oppe til politisk behandling (sak 73/2016), og vedtok å sende saken tilbake til rådmannen for justering.

Rådmannen legger med dette frem nytt forslag til innkjøpsreglement for Fræna kommune. Reglementet er basert på gjeldende regelverk knyttet til offentlig anskaffelse. En har videre forsøkt å tilpasse forslaget til Fræna kommune sin organisasjon.

Rådmannens tilråding:

Fræna kommunestyre vedtar forslag til innkjøpsreglement.

Behandling i Driftsutvalet i Fræna kommune - 25.08.2016

Representanten Frank Fylling (H) fylling fremmet slikt tilleggsforslag:

Administrasjonen får myndighet og plikt til å tilpasse innkjøpsreglementet til overordnede anbudsforskrifter til en hver tid. DRUT/kommunestyret informert om endringer

Ordstyrer Oddvar Myrseth (KRF) fremmet slikt tilleggsforslag:

Pkt 14: det skal være elektronisk adgangskontroll på byggeplassen, jfr. Nytt regelverk

Ved votering ble rådmannens tilråding samt begge tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

Fræna kommunestyre vedtar forslag til innkjøpsreglement.

Administrasjonen får myndighet og plikt til å tilpasse innkjøpsreglementet til overordnede anbudsforskrifter til en hver tid. DRUT/kommunestyret informert om endringer

Pkt 14: det skal være elektronisk adgangskontroll på byggeplassen, jfr. nytt regelverk

RS 09/16

PS 61/2016 Kommunereformen - endelig vedtak om ny kommunestruktur i Fræna kommune

Rådmannens tilråding:

1. Fræna kommune har gjennomført en grundig og godt forankret prosess ved utredningen av ulike alternativer for kommunestruktur. Med bakgrunn i denne, er der forhandlet fram 3 intensjonsavtaler. Det er også gjennomført høringer av disse avtalene (innbyggerundersøkelse, folkemøter og rådgivende folkeavstemming).

Med bakgrunn i de foreliggende intensjonsavtalene, resultatene fra høringene, og ut fra en faglig vurdering, tilrår rådmannen at Fræna og Eide i fellesskap danner en ny kommune.

2. En helhetlig og god samfunnsutvikling i området Jendem/Julsundet er utfordrende ved at området i dag deles av kommunegrensen mellom Fræna og Aukra. Fræna ønsker å legge til rette for et godt samarbeid med Aukra for å finne gode løsninger for kommunalt tjenestetilbud for innbyggerne i dette området. Det er imidlertid slik at dette ofte viser seg å være krevende i praksis. Gjeldende kommunegrense bør derfor vurderes.

Behandling i Formannskapet i Fræna kommune - 30.05.2016

Ved votering ble rådmannens tilråding vedtatt mot 3 stemmer.

Vedtak

1. Fræna kommune har gjennomført en grundig og godt forankret prosess ved utredningen av ulike alternativer for kommunestruktur. Med bakgrunn i denne, er der forhandlet fram 3 intensjonsavtaler. Det er også gjennomført høringer av disse avtalene (innbyggerundersøkelse, folkemøter og rådgivende folkeavstemming).

Med bakgrunn i de foreliggende intensjonsavtalene, resultatene fra høringene, og ut fra en faglig vurdering, tilrår rådmannen at Fræna og Eide i fellesskap danner en ny kommune.

2. En helhetlig og god samfunnsutvikling i området Jendem/Julsundet er utfordrende ved at området i dag deles av kommunegrensen mellom Fræna og Aukra. Fræna ønsker å legge til rette for et godt samarbeid med Aukra for å finne gode løsninger for kommunalt tjenestetilbud for innbyggerne i dette området. Det er imidlertid slik at dette ofte viser seg å være krevende i praksis. Gjeldende kommunegrense bør derfor vurderes.

Behandling i Kommunestyret i Fræna - 13.06.2016

Representanten Kjell Lode (Krf) satte frem følgende forslag til vedtak sammen med representantene Per Ståle Tornes (Krf) og Elise Fiske (H):

Du er her: (Hjem) Aktuelle saker

Kommunereformen i Fræna

Politisk vedtak

Kommunestyret i Fræna har vedtatt at kommunen skal danne en ny kommune i felleskap med Eide. Det endelige vedtaket om kommunereformen ble fattet i Fræna kommunestyre (PS 61/2016) den 13. juni 2016:

1. Fræna kommune har gjennomført en grundig og godt forankret prosess ved utredningen av ulike alternativer for kommunestruktur. Med bakgrunn i denne, er der forhandlet fram 3 intensjonsavtaler. Det er også gjennomført høringer av disse avtalene (innbyggerundersøkelse, folkemøter og rådgivende folkeavstemming). Med bakgrunn i de foreliggende intensjonsavtalene, resultatene fra høringene, og ut fra rådmannens faglige vurdering, tilrår kommunestyret i Fræna at vi danner en ny kommune i felleskap med Eide.
2. En helhetlig og god samfunnsutvikling i området Jendem/Julsundet er utfordrende ved at området i dag deles av kommunegrensen mellom Fræna og Aukra. Fræna ønsker å legge til rette for et godt samarbeid med Aukra for å finne gode løsninger for kommunalt tjenestetilbud for innbyggerne i dette området. Det er imidlertid slik at dette ofte viser seg å være krevende i praksis. Gjeldende kommunegrense kan derfor vurderes av fellesnemnda i samråd med innbyggerne i området.

Torsdag den 16. juni 2016 vedtok Eide kommunestyre (PS 16/82) følgende:

1. Eide kommunestyre vedtar å danne en ny kommune sammen med Fræna kommune

Veien videre

Fylkesmannen har satt ned en arbeidsgruppe som jobber med kommunereformen. Denne arbeidsgruppen skal i løpet av sommeren gå gjennom vedtak fattet av hver enkelt kommune i fylket, og så ta en kommunevis oppsummering. Deretter skal fylkesmannen bruke høsten på sin vurdering - og til slutt skrive tilrådingen om framtidig kommunestruktur i fylket innen 1. oktober 2016.

Intensjonsavtaler

Fræna kommune sitt forhandlingsutvalg har gjennom prosessen med kommunereformen framforhandlet tre intensjonsavtaler om sammenslåing:

- [Intensjonsavtale Eide og Fræna](#)
- [Intensjonsavtale Averøy, Eide og Fræna](#)
- [Intensjonsavtale Stor-Molde](#)

Forhandlingsutvalget ble etablert av kommunestyret i august 2015 (PS 62/2015), og besto av fire medlemmer - ordfører, varaordfører, representant fra største mindretallsparti og rådmann. Det ble dessuten opprettet en referansegruppe der forhandlingsutvalgets medlemmer inngår sammen med gruppeledere, kommunalsjefer, representant for de ansatte og leder for ungdomsrådet.

Ordfører [Tove Henøen](#) er kommunen sin kontaktperson i arbeidet med kommunereformen.

Bakgrunn for reformen

Stortinget ga i juni 2014 tilslutning til å gjennomføre en kommunereform, og regjeringen sitt mål er at ny kommunestruktur skal være på plass fra 2020. I Norge er det i dag 428 kommuner, og 36 av disse ligger i Møre og Romsdal fylke.

Alle landets kommuner ble høsten 2014 invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner, med mål om å fatte vedtak innen 1. juli 2016.

Våren 2017 skal Stortinget behandle forslag til ny kommunestruktur og eventuelle nye oppgaver.

Målet med reformen er å skape større og mer robuste kommuner, som skal være bedre i stand til å håndtere fremtidens utfordringer og flere nye oppgaver på en god måte. Innbyggerne skal sikres gode og mer likeverdige tjenester, og kommunene skal være bærekraftige og økonomisk solide i et langt perspektiv. De nye kommunene skal være i stand til å drive en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunereformen skal også bidra til styrking av kommunestyrets kontroll bl.a. ved å redusere behovet for interkommunale løsninger (økt lokaldemokrati).

Arbeidet med kommunereformen i Fræna

I 2015 og 2016 ble det arrangert folkemøter i ulike deler av kommunen. En innbyggerundersøkelse ble gjennomført våren 2015 i regi av NIVI/Respons, og den 25. april 2016 ble det holdt en rådgivende folkeavstemming der innbyggere fra og med 16 år kunne stemme over fire ulike alternativer. Før valget ble kommuneavisen distribuert til alle husstander med fylldig informasjon om kommunereformen og de tre signerte intensjonsavtalene.

INNBYGGERUNDERSØKELSE

OPPSUMMERINGSRAPPORT

HUSTADVIKA SOM NY KOMMUNE

ROMSDALSHALVØYA SOM NY KOMMUNE

Rapporter fra Telemarksforskning

Telemarksforskning utredet samfunnskonsekvenser ved endret kommunestruktur i Molderegionen (ROR-kommunene) høsten 2014 og våren 2015. Telemarksforskning leverte 5 delrapporter med ulike tema:

- [Kommunestruktur i Molde-regionen Delrapport 1 samfunnsutvikling \(PDF, 6 MB\)](#)
- [Kommunestruktur i Molde-regionen Delrapport 2 økonomi \(PDF, 7 MB\)](#)
- [Kommunestruktur i Molde-regionen Delrapport 3 tjenesteproduksjon \(PDF, 6 MB\)](#)
- [Kommunestruktur i Molde-regionen Delrapport 4 styrket lokaldemokrati \(PDF, 6 MB\)](#)
- [Kommunestruktur i Molde-regionen sluttrapport \(PDF, 2 MB\)](#)
- [Fræna som egen kommune \(PDF, 5 MB\)](#)
- [Kommunestruktur Nordmøre - sluttrapport \(PDF, 2 MB\)](#)

Telemarksforskning kom med en tilleggsutredning sommeren 2015 der mulighetene for Fræna som egen kommune ble vurdert.

I tillegg var Fræna kommune med i utredningen av ulike sammenslåingsalternativ på Nordmøre.

PS 61/2016 Tiltrådinga fra Formannskapet ble gjort til inkje.

→ **Vedtak:**

1. Fræna kommune har gjennomført en grundig og godt forankret prosess ved utredningen av ulike alternativer for kommunestruktur. Med bakgrunn i denne, er der forhandlet fram 3 intensjonsavtaler. Det er også gjennomført høringer av disse avtalene (innbyggerundersøkelse, folkemøter og rådgivende folkeavstemming).

Med bakgrunn i de foreliggende intensjonsavtalene, resultatene fra høringene, og ut fra rådmannens faglige vurdering, tilrår kommunestyret i Fræna at vi danner en ny kommune i felleskap med Eide.

2. En helhetlig og god samfunnsutvikling i området Jendem/Julsundet er utfordrende ved at området i dag deles av kommunegrensen mellom Fræna og Aukra. Fræna ønsker å legge til rette for et godt samarbeid med Aukra for å finne gode løsninger for kommunalt tjenestetilbud for innbyggerne i dette området. Det er imidlertid slik at dette ofte viser seg å være krevende i praksis. Gjeldende kommunegrense kan derfor vurderes av fellesnemnda i samråd med innbyggerne i området.

RS 10/16

PS 62/2016 Økonomirapportering Fræna kommune - 30.04.2016

Rådmannens tilråding:

Økonomirapport Fræna kommune for 1. tertial 2016 blir tatt til orientering.

Behandling i Formannskapet i Fræna kommune - 30.05.2016

Ved votering ble Økonomirapport Fræna kommune for 1. tertial 2016 tatt enstemmig til orientering.

Vedtak

Økonomirapport Fræna kommune for 1. tertial 2016 blir tatt til orientering.

→ **Behandling i Kommunestyret i Fræna - 13.06.2016**

Representanten Kjell Lode (Krf) bad om at «til orientering» i tilrådinga fra Formannskapet ble endret til «til vitende».

Formannskapet si tilråding ble enstemmig vedtatt med endringen ovenfor.

Vedtak:

Økonomirapport Fræna kommune for 1. tertial 2016 blir tatt til vitende.

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Reprenterer
Oddvar Myrseth	MEDL	KRF
Øyvind Panzer Iversen	MEDL	H
Ingvar Hals	MEDL	H
Ole Håkon Havnes Farstad	MEDL	SP
Nils Christian Harnes	MEDL	KRF

Følgjande varamedlemmer møtte:

Namn	Møtte for	Reprenterer
Synnøve Valle	Ole Håkon Havnes Farstad	SP
Per Ståle Tornes	Oddvar Myrseth	KRF
Leonhard Gjendem	Øyvind Panzer Iversen	H
Frank Anders Tovan Fylling	Ingvar Hals	H

Merknader

Møteinnkalling og protokoll fra forrige møte ble enstemmig vedtatt.

Representanten Erling Reitan (H) stilte som vara for Sigrid Gjendem Fjørtoft (H) frem til hun tok sete i sak 62/2016.

Leonard Gjendem forlot møtet før behandling av sak 74/2016.
Sak 76/2016 ble behandlet etter sak 71/2016.

RS 11/16

RS 11/16

Valgnemnda tok opp følgende sak i møtet:

Leif Johan Lothe og Ole Per Nøsen går ut av viltnemnda 2015-2019 da de begge har verv i Kontrollutvalget. Jfr Kommunelovens § 77 kan de som er medlemmer av Kontrollutvalget ikke være medlemmer av andre kommunale nemnder med beslutningsmyndighet. Bjørn Eidsvoll og Arne Gjendem er begge valgt inn som vara i viltnemnda. Disse rykker nå opp som faste medlemmer. Nye varamedlemmer velges ikke i denne omgang. Synnøve Valle blir ny nestleder i viltnemnda, hun er medlem av nemnda fra før. Endringen i sammensetning i viltnemnda for perioden 2015-2019 ble enstemmig vedtatt.

Fra administrasjonen møtte:

Namn	Stilling
Anders Skipenes	Rådmann
Odd-Eirik Bergheim	Kommunalsjef
Arild Kjersem	Kommunalsjef
Ole Rødal	Økonomisjef
Kim Atle Kvalvåg	Skolefaglig rådgiver
Linn Eidem	Kommuneplanlegger

RS 13/16

ÅRSMELDING 2015

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde

6413 Molde
Telefon 71 11 14 51

Interkommunalt samarbeid mellom Molde, Vestnes, Rauma, Nesset, Sunndal, Gjemnes, Eide, Fræna og Aukra

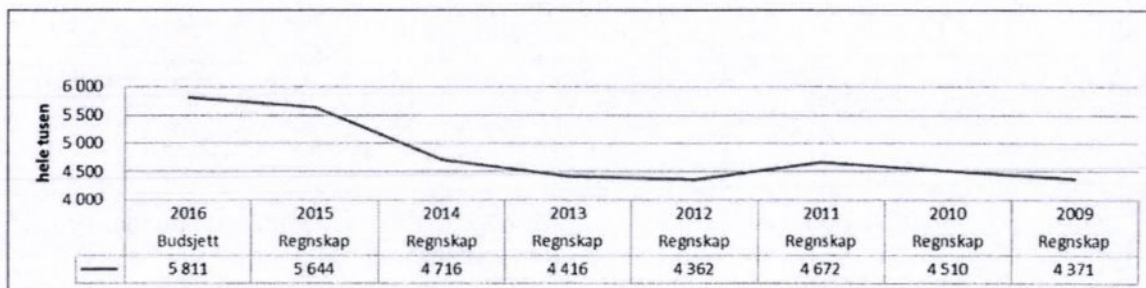
NØKKELTALL MEDLEMSKOMMUENE

Antall innbyggere	70 260
Driftsinntekter – mill kroner	6 045
Antall årsverk	5 356

NØKKELTALL REVISJONEN

Fakturerte timer	8 270
Kostnader per time	722
Antall årsverk	5,5
Sykefravær i dager	40

UTVIKLING I BETALING FRA MEDLEMSKOMMUNENE

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2 MØRE OG ROMSDAL

Selskapet

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal ble etablert i 1993 ved sammenslåing av flere revisjonsenheter, og eies i dag av kommunene Molde, Vestnes, Rauma, Nesset, Sunndal, Gjemnes, Eide, Fræna og Aukra. Selskapet er hjemlet i § 27 i kommuneloven om interkommunalt samarbeid.

Selskapet har som oppgave å utføre lovpålagt revisjon i eierkommunene. Det er fem ansatte med oppmøte i Molde og en ansatt med oppmøte i Sunndal.

Ved utgangen av 2015 er det 5 ansatte i revisjonen og en stilling er vakant. Utviklingen har vært slik siden etableringen i 1993:

	2015	2010	2005	1999	1993
Årsverk	5	5	5	8,5	9,5

Reduksjon i antall ansatte har vært mulig pga at revisjonsarbeidet er lagt om til mer fokus på risiko- og vesentlighetsvurderinger og at det er tatt i bruk elektroniske hjelpemidler i dokumentasjon og kommunikasjon. Dette har ført til høyere effektivitet i form av flere tjenester og lavere kostnader. De nye hjelpemidlene har også gitt en bedre kvalitet på arbeidet.

Revisjonsutgiftene som dekker regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll har utviklet seg slik i perioden 1993 til 2015:

	2015	2010	2005	1999	1993
Revisjonsutgifter	5 644 000	4 510 000	3 343 000	3 784 000	3 513 000

Kommunene faktureres med et fastbeløp på kr 100 000 og resten etter innbyggertall. Det ble en spesiell økning fra 2014 til 2015 i første rekke på grunn av økning med en ansatt. Fra 1. juli 2015 har det vært en vakanse på en ansatt

Her er en oversikt for den enkelte kommune i 1000 kroner.

År	Molde	Fræna	Eide	Gjemnes	Vestnes	Rauma	Aukra	Nesset	Sunndal
2016	1 935	787	347	283	569	627	341	314	608
2015	1 879	764	337	275	552	609	331	305	590
2014	1 530	631	292	241	465	510	284	265	497
2013	1 409	587	277	232	436	481	269	254	470
2012	1 380	576	275	232	432	478	266	252	471
2011	1 483	621	289	245	463	514	278	272	507
2010	1 419	597	278	241	448	496	271	265	495
2009	1 360	577	274	237	434	483	265	259	482

Styret

Styret består i perioden 2011 til 2015 av

	Faste medlemmer	Personlige varamedlemmer	Deltakerkommune:
Leder:	Torbjørn Rødstøl	Arne Hop	Rauma
Nestleder:	Ove Medalen	Per Olav Eidseter	Nesset
	Frank Lien	Martin Lous Lyngstad	Molde
	Knut Sjømæling	Heidi Hogset	Gjemnes
	Martin Kjøpstad	Sivert Petter Dyrkorn	Vestnes
	Bjørn Steinland	Eva Betten	Sunndal
	Anita Øyen Halås	Odd Magne Bolli	Eide
	Øyvind Solem	Inngunn Hjelmås	Aukra

Ottar Nerland

Sigrun Gjendem Fjærtøft Fræna

Ansatte har møtt i styret med tillitsvalgt.

Det har i løpet av 2015 vært avholdt to møter i styret og ett i lønnsforhandlingsutvalget. De sakene som har vært behandlet er budsjett, regnskap, sammenslåing med andre revisjonsenheter i fylket og lønnsforhandlinger.

Revisjonsoppgaver

Vi utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll med hjemmel i kommuneloven. I tillegg kommer ulike attestasjonsoppgaver. For revisjon etter revisorloven er det et samarbeid med revisjonsselskapet BDO, og er medarbeider på disse oppdragene. Avtalen ble avsluttet ved årsskiftet. Vi er med i en ordning der Norges Kommunerevisorforbund gjennomfører kvalitetskontroll i forhold til standarder for kommunal revisjonsskikk.

Regnskapsrevisjon

Vi benytter et webbasert revisjonsverktøyet Descartes til å utføre regnskapsrevisjon. Det er revisorforeningen som har ansvaret for den faglige delen i dette verktøyet.

I første halvår 2015 var vi 3,5 stillinger på regnskapsrevisjon, mens vi fra 1. juli ble redusert med en stilling pga av avgang med pensjon. I denne stillingen ble det ikke foretatt nyansettelse i påvente av etableringen av det nye selskapet

Revisjonsberetning til kommunene sine regnskaper ble avgitt innen lovens frist som er 15. april.

Selskapskontroll

Det ble i 2015 levert rapporter fra selskapskontroll av to kraftforetak.

Plan for selskapskontroll er utarbeidet for alle kommunene og disse er godkjent av kommunestyrene.

Forvaltningsrevisjon

I 2015 ble det levert 6 forvaltningsrevisjonsrapporter (7 rapporter forrige år). Rapportene omhandlet temaene

- Samhandlingsreformen (3)
- Innkreving av gebyr for byggesak mm
- Informasjonssikkerhet
- Eiendomsskatt

Det er gjennomført oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter og rapportert til kontrollutvalgene ihht plan

Alle revisjonsoppgavene er levert i henhold til plan.

Økonomi

Inntektene i 2015 ble på 6,4 mill kroner, og regnskapet viser et mindreforbruk på kr 455 000.

Økonomisk oversikt i 1000 kroner.

	Regnskap 2015	%	Budsjett	Avvik	Regnskap 2014	%
INNTEKTER						
Kommunene	5 644		5 640	4	4 716	
Selskaper	783		763	20	656	
Bruk av fond					642	
SUM	6 427		6 403	24	6 014	
UTGIFTER						
Fast lønn	3 998	67%	4 132	134	3 855	57%
Pensjon	554	9%	886	332	1 242	19%
Arbeidsgiveravgift	640	11%	708	68	723	11%
Andre utgifter	780	13%	677	-103	860	13%
SUM	5 972		6 403		6 680	
Regnskapsresultat	455		0	455	-666	

Kommentar til budsjettavvik - inndekking

Underskuddet for 2014 ble på kr 666 317. Dette blir delvis dekket i 2015 gjennom innsparinger av lønnsmidler ved vakanse og ved at pensjonsutgiftene blir kr 332 000 lavere enn budsjettert. Andre utgifter fikk et merforbruk på kr 103 000. Halvparten av beløpet skyldes utgifter til prosessleder for nytt revisjonsselskap.

Pensjonskostnadene svinger mye fra 1,2 mill kroner i 2014 til 0,5 mill kroner i 2015.

Rest underskudd til inndekking i 2016 blir da på kr 211 000.

Prising av tjenester - benchmarking

Selskapet leverer sine tjenester til selvkost. Prisingen av våre tjenester skjer ikke i et åpent marked. For å se om vi er konkurransedyktig på pris sammenligner vi oss med andre kommunale revisjonsenheter. Norges kommunerevisorforbund utførte for 2014 en benchmarking av kostnadseffektiviteten i kommunale revisjonsenheter ved å måle revisjonskostnadene i forhold til driftsinntektene i kommunene. Resultatet fra undersøkelsen viser at våre kommuner har lave kostnader til revisjon, og da spesielt de små kommunene. Kostnadene for regnskapsrevisjon i våre 9 kommuner ligger på 69 % av gjennomsnittet. Det var 16 revisjonsheter som deltok i undersøkelsen.

Tidsforbruk

Vi registrer timene elektronisk for å kunne dokumentere timeforbruket for den enkelte ansatte og for hvert revisjonsoppdrag/kommune osv. Dette gir oversikt over fleksitid for den ansatte, interntid, og er grunnlag for fakturering på selskapene. Videre bruker vi timeforbruket tidligere år i planleggingen av revisjonsoppdragene neste år.

Registrerte timer	2015	% andel	2014
Regnskapsrevisjon	5 257	64%	5 577
Forvaltningsrevisjon	2 848	34%	2 630
Selskapskontroll	165	2%	151
Fakturerte timer	8 270	100%	8 358
Interne timer	1 086	12%	1 219
Totale timer 5,5 årsverk	9 355		9 577

Fordelingen mellom regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon har vært stabil de siste årene. Interntiden gjelder timer til kurs, administrasjon og eksterne møter. Denne har gått noe ned.

I planleggingen legger vi til grunn at det kan faktureres 1500 timer per ansatt. I 2015 er det utfakturert 1 503 timer per ansatt (8 270 timer/5,5 årsverk).

Arbeidsmiljø og likestilling

Det har vært en stor utskifting av medarbeidere. Sykefraværet er lavt og det er registrert 40 dager med fravær i 2015 mot 19 dager året før.

Styresammensetningen i selskapet tilfredsstiller ikke kravene til minst 40 % representasjon fra hvert av kjønnene. Selskapet praktiserer lik lønn og øvrige arbeidsbetingelser uavhengig av kjønn.

Framtidsutsikter

Revisjonsdistriktet har i dag tre regnskapsrevisorer og to forvaltningsrevisorer. I andre halvår 2015 har det vært en person i vakanse i regnskapsrevisjon. I det nye revisjonsselskapet vil det være naturlig å se på bemanning med utgangspunkt i en større sammenheng.

Sammenslåingen av Kommunerevisjonsdistrikt 2, Fylkesrevisjonen og Distriktsrevisjon Nordmøre IKS i Møre og Romsdal Revisjon IKS ble ett år forsinket og får oppstart fra 1. juli 2016. Prosessen med sammenslåing har tatt tre år til sammen. Det nye selskapet vil være revisor i 17 kommuner og fylkeskommunen.

Det vil bli gjennomført kvalitetskontroll fra NKRF nå i høst.

Distriktsrevisor går av med pensjon 1. juli 2016.

Molde 31.mars 2016

Sigmund Harneshaug
Daglig leder

05/13/16

Tilsyn med Fræna kommune si forvaltning av introduksjonslova

TYSDAG 15.03.2016

Dato: 22 januar 2016 00:00

Stad: Skriftleg tilsyn

Ansvarleg: Oppvekst- og utdanningsavdelinga v/Nicolai

Støren

Målgruppe: Fræna kommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal fører tilsyn med Fræna kommune si forvaltning av introduksjonslova.

Tilsyn med Fræna kommune som barnehagemyndigheit 2016

05 14 / 16

MÅNDAG 05.09.2016

Dato: 13 oktober 2016 09:00 - 14:00

Stad: Fræna kommune

Ansvarleg: Oppvekst- og utdanningsavdelinga v/Silje V.

Reinaas

Målgruppe: Fræna kommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomfører tilsyn med Fræna kommune som barnehagemyndigheit.

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 25/16	Kontrollutvalget	13.09.2016
	Kommunestyret	

FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEHAGESEKTOREN – DRIFT OG ØKONOMI

Sekretariatets innstilling

Kommunestyret viser til redegjørelse fra rådmannen i brev av 15.03.2016 og 29.08.2016 samt meldt tilsyn fra Fylkesmannen.

Kommunestyrets vedtak om bestilling av forvaltningsrevisjon på barnehageområdet, drift og økonomi i sak PS 75/2015, blir på denne bakgrunn ikke iverksatt.

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets behandling i møte 11.02.2016:

Forvaltningsrevisor Einar Andersen redegjorde for det arbeid revisjonen nå gjør for å lage en overordnet analyse og risikovurdering som skal danne grunnlag for en overordnet plan for forvaltningsrevisjon. Innspill til dette arbeidet innhentes nå og den overordnede planen er forutsatt behandlet i kontrollutvalget sitt møte den 14.06.2016 og senere i kommunestyret.

Kommunestyret og kontrollutvalget kan på eget initiativ bestille forvaltningsrevisjonsprosjekt uten at prosjektene er med i overordnet plan.

I størst mulig grad bør innspill til prosjekt komme inn i overordnet plan og en prioritert rekkefølge. Dette kan avvikes hvis det er spesielle grunner til at andre prosjekt heller blir prioritert og kommer til undervegs.

Ikke alle 9 kommunene i distriktet kan få gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt samme år. Det er forutsatt at Fræna kommune skal kunne få gjennomført ett prosjekt høsten 2016. Det kan bli på barnehageområdet hvis overordnet analyse og risiko tilsier dette, eller at kommunestyret vedtar dette.

En slik bestilling kommunestyret har gjort i sak 75/2015 legger beslag på store ressurser hos revisjonen. Kontrollutvalget anbefaler at det først blir gjort en henvendelse til rådmannen om avdekte avvik nå er lukket og eventuelt hvilke tiltak som er satt inn for å lukke disse avvikene på barnehageområdet. En vil da kunne gjøre en kontroll på om tiltakene etterleveres. Kontrollutvalget ser bestillingen i sammenheng med at det oppsto et budsjettavvik på barnehageområdet.

Kontrollutvalget mener også at fokus bør settes inn på å undersøke kvalitet i barnehagen fremfor økonomi. Det er i stor utstrekning private barnehager i Fræna kommune som

kommunen har driftsavtale med og betaler tilskudd til. Derfor mener kontrollutvalget at innsynsmuligheter og undersøkelser som går på det kvalitative bør prioriteres hvis det skal igangsettes et forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehagesektoren.

Kontrollutvalgets vedtak i møte 11.02.2016:

1. Kontrollutvalget ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2.tertial 2015.
2. Tilbakemeldingen vil danne grunnlag for om dette blir et forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på en revisjon og kontroll av om eventuelle tiltak for å lukke avvikene er satt i verk og fungerer.
3. Kommunestyret blir orientert om kontrollutvalget sin konklusjon.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag til vedtak fremsatt i møte av sekretær. (5 voterende)

Brev til rådmannen fra kontrollutvalget den 24.02.2016 i tråd med vedtaket og svar fra rådmannen datert 15.03.2016.

Kontrollutvalgets behandling i møte 14.06.2016:

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i flere møter etter at kommunestyret i sak PS 75/2015 ba om at det ble igangsatt et forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet, drift og økonomi. Bakgrunnen var at det ble avdekt sviktende rutiner og merforbruk på området i økonomirapporten for 2.tertial 2015. I brev av 15.03.2016 har rådmannen redegjort for tiltak og endringer som skal forhindre dette i fremtiden.

Kontrollutvalget er samtidig klar over at kommunen kan ha utfordringer knyttet til driften av barnehageområdet når 6 av 9 barnehager er drevet i privat regi. Spørsmålet som reises er om kommunen har god nok styring og kontroll når de kjøper tjenestene framfor å produsere disse selv. Derfor vil kontrollutvalget be rådmannen om en redegjørelse om utfordringene omkring dette og svaret vil danne grunnlag for om kontrollutvalget anbefaler at bestillingen fortsatt bør stå ved lag, evt. om det blir et mindre forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget ser denne saken i sammenheng med sak PS 19/16 og vil anbefale kommunestyret å prioritere prosjekter som gir «avkastning» i form av læring, endring og forbedring. Å sette i gang et forvaltningsrevisjonsprosjekt tar ofte store ressurser. Da må en prioritere riktig med bakgrunn i risiko og vesentlighet.

Kontrollutvalget avventer rådmannen sin redegjørelse før de rapporterer tilbake til kommunestyret.

Kontrollutvalgets vedtak i møte 14.06.2016:

Kontrollutvalget viser til vedtak i k.sak PS 75/2015 om bestilling av forvaltningsrevisjon på barnehageområdet, drift og økonomi.

Kontrollutvalget viser til brev av 15.03.2016 fra rådmannen om tiltak for å lukke avvik og merforbruk på barnehageområdet og anser dette svaret tilstrekkelig for å imøtekomme en tilfredsstillende økonomiforvaltning.

Kontrollutvalget vil be om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen om utfordringer kommunen har på driftsområdet for barnehage med bakgrunn i at kommunen har et stort innslag av private barnehager med driftsavtale med kommunen.

Kontrollutvalget vil på bakgrunn av svaret fra rådmannen melde tilbake til kommunestyret behovet for et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med forslag fremsatt i møte. (5 voterende)

I tråd med vedtak i kontrollutvalget ble det sendt et brev til rådmannen datert 23.06.2016 med to spørsmål i tilknytning til de utfordringer kommunen har på driftsområdet barnehage:

- Hvordan kommunen har ordnet sine driftsavtaler slik at de har innsyn, påvirkning og innflytelse i hvordan de private barnehagene driver?

- Hvordan er dialog og kommunikasjon slik at kommunen sikrer seg oversikt og tilfredsstillende drift?

Kontrollutvalget ønsker en redegjørelse om totalbildet både på drift og økonomi og når det gjelder både kommunale og private barnehager. Kontrollutvalget har ikke hovedfokus bare på det sterke private innslaget, men på totalbildet.

I brev av 29.08.2016 fra rådmannen til kontrollutvalget redegjøres det for disse spørsmålene.

Det er i administrasjonen ansatt enhetsleder for barnehageområdet med barnehagefaglig kompetanse. Denne sin rolle er å sikre at barna får et godt pedagogisk og trygt barnehagemiljø gjennom aktiv veiledning, godkjenning og tilsyn. Kommunen har ansvar for å utvikle kompetanseplaner for både kommunale og private barnehager. Disse behandles i kommunestyret. Det er i kommunen utarbeidet plan for tilsyn i alle barnehager. Dette gjennomføres annethvert år i alle barnehager. Kommunen har også et koordineringsansvar med skoler og andre kommunale tjenester.

Samlet sett gjør dette at rådmannen vurderer at en har god oversikt over driften både i kommunale og private barnehager.

Kontrollutvalget er kjent med at Fylkesmannen skal ha et tilsyn med Fræna kommune som barnemyndighet 2016. Dette skal skje den 13.10.2016. Se sak OS 14/16.

Vedlegg:

- Brev av 24.02.2016 fra kontrollutvalget. Redegjørelse for økonomisk avvik innenfor barnehageområdet 2015.
- Brev av 15.03.2016 fra rådmannen. Redegjørelse for økonomisk avvik innenfor barnehageområdet 2015
- Brev av 23.06.2016 fra kontrollutvalget. Spørsmål om utfordringer på barnehageområdet.
- Brev av 29.08.2016 fra rådmannen. Redegjørelse for totalbildet på drift og økonomi i kommunale og private barnehager.
- Meldt tilsyn 13.10.2016 fra Fylkesmannen med Fræna kommune som barnehagemyndighet.

VURDERING

Kontrollutvalget har i brev av 23.02.2016 og 23.06.2016 bedt rådmannen om en tilbakemelding på de utfordringer kommunen har på driftsområdet barnehage. Rådmannen har i to brev, av 15.03.2016 og 29.08.2016, svart på kontrollutvalgets spørsmål og gjort rede for forhold på barnehagesektoren. Å sette i gang et forvaltningsrevisjonsprosjekt tar ofte store ressurser. Da må en prioritere riktig med bakgrunn i risiko og vesentlighet.

Kontrollutvalget er også blitt kjent med at Fylkesmannen skal ha et tilsyn den 13.10.2016 med Fræna kommune som barnehagemyndighet. Det er ikke formålstjenlig og effektiv ressursutnyttelse at en både har et statlig tilsyn og forvaltningsrevisjon i egen regi på samme tema og område.

Med dette som bakgrunn og de svar kontrollutvalget har mottatt fra rådmannen mener kontrollutvalget at det ikke lenger er aktuelt med en forvaltningsrevisjon på barnehagesektoren slik kommunestyret bestilte i sak PS 75/2015.

Sveinung Talberg
rådgiver

Fræna kommune

✓/rådmann

Deres referanse:

Vår referanse:
2016-050/STA

Arkivkode:
1548-216

Stad/dato
Molde, 24.02.2016

OVERSENDING AV SAKER - KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget i Fræna hadde møte 11.02.2016. I sak 04/16 som gjaldt bestilling av forvaltningsrevisjon «Barnehagesektoren – drift og økonomi» gjorde kontrollutvalget følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2.tertial 2015.
2. Tilbakemeldingen vil danne grunnlag for om dette blir et forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på en revisjon og kontroll av om eventuelle tiltak for å lukke avvikene er satt i verk og fungerer.
3. Kommunestyret blir orientert om kontrollutvalget sin konklusjon.

Kontrollutvalgets behandling

Forvaltningsrevisor Einar Andersen redegjorde for det arbeid revisjonen nå gjør for å lage en overordnet analyse og risikovurdering som skal danne grunnlag for en overordnet plan for forvaltningsrevisjon. Innspill til dette arbeidet innhentes nå og den overordnede planen er forutsatt behandlet i kontrollutvalget sitt møte den 14.06.2016 og senere i kommunestyret.

Kommunestyret og kontrollutvalget kan på eget initiativ bestille forvaltningsrevisjonsprosjekt uten at prosjektene er med i overordnet plan. I størst mulig grad bør innspill til prosjekt komme inn i overordnet plan og en prioritert rekkefølge. Dette kan avvikes hvis det er spesielle grunner til at andre prosjekt heller blir prioritert og kommer til undervegs. Ikke alle 9 kommunene i distriktet kan få gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt samme år. Det er forutsatt at Fræna kommune skal kunne få gjennomført ett prosjekt høsten 2016. Det kan bli på barnehageområdet hvis overordnet analyse og risiko tilsier dette, eller at kommunestyret vedtar dette.

En slik bestilling kommunestyret har gjort i sak 75/2015 legger beslag på store ressurser hos revisjonen. Kontrollutvalget anbefaler at det først blir gjort en henvendelse til rådmannen om avdekte avvik nå er lukket og eventuelt hvilke tiltak som er satt inn for å lukke disse avvikene på barnehageområdet. En vil da kunne gjøre en kontroll på om tiltakene etterleveres. Kontrollutvalget ser bestillingen i sammenheng med at det oppsto et budsjettavvik på barnehageområdet.

Kontrollutvalget mener også at fokus bør settes inn på å undersøke kvalitet i barnehagen fremfor økonomi. Det er i stor utstrekning private barnehager i Fræna kommune som kommunen har driftsavtale med og betaler tilskudd til. Derfor mener kontrollutvalget at innsynsmuligheter og undersøkelser som går på det kvalitative bør prioriteres hvis det skal igangsettes et forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehagesektoren.

Kontrollutvalget ber som nevnt i vedtaket om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2. tertial 2015.

Kontrollutvalget vil også be om en generell orientering på barnehageområdet om hvilke virkemidler kommunen har tatt i bruk for å sikre at kommunen får de tjenester de har bestilt både kvantitativt og kvalitativt av private barnehager kommunen har avtale med. 175 av 520 plasser er i følge kommunen sin hjemmeside kommunale. 2/3-deler av plassene er dermed privat drevne.

Når svar foreligger og en har foretatt etterprøving at evt. iverksatte tiltak, vil kontrollutvalget ta en vurdering på om det er formålstjenlig å gå i gang med et forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget ber om rådmannen sin redegjørelse til neste møte. Hvis dette ikke er mulig, så ber en om å bli underrettet om dette.

Neste møte i kontrollutvalget i Fræna er **tirsdag 12.april 2016 kl. 12:00.**

Med hilsen

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:

Kontrollutvalgets leder
Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R

Fræna kommune
Rådmann

Kontrollutvalget

Deres ref:

Vår ref
2014/2733-7

Saksbehandler
Kim Atle Kvalvåg

Dato
15.03.2016

Redegjørelse for økonomisk avvik innenfor barnehageområdet 2015

Det vises til møte i kontrollutvalget 11.02.2016 der det i sak 04/16 ble gjort følgende vedtak:

- 1. Kontrollutvalget ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2.tertial 2015.*
- 2. Tilbakemeldingen vil danne grunnlag for om dette blir et forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på en revisjon og kontroll av om eventuelle tiltak for å lukke avvikene er satt i verk og fungerer.*
- 3. Kommunestyret blir orientert om kontrollutvalget sin konklusjon.*

I det påfølgende redegjør rådmannen for budsjettavviket innenfor barnehageområdet, og hvilke tiltak som er satt i verk for å få kontroll over situasjonen.

Det totale avviket fremkommer slik:

	Budsjett	Regnskap	Avvik
Tilskudd 2015	40362	44578	-4216
Tilskudd 2014	0	4124	-4124
Tilskudd 2012	0	934	-934
Tilskudd 2010	0	408	-408
Tilskudd 2011	0	266	-266
Spesialpedagoger	1716	2401	-685
Kjøp av tjenester andre komm.	225	4003	-3778
Kommunale barnehager	19963	20418	-455

Postadresse
Fræna kommune, 6440 Elnesvågen
E-post:
postmottak@frana.kommune.no

Besøksadresse
Kommunehuset

www.frana.kommune.no

Telefon
712 68 100
Telefaks
712 68 199

Bank
8601 42 36300
Org.nr
845 241 112

Sum avvik ovenfor utgjør 14,8 mill. kroner. Kommunestyret gjorde vedtak om å tilføre enheten 5 mill. ekstra i 2015 gjennom reduksjon av avdragene i budsjettet. Etter dette og noen andre mindre avvik kommer årets merforbruk på 9,7 mill. kroner frem.

Rådmannens viser til tabellen ovenfor som viser at 5,7 mill. kroner av avviket skyldes opprydning i forhold til klager på tilskudd til private barnehager fra 2010 til 2014. Fræna kommune har ansvaret for å beregne tilskuddet til de private barnehagene, og sørge for at dette er i tråd med gjeldende lover og forskrifter. De private barnehagene har påklaget kommunens vedtakene de siste årene. Fræna kommune har tidligere ikke lyktes med å behandle disse klagen på en tilfredsstillende måte. Rådmannen vi også henviser til at regelverket rundt dette har vært meget komplekst, og har skapt store utfordringer for mange kommuner. For Fræna kommune sin del kan det stilles spørsmål med om en i tilstrekkelig grad har hatt kompetanse til å praktisere nevnte regelverk. Pr. 01.03.2016 er alle gamle klagesaker avsluttet, og alle klagefrister er utgått. Det er heller ikke mottatt nye klager for beregningene som er gjort for 2016. Rådmannen konkluderer derfor med at dette arbeidet er avsluttet, og at dette ikke vil medføre nye økonomiske merkostnader for 2016.

I tillegg kommer underbudsjettering av tilskudd i 2015 på 4,2 mill. kroner. Her har rådmannen gjort en feil når beregningene av tilskudd ble gjort.

I arbeidet med å rydde opp på barnehageområdet er det i tillegg kommet frem betydelige beløp som gjelder underbudsjettering for spesialpedagoger og kjøp av tjenester fra andre kommuner. Redusert foreldrebetaling som følge av lovendring i 2014 utgjør 455 tusen kroner av det totale merforbruket i 2015.

Rådmannen har lagt ned et betydelig arbeid for å finne ut av avvikene på dette området i 2015. Vedtatt budsjett for 2016 opererer nå med realistiske tall. Rådmannen har også styrket bemanning og kompetanse på området for å sikre en betryggende behandling av området. I tillegg er budsjettering på barnehage nå samlet i en enhet. Etter rådmannens vurdering skyldes underbudsjetteringen at ansvaret i for stor grad vært fragmentert og spredt på flere enheter. Videre synes ingen i organisasjonen å ha hatt en samlet oversikt over området.

Rådmannen vil påpeke at midt opp i alle disse store og alvorlige avvikene, har de kommunale barnehagene i stor grad holdt sine rammer.

Tiltaket med å styrke bemanning og innsats på området har allerede ført til at situasjonen nå er under kontroll og at kommunen nå har god oversikt over området.

Med hilsen

Anders Skipenes
Rådmann

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevet signatur

Fræna kommune

✓/rådmann

Deres referanse:

Vår referanse:
2016-178/STA

Arkivkode:
1548-033

Stad/dato
Molde, 23.06.2016

OVERSENDING AV SAKER FRA KONTROLLUTVALGET

Kommunestyret behandlet økonomirapport for 2.tertial den 16.11.2015 i k/sak 75/2015. I protokollen fra dette møtet er det i sakens pkt. 2 vedtatt at: «*Fræna kommunestyre ber kontrollutvalget gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av barnehagesektoren, økonomi og drift*».

Kontrollutvalget har behandlet denne saken i flere møter og har valgt å utsette igangsetting av dette forvaltningsrevisjonsprosjekt av flere grunner:

1. I kontrollutvalgsforskriften § 10 heter det at kontrollutvalget minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal utarbeide plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. En slik bestilling til kommunerevisjonen ble gjort i sak PS 37/15 i kontrollutvalget for perioden 2016-2019 i møte 7.12.2015. Utkast til plan ble behandlet i kontrollutvalget i sak PS 19/16 den 14.06.2016. Kontrollutvalget vil i neste møte, 13.09.2016 innstille overfor kommunestyret på den endelige planen og valg av tema og prosjekt.
2. Kontrollutvalget gjorde i sak PS 04/16 den 11.02.2016 følgende vedtak:
«Kontrollutvalget ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2.tertial 2015.»

I brev av 15.03.2016 til kontrollutvalget redegjør rådmannen for de tiltak som er satt i verk for å få kontroll over situasjonen.

Kontrollutvalget føler at økonomisiden er godt ivaretatt med de endringer rådmannen har beskrevet i brev av 15.03.2016.

Kontrollutvalget behandlet saken på nytt i sak PS 18/16 den 14.06.2016. Der gjorde kontrollutvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget viser til vedtak i k.sak PS 75/2015 om bestilling av forvaltningsrevisjon på barnehageområdet, drift og økonomi.

Kontrollutvalget viser til brev av 15.03.2016 fra rådmannen om tiltak for å lukke avvik og merforbruk på barnehageområdet og anser dette svaret tilstrekkelig for å imøtekomme en tilfredsstillende økonomiforvaltning.

Kontrollutvalget vil be om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen om utfordringer kommunen har på driftsområdet for barnehage med bakgrunn i at kommunen har et stort innslag av private barnehager med driftsavtale med kommunen.

Kontrollutvalget vil på bakgrunn av svaret fra rådmannen melde tilbake til kommunestyret behovet for et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet.

Kontrollutvalget viser til 3.dje avsnitt i vedtaket der en ber rådmannen om en skriftlig redegjørelse om de utfordringer kommunen har på driftsområdet for barnehage med bakgrunn i at kommunen har et stort innslag av private barnehager med driftsavtale med kommunen.

Mer spesifikt ble det i kontrollutvalget drøftet om:

- **Hvordan kommunen har ordnet sine driftsavtaler slik at de har innsyn, påvirkning og innflytelse i hvordan de private barnehagene driver?**
- **Hvordan er dialog og kommunikasjon slik at kommunen sikrer seg oversikt og tilfredsstillende drift?**

Kontrollutvalget ønsker en redegjørelse om totalbildet både på drift og økonomi og når det gjelder både kommunale og private barnehager. Kontrollutvalget har ikke hovedfokus bare på det sterke private innslaget, men på totalbildet.

Et forvaltningsrevisjonsprosjekt er ressurskrevende. Det brukes fra 150-300 timer på et prosjekt. Da er det viktig å velge rett slik resultatet som kommer ut av prosjektet gir utbytte.

Kontrollutvalget skal som nevnt behandle den endelige planen for forvaltningsrevisjon 2016-2019 den 13.09.2016. Til dette møtet bør en også ha avklart om, og evt. i hvilket omfang, en forvaltningsrevisjon på barnehageområdet skal ha.

Din redegjørelse vil ha stor betydning for denne vurderingen og vi imøteser ditt svar senest 31.08.2016.

Med hilsen

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:
Kontrollutvalgets leder

Fræna kommune

Rådmann

Kontrollutvalget

Deres ref:

Vår ref
2014/2733-8

Saksbehandler
Kim Atle Kvalvåg

Dato
29.08.2016

Redegjørelse for kontrollutvalget om private barnehager

En viser til henvendelse datert 23.06.2016, der Kontrollutvalget ber om en redegjørelse for totalbildet både på økonomi og drift i kommunale og private barnehager. Mer konkret ble det bedt om svar på følgende problemstillinger:

- **Hvordan kommunen har ordnet sine driftsavtaler slik at de har innsyn, påvirkning og innflytelse i hvordan de private barnehagene driver?**
- **Hvordan er dialog og kommunikasjon slik at kommunen sikrer seg oversikt og tilfredsstillende drift?**

Barnehageloven regulerer en del oppgaver som kommer innunder kommunens oppgaver som barnehagemyndighet. Dette gjelder både godkjenning, drift og økonomi:

- § 8 - kommunens ansvar (barnehagemyndigheten)
- § 10 - godkjenning av barnehager
- § 11 - godkjenning familiebarnehager m. forskrift
- § 12 - samordnet opptaksprosess m. forskrift
- § 12a - rett til plass i barnehage
- § 13 - prioritet ved opptak
- § 14 - kommunalt tilskudd til godkjente ikke- kommunale barnehager m. forskrift
- § 15 - foreldrebetaling m. forskrift
- § 16 - tilsyn
- § 17 - om styrer
- § 18 - øvrig pedagogisk bemanning med forskrifter (herunder behandling av dispensasjoner ift utdanningskrav og norm)

Fræna kommune organiserer myndighetsoppgavene ved at en i administrasjonen har ansatt enhetsleder for barnehageområdet med barnehagefaglig kompetanse i myndighetsrollen som barnehageansvarlig i kommunen. I tillegg ligger ansvaret for beregning av kommunalt tilskudd til de private barnehagene under kommunalsjef Odd Eirik Bergheim.

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Bank
Fræna kommune, 6440 Elnesvågen	Kommunehuset	712 68 100	8601 42 36300
E-post:		Telefaks	Org.nr
postmottak@frana.kommune.no	www.frana.kommune.no	712 68 199	845 241 112

Barnehagemyndighetens rolle er å sikre at barna får et godt pedagogisk og trygt barnehagetilbud gjennom aktiv veiledning, godkjenning og tilsyn. Veiledningen skjer blant annet gjennom månedlige styrernettverk hvor alle barnehager er representert og der enhetsleder for barnehagene deltar.

Kommunen har ansvar for å utvikle kompetanseplaner som omfatter både kommunale og private barnehager som ivaretar både nasjonale føringer og lokale behov. Planene behandles i kommunestyret.

Fræna kommune deltar gjennom barnehagemyndigheten i kunnskapsnett region Romsdal som årlig arrangerer fagdag for alle ansatte i barnehager i hele regionen. Dette nettverket har også fokus på regional kompetanseutvikling i forhold til nasjonale satsingsområder.

Det er i Fræna kommune utarbeidet plan for tilsyn i alle barnehager. Tilsyn gjennomføres annet hvert år i alle barnehager i kommunen. Ved siste tilsyn ble følgende paragrafer i barnehageloven fulgt opp:

- Lov om barnehagar §§ 16 jf. § 8, 1. ledd – kommunen sitt tilsyn, eksemplifisert ved
- § 3 – barns rett til medverknad
- § 13 – prioritet ved opptak
- § 17 – styrar
- § 18 – barnehagens øvrige personale
- § 19 – politiattest
- § 22 – Opplysningsplikt til barneverntjenesten
- Tilsynsinstansen drøftet da spørsmål knytta til førskulebarn med særlege behov for spesialpedagogisk hjelp etter Opplæringslova § 5.7.

Det ble i denne runde av tilsyn avdekket brudd på pedagognormen i en privat barnehage. Avviket er lukket.

Neste runde med tilsyn som påbegynnes høsten 2016 vil omhandle kvalitet og innhold i barnehagetilbudet i den enkelte barnehage, og tar for seg følgende områder i barnehageloven:

- §1 Formål
- §2 Barnehagens innhold
- §13 Prioritet ved opptak
- §18 Barnehagens øvrige personale

Barnehagemyndigheten har også et ansvar knyttet til å skaffe til veie et tilstrekkelig antall barnehageplasser. Det er foretatt kartlegging av fremtidig økning i behov for plasser sett i sammenheng med forventet boligutbygging. Plan for fremtidige behov for barnehageplasser er under utarbeidelse.

Nasjonale satsingsområder på barnehagefeltet blir fulgt opp. Her har også fylkesmannen i Møre og Romsdal jevnlig møter med barnehagemyndigheten i de ulike kommunene.

Barnehagemyndigheten koordinerer for samarbeid med skoler og andre kommunale tjenester. Det er utarbeidet plan for overgangen mellom barnehage og skole og forankret faste møter i

forbindelse med dette. Videre har Fræna kommune tverrfaglig råd som kan bistå i utfordrende enkeltsaker.

Barnehagene rapporterer årlig rapportering inn til barnehagemyndigheten. Antall barn, oppholdstid, antall personale og årsrapport på økonomiområdet skal godkjennes av Fræna kommune.

Samlet sett gjør dette at rådmannen vurderer at en har god oversikt over driften i både kommunale og private barnehager.

Med hilsen

Kim Atle Kvalvåg
Fagleder oppvekst

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevet signatur

Tilsyn med Fræna kommune som barnehagemyndighet 2016

MÅNDAG 05.09.2016

Dato: 13 oktober 2016 09:00 - 14:00

Stad: Fræna kommune

Ansvarleg: Oppvekst- og utdanningsavdelinga v/Silje V.

Reinaas

Målgruppe: Fræna kommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomfører tilsyn med Fræna kommune som barnehagemyndighet.

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 26/16	Kontrollutvalget Kommunestyret	13.09.2016

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2016-2019

Sekretærens innstilling

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Fræna kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019, og gir kontrollutvalget fullmakt til å prioritere mellom tema som er beskrevet i planen.

Saksopplysninger

Det er kontrollutvalget som skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon, jf. Forskrift for kontrollutvalg § 9 og kommunelovens § 77 nr. 4.

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg, § 10, skal kontrollutvalget utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, som skal vedtas endelig av kommunestyret. Planen skal utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kontrollutvalget i Fræna behandlet i sak PS 19/16 den 14.06.2016 utkast til overordna plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

Kontrollutvalgets behandling 14.06.2016:

Sekretæren orienterte om saksgang og prosedyrer. Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte om bakgrunn og innhold i utkastet.

Kontrollutvalget er tydelig på at en må prioritere rett område og prosjekt som gir gevinster. Å sette i gang et forvaltningsrevisjonsprosjekt er ressurskrevende.

Kontrollutvalget kom med innspill til planen som revisjonen vil ta med seg videre til endelig utkast i neste møte. Innspillene knyttet seg særlig til området «Plan- og styringssystem» og «Barn og unge». Kontrollutvalget viser også til sakene som står på oppfølgingslisten som momenter og innspill videre. Innspillene kan også danne grunnlag for egne saker i kontrollutvalget uten at de kommer som et resultat i et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalget ble også informert om at det kan komme selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i de selskap kommunen er med i som interkommunale samarbeid. Der blir det vertskommunen som «bestiller», men kommunen nyter fordel av dette som deltaker i samarbeidet.

Kontrollutvalgets vedtak 14.06.2016:

Kontrollutvalget tar forslag til Fræna kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 til foreløpig orientering.

Kontrollutvalget vil i neste møte avgi sin innstilling til Kommunestyret etter at planen har vært på høring.

Vedlegg:

- Oversendingsbrev fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R, datert 30.08.2016
- Fræna kommune. Overordnet analyse. Plan for forvaltningsrevisjon i 2016 – 2019, datert 30.08.2016

VURDERING

Forvaltningsrevisjonsarbeidet har etter hvert blitt en svært sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor og det er derfor viktig at kontrollutvalget bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en mest mulig målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen, i tråd med kommunestyrets signaler.

Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 07.12.2015 i sak 37/15 at et slikt plandokument skulle utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R. Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2019 er basert på en overordna analyse av kommunens virksomhet ut fra vurdering av risiko- og vesentlighet med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike enheter og virksomheter.

I arbeidet med analysen har revisjonen hentet inn informasjon fra ulike kilder, som for eksempel kommunens politiske vedtak, planverk og årsmeldinger, samt databaser, som for eksempel KOSTRA. Videre er det benyttet informasjon som revisjonen har fått tilgang til gjennom sitt løpende revisjonsarbeid. Det er også avholdt møte med rådmann.

Administrasjonssjefen skal, ifølge kml. § 77 nr. 6, ha uttalerett i alle saker som blir forelagt kommunestyret. Kommunerevisjonen har derfor sendt ut den foreløpige analysen og planen til administrasjonssjefen for uttalelse.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har, etter kontrollutvalgets behandling i møte den 14.06.2016, utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2019 i Fræna kommune. Revisjonen har ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering vurdert at følgende tema er særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Plan- og styringssystemet herunder
 - helhetlig planlegging og oppfølging
 - kvalitetssystem, internkontroll, avvikshåndtering
 - informasjonssikkerhet
- Kompetanse og rekruttering herunder
 - oppfølging av rekrutterings- og kompetanseplan innen områdene barnehage, helse, pleie og omsorg
- Barn og unge herunder
 - barnehage
 - utenforskap
 - tverrfaglig oppfølging av utsatte barn
- Helse, omsorg og velferdstjeneste herunder boligsosialt arbeid

Revisjonen har i plan for forvaltningsrevisjon også vist til andre tema som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019.

Ut fra kommunens budsjett for kontroll og tilsyn så er det realistisk at det kan gjennomføres maksimalt 3 prosjekter i løpet av valgperioden. Det vil derfor være nødvendig å foreta en prioritering innen for disse temaene når kontrollutvalget i egen sak gjør bestilling av konkret forvaltningsrevisjonsprosjekt. For å gjøre saksbehandlingen så smidig som mulig, forslås det at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget å prioritere prosjekter innen for de temaene som revisjonen har beskrevet i planen som aktuelle for forvaltningsrevisjon.

Etter at kontrollutvalget har behandlet planen oversendes saken til kommunestyret som fatter det endelig vedtak for kommunens plan for forvaltningsrevisjons for perioden 2016-2019.

Sveinung Talberg
Rådgiver

Kommunerevisjonsdistrikt 2

Møre og Romsdal

Telefon: 71 11 14 54 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - hovedkontor
Telefaks: 71 11 10 28
E-post: einar.andersen@molde.kommune.no
Organisasjonsnr.: 976 663 268

Kontrollutvalget for Fræna kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 MOLDE

Deres referanse:

Vår referanse:
Einar Andersen

Arkivkode:
R11

Sted/dato
Molde, 30.8.2016

Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2016 til 2019

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 37/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. I samme møte ble det bestilt en overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016 til 2019.

Utkast til overordnet analyse og plan for henholdsvis forvaltningsrevisjon og selskapskontroll ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 14.6.2016, jf vårt brev av 6.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til foreløpig orientering.

Kommunerevisjonen har innarbeidet innspill fra kontrollutvalget i dokumentene. Vedlagt følger oppdatert analyse og plan for behandling i kontrollutvalget.

E-post med kopi av vårt brev av 6.6.2016 ble sendt til Fræna kommune v/ rådmann. Rådmann ble gitt anledning til å gi innspill til dokumentene fram til 20.8.2016. Revisjonen har ikke mottatt innspill til utkastene.

Med hilsen

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Anny Sønnerland
Forvaltningsrevisor

Vedlegg: 1. Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
 2. Overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

Kopi med vedlegg: Fræna kommune v/ rådmann, Tingplassen 1, 6440 Elnesvågen

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL

Fræna kommune

Overordna analyse
Plan for forvaltningsrevisjon
2016 – 2019

Behandling av overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019

- Forslag utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 levert til kontrollutvalget 30.8.2016
- Kontrollutvalget i Fræna kommune behandlet dokumentet i sak xx/ 2016 i møte 13.9.2016
- Kommunestyret i Fræna kommune vedtok plan for forvaltningsrevisjon i sak xx/ 2016 i møte xx.xx.2016

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal er interkommunalt selskap etter kommuneloven § 27. Eiere er kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for eierkommunene og har i dag fem revisorer. Selskapet har hovedkontor i Molde.

Forslag til overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon ble våren 2016 utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal ved Einar Andersen og Anny Sønderland.

Innholdsliste

INNHOLDSLISTE	3
1 INNLEDNING	4
1.1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON	4
1.2 FORVALTNINGSREVISJON	4
1.3 FRAMGANGSMÅTE OG METODE	5
1.4 GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT 2008 TIL 2015.....	6
1.5 KORT OM FRÆNA KOMMUNE.....	7
2 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON	8
3 OVERORDNA ANALYSE	9
3.1 PLAN- OG STYRINGSSYSTEMET	9
3.2 OMSTILLING	14
3.3 BRUKERMEDVIRKNING.....	15
3.4 ETIKK OG ÅPENHETSKULTUR.....	15
3.5 KOMPETANSE OG REKRUTTERING.....	17
3.6 ARBEIDSMILJØ OG SYKEFRAVÆR.....	18
3.7 BARN OG UNGE.....	19
3.8 HELSE, OMSORG OG VELFERDSTJENESTER	23
3.9 FLYKTNINGER	27
3.10 KOMMUNALTEKNISK TJENESTE	27
3.11 LANDBRUK.....	29
VEDLEGG	30
VEDLEGG 1: NØKKELTALL FOR FRÆNA KOMMUNE (KOSTRA)	30
VEDLEGG 2: BEFOLKNING.....	32
VEDLEGG 3: KOMPETANSE.....	34
VEDLEGG 4: BARN OG UNGE	36
VEDLEGG 5: HELSE OG OMSORG	37
VEDLEGG 6: SYKEFRAVÆR	39
VEDLEGG 7: UTGIFTSBEHOV, KOMMUNENS FRIE INNTEKTER, KOMMUNEBAROMETER.....	41
VEDLEGG 8: NYTT INNTEKTSSYSTEM.....	43

1 Innledning

1.1 Plan for forvaltningsrevisjon

Kommunestyret skal minst én gang i valgperioden vedta en plan for forvaltningsrevisjon. Det er kontrollutvalget som har ansvaret for at det utarbeides en slik plan og har innstillingsrett til kommunestyret. Det skal gjennomføres en overordnet analyse av kommunes virksomhet for grunnlag for utarbeidelse av planen. Den overordnede analysen skal gi svar på hvilke område det er knytt størst risiko til, og hvilke område det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke.

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 37/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal.

Plan for forvaltningsrevisjon framgår av kapittel 2 og overordna analyse framgår av kapittel 3.

1.2 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er del av kommunestyrets tilsyn med kommunens forvaltning (kommunens egenkontroll). Forvaltningsrevisjonens rolle framgår i veileder utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (*Kontrollutvalgsboken*):

- undersøke om kommunens virksomhet skjer i tråd med gjeldende lover og regler og kommunens egne planer og vedtak
- et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget kan bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig
- et redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen

Forvaltningsrevisjon skal fungere som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, og i tillegg legge til rette for forbedring og utvikling. God dialog og samhandling med administrasjonen vektlegges.

På bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av kommunestyret bestiller kontrollutvalget rapporter fra kommunerevisjonen. Kontrollutvalget sender rapportene til videre behandling i kommunestyret. Det er kommunestyret som fastsetter hvordan rapportene skal følges opp.

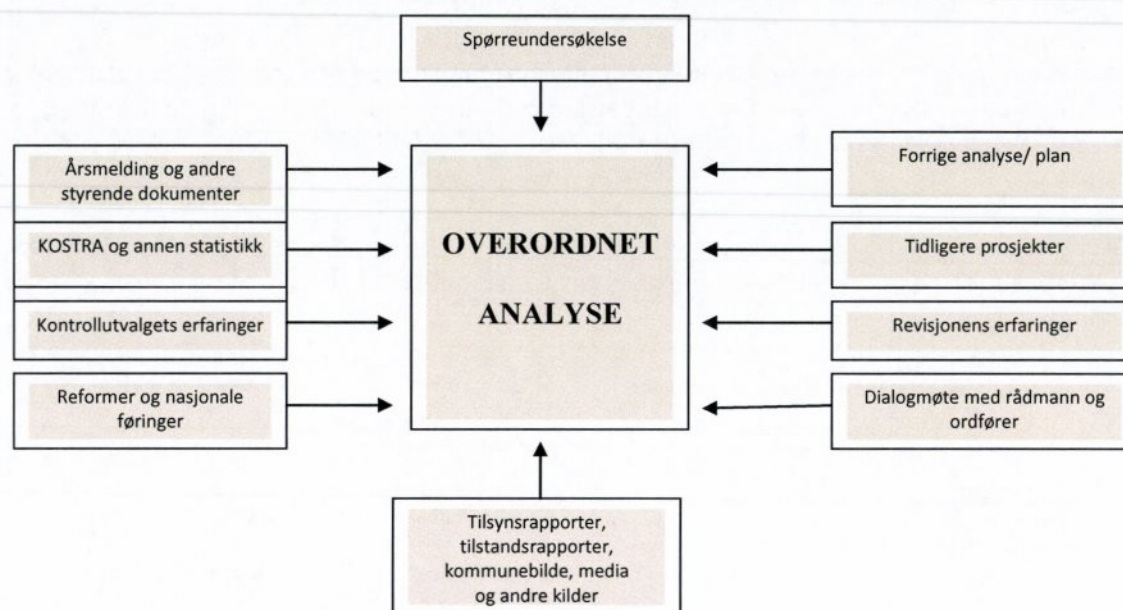
Forvaltningsrevisjon er en form for revisjon av offentlig virksomhet som i [kommuneloven § 77](#) blir definert som *systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger*.

I [forskrift om revisjon § 7](#) blir ulike typer undersøkelser som kan være aktuelle i forvaltningsrevisjon, omtalt:

- a) Vedtaksoppfølging: om forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.
- b) Effektivitet og måloppnåelse: om forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- c) Regeletterlevelse, om regelverket etterleves,
- d) Styringsverktøyenes hensiktsmessighet: om forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- e) Administrasjonens saksbehandling: om beslutnings-grunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) Resultat av kommunens tjenesteproduksjon: om resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og/ eller om resultatene for virksomheten er nådd.

1.3 Framgangsmåte og metode

Den overordnede analysen er basert på modell som er presentert i figuren under. Modellen viser ulike kildene som er brukt som grunnlag i den overordnede analysen for å vurdere og synliggjøre innenfor hvilke områder forvaltningsrevisjon bør iverksettes. Sentralt i dette arbeidet har vært gjennomføringen av en spørreundersøkelse sendt til sentrale ledere, tillitsvalgte, politikere, eldrerådet m.m. Revisjonen har også hatt samtaler med ordfører og rådmann.

Overordnet analyse for forvaltningsrevisjon er ikke ment å gi et uttømmende bilde av utfordringer i kommunen. Dokumentet peker på noen forhold der kommunen kan ha utfordringer eller utviklingspotensial som det er viktig at kontrollutvalget har fokus på.

I analysen er det redegjort for generelle utfordringer for kommunene. Denne teksten er til en viss grad felles for de kommunene der kommunerevisjonen utarbeider analyse. I tillegg er det lagt inn tekst fra tilgjengelige kilder som gir et grunnlag for vurdering av hvordan situasjonen er i den enkelte kommune.

Ifølge bestemmelsene om internt tilsyn og kontroll og revisjon i kommunelovens kapittel 12 med forskrifter er det et krav at det skal gjennomføres en overordnet analyse basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hensikten med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhet slik at det er mulig for kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon, og å prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjøre forvaltningsrevisjon. På denne måten ønsker man å sikre at det er de nyttigste forvaltningsrevisjonsprosjektene som gjennomføres. Vesentlighet og risiko kan knyttes til en rekke ulike perspektiv for eksempel bruker, befolkning, samfunn, miljø, organisasjon, ansatte, økonomi.

I analysen vises det til ulike statistikker. Det mest sentrale er KOSTRA, som står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner. Det finnes tall om for eksempel pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre,

med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet. Sammenligningene må brukes med varsomhet, fordi det kan være ulike og spesielle forhold i de enkelte kommunene. Det kan også være ulike rapportering fra kommuner. Data må også sees i sammenheng med behovet i den enkelte kommune. Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Utgiftsbehov for hver enkelt kommune blir beregnet samlet og for ulike sektorer (behovsindekser). Informasjon om KOSTRA-tall, oversikt over utgiftsbehov og kommunens frie inntekter er tatt inn i tabeller i vedlegg 1 og vedlegg 7.

Spørreundersøkelsen har vært sentral i forhold til hvilke tema som tas med. Mange av de samme tema vektlegges av flere kommuner. Alle innspillene i spørreundersøkelsen er ikke hensyntatt, men revisjonen har sammenstilt alle svarene og vil nytte dette som bakgrunnsinformasjon i det løpende arbeidet med revisjon av kommunene. Det er viktig å merke seg at noen i sine svar ser på et område som en utfordring, mens andre kan peke på at dette fungerer godt.

Mange av innspillene i spørreundersøkelsen har vært sentrale ved valg av tema i denne rapporten. Nedenfor følger de mest sentrale utfordringene som kom fram i spørreundersøkelsen i Fræna kommune:

- Kvalitetssystem (implementere)
- IKT og datasikkerhet (trygge datasystemer)
- Brukermedvirkning og brukerundersøkelse
- Kompetanse og rekruttering
- Demografi
- Kommunereform
- Sykemeldinger og fravær
- Informasjon
- Tverrsektoriell samarbeid
- Forebygging
- Tilrettelagte boliger
- Helsestasjon- og skolehelsetjeneste
- PPT
- Logopedhjelp
- Flyktninger
- Rus- og psykiatri
- Pleie- og omsorgssektoren
- Innkjøp – offentlig anskaffelser
- Vedlikehold av kommunale bygg
- Behandlingstid på byggesaker og fradeling
- Oppfølging av ulovlige tiltak
- Effektiv oppfølging av vedtak

Kontrollutvalget i Fræna kommune gav i møte 21.9.2015 innspill til arbeidet med analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Et foreløpig utkast ble drøftet i møte 14.6.2016, og kontrollutvalget kom med innspill knyttet til området «Plan- og styringssystem» og «Barn og unge».

1.4 Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt 2008 til 2015

Kontrollutvalget har basert på overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for periodene 2008 til 2011 og 2012 til 2015 bestilt forvaltningsrevisjonsrapporter fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. Følgende prosjekter er gjennomført:

- Samhandlingsreformen (2015)
- Kvalitet i grunnskoleopplæringen (2013)
- Refusjon sykepenges (2011)
- Byggesaksbehandling (2009)

Rapportene er tilgjengelig på kommunens hjemmeside og nkrf.no/forvaltningsrevisjonsregister/

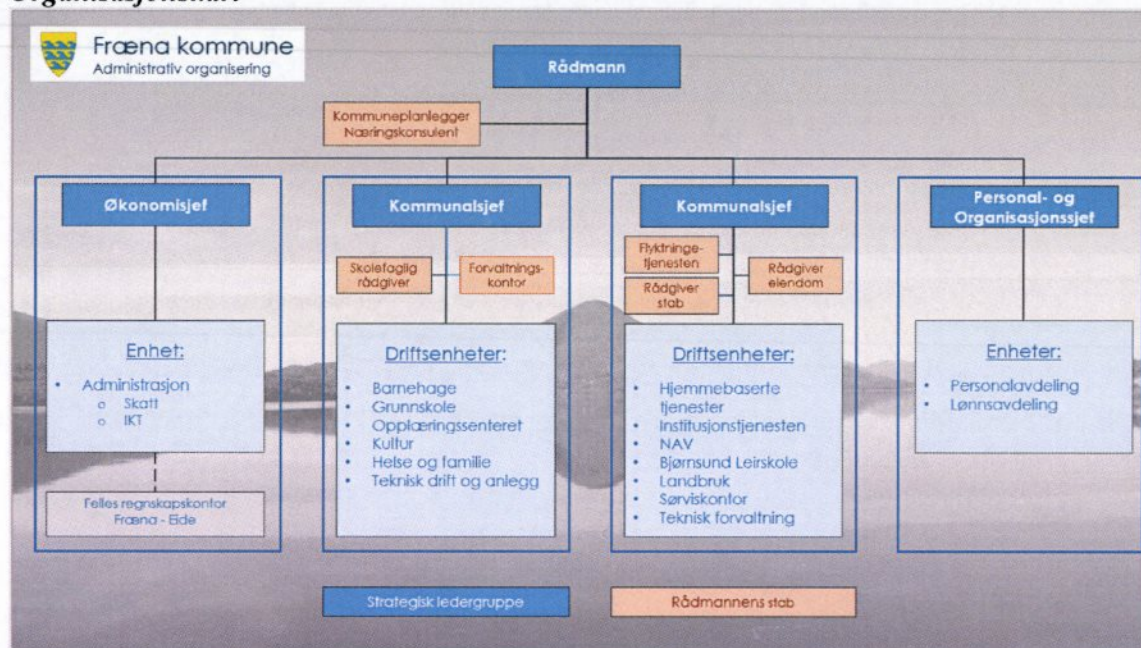
I plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012 til 2015 prioriterte Fræna kommune følgende prosjekter: 1) Kvalitet i hjemmebaserte tjenester 2) Vedlikehold av kommunale bygg 3) Kommunens økonomiske situasjon 4) Samhandlingsreformen 5) Kvalitet i grunnskoleopplæringen 6) Kommunens ansvar som miljømyndighet 7) Kommunens arbeid med klimatilpasning av egen virksomhet

1.5 Kort om Fræna kommune

Fræna kommune hadde 31.12.2015 580 årsverk fordelt på 785 ansatte. Fræna kommune er organisert med driftsenheter som til sammen har ansvar for all tjenesteyting til innbyggerne. I tillegg er det stabs- og støttefunksjoner som økonomi, informasjonsteknologi, planarbeid, personalarbeid, politisk sekretariat.

Rådmannen og to kommunalsjefer utgjør den sentrale ledelsen i kommunen, og har ansvar for strategisk ledelse, koordinering, utvikling og planlegging, og skal i tillegg følge opp, kontrollere og rapportere tilbake til kommunestyret.

Organisasjonskart

Kilde: Fræna kommune, Årsmelding 2015

For ytterligere informasjon om Fræna kommune vises det til kommunens årsmelding, årsbudsjett, handlingsprogram og økonomiplan jf. www.fræna.kommune.no

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 12.12.2005 for perioden 2005-2017. De overordnede målene i kommuneplanens samfunnsdel er organisert i fire fokusområde:

1. Samfunn og livskvalitet:

- 1.1 Fræna kommune skal fremje god infrastruktur og næringsutvikling
- 1.2 Fræna kommune skal vere ein leiande landbrukskommune
- 1.3 Fræna kommune skal sikre og vidareutvikle natur-, kultur- og miljøkvalitetar
- 1.4 Fræna kommune skal stimulere det frivillige arbeidet

2. Tenestetilbod/brukarar:

- 2.1 Fræna kommune skal gi eit trygt og utviklande oppvekstmiljø
- 2.2 Fræna kommune skal ivareta innbyggjarane sine behov for omsorg, tryggleik og pleie
- 2.3 Fræna kommune skal vere ein brukarvenleg kommune

3. Organisasjon/medarbeidarar:

- 3.1 Fræna kommune skal ha eit positivt omdømme
- 3.2 Fræna kommune skal vere ein attraktiv arbeidsgivar
- 3.3 Fræna kommune skal ha eit godt arbeidsmiljø

4. Økonomi:

- 4.1 Fræna kommune skal ha god økonomistyring for å sikre handlefridom

2 Plan for forvaltningsrevisjon

I planen pekes det på aktuelle tema uten å foreslå detaljerte problemstillinger. Siden dette er en fireårsplan er det en fordel at det kan legges opp til en viss fleksibilitet slik at kommunen/kontrollutvalget kan velge tidsaktuelle tema for forvaltningsrevisjon.

Følgende tema er ut fra en risiko- og vesentlighetsvurdering særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Plan- og styringssystemet herunder
 - helhetlig planlegging og oppfølging
 - kvalitetssystem, internkontroll, avvikshåndtering
 - informasjonssikkerhet
- Kompetanse og rekruttering herunder
 - oppfølging av rekrutterings- og kompetanseplan innen områdene barnehage, helse, pleie og omsorg
- Barn og unge herunder
 - barnehage
 - utenforskap
 - tverrfaglig oppfølging av utsatte barn
- Helse, omsorg og velferdstjeneste herunder boligsosialt arbeid

Følgende tema kan også være aktuell for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Omstillingskompetanse og omstillingskapasitet
- Bærekraftig utvikling
- Medvirkning og forankring
- Brukermedvirkning på individ- og systemnivå
- Helsestasjon og skolehelsetjeneste
- Hjemmetjenester
- Psykisk helse og rus
- Forebyggende arbeid
- Integrering av flyktninger
- Offentlige anskaffelser
- Informasjonssikkerhet
- Vedlikehold av kommunale bygg herunder plan og oversikt

Ved prioritering av aktuelle prosjekt er det tatt hensyn til hvilke risiko- og vesentlighetsområder kommunen selv har stort fokus på og arbeider med. Det vil være mindre aktuelt å gå inn på disse områdene.

For detaljer og bakgrunn vises det til overordna analyse i neste kapittel.

3 Overordna analyse

3.1 Plan- og styringssystemet

Kommunelovens formål gir viktige føringer for kommunene når det gjelder effektivitet, bærekraftig utvikling, tillit og etikk.

Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Formålsbestemmelsen i kommuneloven § 1 lyder: Formålet med denne lov er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling. Loven skal også legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. (kommuneloven, forvaltningsloven)

For å sikre god styring er det sentralt at plan- og styringssystemet er hensiktsmessig. Det skjer utviklingsarbeid i kommunene knyttet til plan og styringssystemet inklusiv internkontroll. Dette er et vesentlig område som også blir vektlagt i svarene i spørreundersøkelsen.

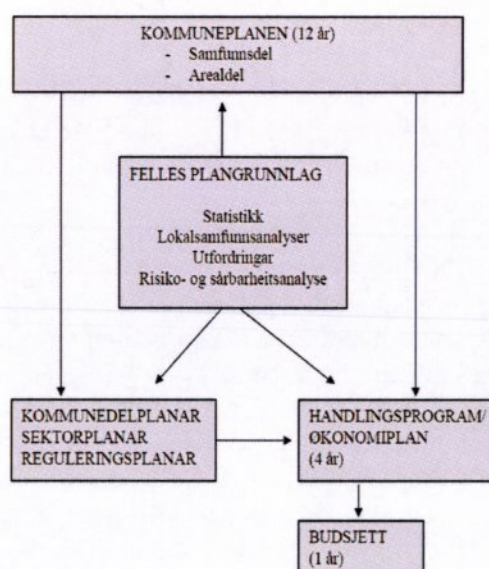
Det er mange krav og forventinger knyttet til kommunens planlegging, jf. informasjon under.

Eksempler på krav/ forventninger knyttet til planlegging i kommuner

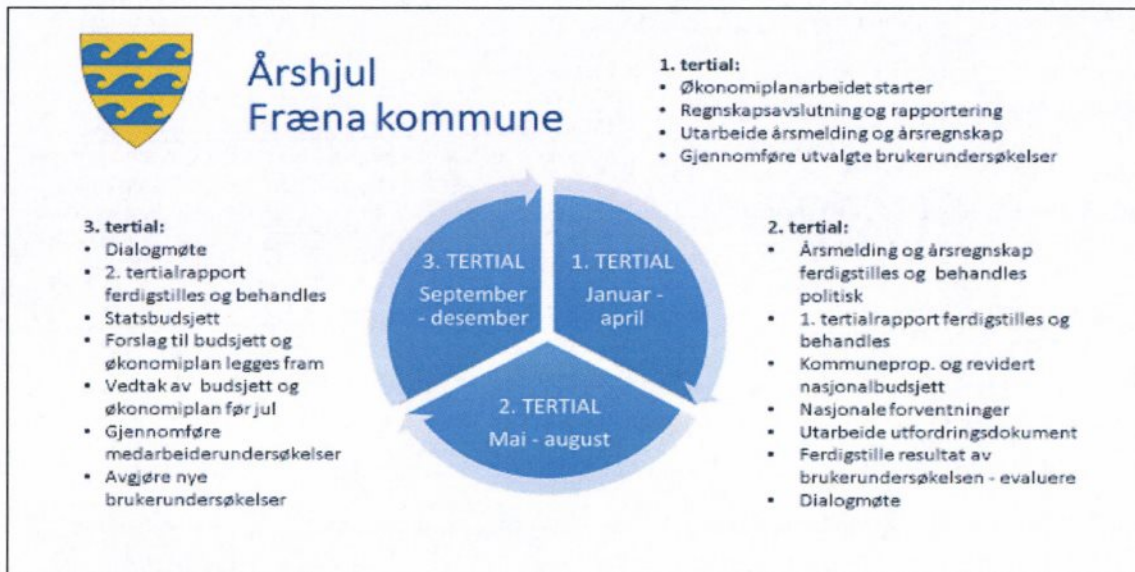
- Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen.
- Økonomiplanen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver. Kommunestyrets prioriteringer, målsettinger og premisser skal komme tydelig fram.
- Barn og unges interesser skal ivaretas.
- Kommunene skal ha oversikt over folkehelseutfordringene i kommunen og fastsette mål og strategier.
- Nasjonale forventninger til kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling som skal legges til grunn for de nye kommunestyrenes arbeid med kommunale planstrategier og planer.
- Det er statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene.
- Kommunal beredskapsplikt - risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplan.

Ulike planer og rapporteringer er viktige styringsdokument. Det er krav knyttet til høringer og medvirkning. Et helhetlig plansystem skal sikre sammenheng mellom ulike planer og fokus på både sentrale mål, kvalitet og økonomi. Det er vesentlig å sikre helhetlig planlegging og oppfølging av planer.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 12.12.2005 for perioden 2005-2017. Planen gir mål, strategier og tiltak for å nå målene knyttet til fokusområdene. Figuren til høyre er hentet fra nevnte dokument og viser hvordan kommunen gjennom en kommune-styreperiode skal arbeide med disse dokumentene.

Årshjulet beskriver vesentlige administrative og politiske oppgaver og prosesser i løpet av året. Oppgavene og prosessene er beskrevet i årsmelding 2015:

Kilde: Fræna kommune, Årsmelding 2015

Fræna kommune skal i løpet av 2016 utarbeide planstrategi og starte på arbeidet med rullering av kommuneplanen. Med grunnlag i den overordnede kommuneplanen utarbeides strategiske planer og handlingsplaner innen ulike tema og virksomhetsområder. På kommunenes hjemmeside er det gitt en oversikt over planer:

- Bustadbyggeprogram 2012-2016
- Energi og klimaplan for Fræna
- Energiutreiing for Fræna kommune (2011)
- Handlingsplan mot mobbing i barnehagene i Fræna
- Hovedrapport Kraftsystemutredning 2007
- Sektorplan idrett og friluftsliv 2013-2016, handlingsdel 2016
- Kommuneplan - arealdelen 2015-2027
- Kommuneplan - samfunnsdel 2005-2017
- KRUS-rapport 2006-2008
- Landbruksplan 2004-2015
- PROF-plan 2014-2020
- Risiko- og sårbarhetsanalyse 2014-2017
- Ruspolitisk handlingsplan for Fræna kommune 2012-2016
- Skulebruksplan 2010
- Strategisk Næringsplan 2010-2021 Del 1: Plangrunnlag
- Strategisk Næringsplan 2010-2021 Del 2: Tiltak
- Trafikktryggingsplan 2014-2017

Det er et risikoområde at kommunene ikke klarer å planlegge godt nok i forhold til framtidens behov og kommunens utfordringer. Dette kan for eksempel gjelde forhold knyttet til befolkningsutvikling, økonomiske rammevilkår og andre rammebetingelser og krav til kommunene.

KOSTRA blir benyttet i mange kommuner og blir brukt som grunnlag for sammenligning mellom kommuner og kommunens prioritering. KOSTRA-data brukes i større og større grad både i administrasjonens interne rapportering og styring, i de politiske prioriteringer som gjøres av kommunestyret, av tilsynsorganene og dels også media jfr. kommunebarometeret. Dette betinger at KOSTRA-dataene både er relevante, riktige og sammenlignbare mellom kommuner. Kvaliteten av KOSTRA-rapporteringen og bruken av styringsdata kan være forbundet med usikkerhet. Dette er generelle risikoområder som gjelder for flere kommuner.

En sentral del av styringen er å sikre at virksomheten drives i tråd med de mål og rammer. **Internkontroll** skal sikre at det ikke skjer avvik på vesentlige områder. I forslag til ny kommunelov foreslås det å innføre en ny og mer omfattende bestemmelse om internkontroll.

Denne skal bidra til å styrke internkontrollen ved å gjøre reguleringen av internkontrollen tydeligere og mer helhetlig.

Kravet om internkontroll i kommuner er i dag forankret i kommunelovens § 23. Det er videre en lang rekke bestemmelser i kommuneloven og særlovene knyttet til internkontrollarbeid. For eksempel er internkontroll knyttet til det fysiske miljø, til tjenestetilbudet til brukere og til forholdene for de ansatte.

Sentrale særlover som gir bestemmelser om internkontroll

- Helse- og omsorgsloven (§ 3-1) jf. forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten
- Barnevernloven (§ 2-1) jf. forskrift om internkontroll etter barnevernloven
- Lov om sosiale tjenester i NAV (§ 5) jf. forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Arbeidsmiljøloven/ HMS
- Internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet

Det skjer utviklingsarbeid i kommunene knyttet til plan og styringssystemet inklusiv internkontroll. Dette er et vesentlig område som også blir vektlagt i svarene i spørreundersøkelsen.

Flere og flere kommuner har de siste årene utviklet mer helhetlig og overgripende systemer. Mange kommuner har tatt i bruk **elektronisk kvalitetssystem**. Det viser seg at det tar tid å få dette på plass i mange kommuner. Dette gjelder også for Fræna kommune. Kommunen har et elektronisk kvalitetssystem levert av Kommuneforlaget. Systemet inneholder bl.a. personalhåndbok, kvalitetshåndbok, system for avvikshåndtering, lovsamling og HMS-håndbok. Kvalitetssystemet skal brukes av ansatte på alle nivå i organisasjonen og vil være en del av kommunens internkontrollsystem.

Fræna kommunen har utarbeidet en rekke reglement som nyttes som styringsverktøy. De mest sentrale er:

- Økonomireglement (vedtatt 27.8.2001)
- Delegasjonsreglement (vedtatt 27.8.2001, sist revidert 17.11.2014, sak 46/2014)
- Finansreglement (vedtatt 23.5.2011)
- Reglement for byggerekneskap/ investeringsprosjekt (vedtatt 18.6.2012)
- Økonomireglement (vedtatt 31.8.2015, sak 53/2015)

Reglementene dekker bl.a. områdene budsjettdelegasjon, attestasjon og anvisning, rapporterings-rutiner og delegert beslutningsmyndighet. Finansreglementet regulerer plassering av ledig likviditet, langsiktige finansielle aktiva og forvaltning av kommunens gjeldsportefølje. Reglementet for byggerekneskap/ investeringsprosjekt omhandler byggeprosessen fra start til slutt med framlegging av regnskapet til politisk godkjenning.

Implementering av kvalitetssystemet vil være arbeids- og ressurskrevende i hele organisasjonen. I årsrapport 2015 gis følgende informasjon om implementering av systemet:

Kommunens styringssystem

«Fræna kommune anskaffet for en tid tilbake et elektronisk kvalitetssystem som skal samordne all interkontroll i kommunen. Deler av systemet er tatt i bruk, og målet er at hele systemet skal være i aktiv bruk i løpet av inneværende år... Kvalitetssystemet skal brukes av tilsatte på alle nivå. Aktiv bruk forutsetter imidlertid at personalet får nødvendig opplæring. Hvert enkelt tjenestemråde vil også måtte legge inn og tilpasse systemet til egen drift. Samlet ser en at implementeringsprosessen både blir arbeids- og ressurskrevende».

Intern kontroll

«Kommunen har i 2015 fått på plass nytt økonomi- og finansreglement. Det foregår et kontinuerlig arbeid med å ta i bruk hjelpemidler for intern kontroll som ligger i økonomi- og sak/ arkivsystemet. Stadig flere rutiner blir digitalisert, bl.a. reiseregning, fravær og tidsregistrering. Dette arbeidet gjelder også områder som budsjett, regnskapsdokumentasjon og attesting/ anvisning. Digitalisering bidrar til korrekt registrering og faste rutiner for godkjenning og anvisning. I 2016 er det satt i gang et omfattende arbeid ved hjelp av KS for å bedre internkontrollen i kommunen. På starten av det nye året arbeides det med å lage nye reglement for etiske retningslinjer, behandling av personopplysninger og anskaffelser».

Informasjonssikkerhet omfatter alle tiltak som sikrer konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til informasjon og IKT-systemer, det vil si alt som sørger for å gi korrekt informasjon til de rette menneskene til rett tid.

Interkommunalt IKT samarbeid (IKT-Orkidé)

Fræna kommune er i dag med i IKT Orkide samarbeidet. Kommunen har avsatt to 20 % stillinger til dette samarbeidet, men dette ble redusert til en 20 % stilling fra 1.1.2016. Kommunen bruker fremdeles, som nest største deltakende kommune, betydelige midler både på drift og investering for å delta på dette samarbeidet.

Det er viktig at det er fokus på informasjonssikkerhet og datasikkerhet. Informasjonssikkerhet er et område der det for alle kommuner vil være en generell risiko både for at systemet for internkontroll ikke er godt nok og kanskje særlig for at det ikke etterleves.

I årsrapport 2015 opplyses det at det i 2014 ble anskaffet en ny lagringsløsning for kommunen, og dette har gjort at kommunen måttet anskaffe en ny løsning for «backup» i 2015. Videre opplyses følgende om trusselbildet på informasjonsteknologiområdet:

Det er et stadig økende trusselbilde i form av virus og hacking mot kommunen, og det brukes mye tid på å bekjempe disse truslene. Det stilles også stadig strengere krav fra myndighetene om sikker behandling av data, samtidig som andre data skal gjøres mer tilgjengelig. Denne balansegangen er en stor utfordring for IKT-området i kommunen. Her er det også viktig å sørge for at brukerne av systemene har fått nødvendig opplæring, da feil bruk kan være en stor sikkerhetsrisiko. I 2015 har vi i tillegg hatt mange forsøk på infisering av nettverket med såkalt Cryptolocker-skadevare. Takket være våre investeringer i sikkerhet har vi klart å avverge dette.

De største risikoområdene eller utfordringene for kommunene knyttet internkontroll framover er iverksetting, opplæring, bruk og avvikshåndtering

Gode **saksbehandlingsprosesser** er viktig blant annet for å ivareta brukernes rettssikkerhet. Det er også en forventning om at kommunen skal fatte riktige avgjørelser, ha rettferdig, rask og god saksbehandling, og at det skal være forutberegnelighet i avgjørelsene gjennom at kommunen opptrer konsekvent og at tilsvarende saker behandles likt. Økonomiplanleggingen i kommunen skal sørge for at begrensede ressurser blir anvendt så effektivt som mulig. De krav som er stilt i kommuneloven § 44, skal bidra til at kommunene kan ivareta økonomiforvaltningen i et lengre perspektiv.

Kommunal- og regionaldepartementet, utgav i 2013 en veileder om økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner. Følgende sies om økonomiplanlegging:

«God planlegging av prosessen med økonomiplanen er en forutsetning for å oppnå et godt resultat og en god økonomiplan. En prosess bør være politisk forankret, ha tydelige skiller mellom administrative og politiske ansvar og roller, realistiske og klare tidsfrister, samt avklare ambisjonsnivået i økonomiplanen. Økonomiplanen må være basert på et realistisk og fullstendig grunnlag. Dette innebærer at arbeidet med økonomiplanen må bygge på en god forståelse av kommunens økonomiske situasjon. Som et minimum bør kommunen ha et forhold til sentrale nøkkeltall som netto driftsresultat, netto finansutgifter og gjeldsgrad, samt hvilke mål kommunen har for økonomien og for tjenestene.»

Kommunerevisjonen får kunnskap om planlegging, styring og rapportering på økonomi-området. Revisor utarbeider revisjonsberetning og rapporterer til kontrollutvalget. Rapport fra revisor til kontrollutvalget vår 2016 sier følgende om økonomi og økonomiske utfordringer:

Driften: Kommunen har et netto driftsresultat på 15,4 mill kroner (4,35 %) i 2015. Netto driftsresultat i prosent av inntektene har i perioden vært høyere enn for fylket (2,2 %) og godt over måltallet på 1,75 (2015) Nøkkeltallet netto driftsresultat viser overskuddet eller underskuddet i drifta av kommunen, og er andelen av årets driftsinntekter som ikke er brukt i drifta.

Soliditet: Kommunen har høy lånegjeld og den har økt med 23 mill. siden 2014. Lånegjelden i % av drifts-

inntektene er litt synkende og ligger nå på omtrent samme nivå som landet inklusiv Oslo men langt under fylkesnivå. Kommunen ligger allikevel over Kostragruppe 10. Nøkkeltallet lånegjeld driftsmidler sier noe om kommunens soliditet dvs. fordeling mellom gjeld og egenkapital. I lånegjelden er formidlingslån og pensjonsforpliktelser holdt utenom. Fylkesmannen har her satt et måltall på 50 %, dvs at størrelsen på lånegjelden ikke bør utgjøre mer enn halvparten av kommunens brutto driftsinntekter. Fræna kommune ligger over dette med sine 78 %.

Likviditet: Arbeidskapitalen er på 20,3 % og litt over fylket (19,5 %)

Nøkkeltallet sier noe om grunnlikviditeten til kommunen dvs. muligheten til å betale for sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Likviditeten målt som arbeidskapitalens driftsdel bør minst utgjøre 5 % av kommunens driftsinntekter. Fræna kommune ligger langt over og har en brukbar likviditet.

Regnskapsresultatet omtales i årsmelding 2015:

«Fræna kommunes regnskap for 2015 viser et regnskapsmessig overskudd på 15,4 mill. kroner. ... Dette resultatet fremkommer etter at det er dekt inn 11,2 mill. kroner av tidligere års merforbruk (underskudd). Budsjettert inndekking utgjorde også 11,2 mill. kroner. Kommunens underskudd fra tidligere år er nå dekket inn og det er forventet at Fylkesmannen tar Fræna kommune ut av ROBEK-registeret for sommeren. Bedringen i resultat i forhold til prognosen for årsskiftet skyldes i hovedsak et betydelig bedre resultat enn ventet på enhetene, lavere pensjonskostnader, større statlig tilskudd vedrørende ressurskrevende brukere og at skatteinngangen ble som budsjettert. Noen av disse postene var usikre helt frem til endelig beregning i februar i år».

Kommunene må oppfylle krav i lov om forskrift om **offentlig anskaffelse**.

Anskaffelsesregelverket er omfattende og erfaringsvis er innkjøpsområdet et område med risiko for brudd på regelverket. Innkjøp er et område som bør ha særlig oppmerksomhet.

Fræna kommune er, som alle andre offentlige instanser, bunden av et regelverk om kjøp av varer og tjenester. Fræna kommune har inngått avtale med Nordmøre interkommunale innkjøpssamarbeid om innkjøp av definerte varer og tjenester.

Nordmøre interkommunale innkjøpssamarbeid

Nordmøre interkommunale innkjøpssamarbeid ble etablert i 2002. Samarbeidet er formalisert etter kommuneloven § 27. Følgende kommuner er del av samarbeidet: Kristiansund, Averøy, Aure, Eide, Fræna, Gjemnes, Halså, Rindal, Smøla, Sunndal, Surnadal og Tingvoll.

Samarbeidskommunene finansierer årlig en stilling ved Innkjøpstjenesten. Målsetting med samarbeidet er å effektiviser anskaffelsesprosessene på rammeavtaler og ved økt volum oppnå bedre betingelser og reduksjon av anskaffelseskostnadene. Det er ressursbesparelsene for samarbeidskommune da den enkelte samarbeidskommune slipper å gå ut med konkurranse på de områder der en har felles avtaler.

Det er viktig at kommunen utarbeider rutiner/ retningslinjer for etterlevelse av bestemmelsene i regelverket om offentlige anskaffelser. Kommunen må ha tilstrekkelig kompetanse på innkjøpsområdet. Det er utarbeidet reglement for offentlig anskaffelser i Fræna kommune. Dokumentet er til politisk behandling vår/ sommer 2016. Reglementet omtaler: 1) Grunnleggende prinsipper for alle anskaffelser 2) Organisering 3) Innkjøpsrutiner

I årsmelding 2015 gis det opplysninger om utfordringer på **driftsområdet teknisk forvaltning**: En utfordring er: «Få til eit planverk som fungerer i kommunen slik at alle veit kva dei skal gjere, og slik at vi får ei normal framdrift i sentrale bygge- og anleggssaker i kommunen».

Plan- og bygningsloven (pbl.) pålegger kommunene å ha **planer for bruk og vern av kommunale arealer og ressurser**. Kommunene skal treffe vedtak om nesten all byggeaktivitet innenfor kommunegrensene. Det er gjennomført forenklinger innen byggesaksbehandlingen fra 1. juli 2015. Det er viktig at innbyggerne har tillit til at kommunen håndhever loven på en

forutsigbar, lik og effektiv måte. Et hensiktsmessig og oppdatert planverk bidrar til å sikre effektivitet og likebehandling. Det vil på grunn av generelle utfordringer på området være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon av byggesaksbehandling i de fleste kommunene. KOSTRA-tall om gjennomsnittlig saksbehandlingstid i byggesaker med 12 ukers frist og 3 ukers frist viser at disse overholdes i Fræna kommune.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Helhetlig planlegging
- Implementering av kvalitetssystem og oppfølging av avvik
- Offentlige anskaffelser – rutiner og praksis herunder:
 - har kommunen formålstjeneslig innkjøpsstrategi
 - blir varer og tjenester kjøpt i samsvar med reglene om offentlig innkjøp
 - bruker kommunen rammeavtalene sine
- Informasjonssikkerhet

3.2 Omstilling

Det skjer endringer og omstillinger i kommunal virksomhet. Dette kan være omorganisering og opplegging av driften som for eksempel overgang til mer hjemmebaserte tjenester. Bakgrunn for endringene og omstillinger er mange. De kan være motivert ut fra behovet for å spare penger, effektivisering/ forbedringsarbeid, faglig utvikling og nasjonale reformer som samhandlingsreformen og kommunereformen.

Kommunereformen

Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en kommunereform. Regjeringen har følgende mål for reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Det er planlagt å legge fram en samlet lovproposisjon om nye oppgaver til kommunene våren 2017, samtidig med en proposisjon om ny kommunestruktur.

Kommunereformen preget kommunepolitikken i 2015 og 2016. Kommuner skulle fatte vedtak om de skal slå seg sammen med andre kommuner innen 1. juli 2016. Fræna kommunestyre vedtok i møte 13.6.2016 å danne en ny kommune sammen med Eide kommune.

Omstilling og endringer kan få både positive og negative konsekvenser for borgere/ brukere og ansatte. Det kan skape usikkerhet og føre til sløsing med ressurser om prosessene ikke er gode. Kommunene må ha kompetanse og kapasitet til å gjennomføre gode omstillingsprosesser. Informasjon og medvirkning i samsvar med lov og avtaleverk er sentralt. Ansattes medvirkning er forankret både i arbeidsmiljøloven og hovedavtalen. Arbeidsgiver har styringsrett og må følge spillereglene i lov og avtaleverk. Brukermedvirkning skal også sikres i omstillingsprosesser. Både på bakgrunn av gjennomførte prosesser i kommunene, og ikke minst forventet krav til større omstillinger, anses omstillingsarbeid som et risikoområde. Det er vesentlig at kommunene lykkes med omstillinger både av hensyn til kvalitet og økonomi.

Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor blir vektlagt. I regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 ([Omsorg 2020](#)) er for eksempel en av fem langsiktige strategier fornyelse og innovasjon. Enkelte kommuner tar i bruk verktøy som Lean metoden.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Omstillingskompetanse og omstillingskapasitet
- Medvirkning og forankring

3.3 Brukermedvirkning

Brukermedvirkning på systemnivå (eldreråd, samarbeidsutvalg i skolen etc.) og individnivå er sentralt og blir mer vektlagt. Det er større krav om dette gjennom lovgivning.

Brukermedvirkning er viktig både for å sikre gode tilpassa tilbud og med tanke på effektiv bruk av ressursene i framtida. Med større behov og knapphet på ressurser vil kommunene kunne være avhengig av å ta i bruk den kapasitet brukerne, pårørende og frivillige representerer. Hvordan kommunene legger til rette for brukermedvirkning blir da viktig. Noen kommuner gjennomfører brukerundersøkelser. Kommunene har i økende grad lagt til rette for medvirkning blant annet fra ungdom/ungdomsråd. Brukerinvolvering og brukerperspektivet er fortsatt for dårlig ivaretatt i mange kommuner. I regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 ([Omsorg 2020](#)) er for eksempel en av fem langsiktige strategier «Sammen med bruker, pasient og pårørende».

De største risikoområdene eller utfordringene for kommunen knyttet til brukermedvirkning framover er å følge opp økte krav til og vektlegging av brukermedvirkning på individ og systemnivå. Videre at bruker, pårørende og frivillige involveres, og at kommunen sikrer likebehandling og utforming av brukertilpasset tilbud.

I årshjulet til Fræna kommune går det fram at det i første tertial skal gjennomføres utvalgte brukerundersøkelser, at det i 2. tertial skal resultat av brukersøkelser ferdigstilles og at det i 3. tertial skal nye brukerundersøkelser avgjøres. Det har vært gjennomført brukerundersøkelser ved barnehager, skoler og pleie og omsorg. Det skal gjennomføres medarbeiderundersøkelser annet hvert år.

Ved hver skole skal det være etablert: samarbeidsutvalg (grunnskolen), skoleutvalg (videregående skolen), elevråd (begge skoleslag) og foreldreråd (grunnskolen) ([www. Frana.no](http://www.Frana.no)).

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Brukermedvirkning, herunder er aktuelt tema:
 - Brukerundersøkelser
 - Brukermedvirkning på individ- og systemnivå

3.4 Etikk og åpenhetskultur

Kommuneloven skal legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard. Etikk er en viktig del av all arbeidslivs praksis. Etikk er de verdiprioriteringer som ligger til grunn for enhver beslutning eller handling.

KS og Transparency International Norge (TI) anbefaler at kommuner har etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte, og at retningslinjene er behandlet av kommunestyret. KS og TI anbefaler at de etiske retningslinjene også blir gjort gjeldende for kommunale foretak.

Etiske retningslinjer i Fræna kommune

Fræna kommunen har arbeidet med å lage nye etiske retningslinjer. Retningslinjene ble politisk behandlet og vedtatt våren 2016.

I årsmelding 2015 redegjøres det for det arbeid som har vært gjennomført på området.

Kommunen skal redegjøre i årsberetningen for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten og i kommunale foretak. Det er vesentlig at kommunen utarbeider og sikrer at det er oppmerksomhet rundt de etiske retningslinjene.

Årsrapport 2015 omtaler etikk

Etisk standard skal bidra til at de ansatte forholder seg på en etisk forsvarlig og god måte i sitt daglige arbeid, og må ses i sammenheng med kommunens visjon for de ansatte:

«Arbeidsplasser med trivsel og utvikling gir gode tjenester!»

Etikk er systematisk tenking om hva som er rett og galt, og handler om hva vi finner verdt, eller verdifullt, både å leve for og å leve etter. Fræna kommune sine oppgaver er å arbeide for felleskapets beste. Kommunens ansatte skal være seg bevisst at de er i innbyggernes tjeneste. Som tjenesteyter, som forvalter av felleskapets verdier og ved utøvelse av offentlig myndighet stilles det høye krav til den enkeltes etiske holdninger og integritet. Alt vårt arbeid skal bygge på og være preget av våre grunnverdier. I denne sammenhengen har kommunen nedfelt dette i forkortelsen **IDAR**, som står for; Imøtekommende – Dyktig – Ansvarlig – Respekt. Som ansatte skal vi alltid ha med oss **IDAR** i virke og arbeidshverdag for kommunen vår.

Ny lovgivning om varslere i arbeidsmiljøloven stiller krav til mer systematisk bruk av avviksmeldinger og tydelige kommunikasjonskanaler. Kommunene skal fremme yringsfriheten i arbeidslivet på en bærekraftig måte, slik at det kan fokuseres på interne forhold i organisasjonene.

Kommunal og moderniseringsdepartementet tar i brev datert 13.4.2016 opp kommunens innsats for å styrke de ansattes yringsfrihet:

«Det er viktig at så vel folkevalgte, ledere og ansatte er kjent med rammene for de ansattes yringsfrihet... Kommunene bør først og fremst sørge for at de ikke har retningslinjer eller reglement som går for langt i å begrense de ansattes yringsfrihet. Kommunene bør gjennomgå slike reglementer mv. og vurdere om de er i tråd med gjeldende rett... Det er viktig å skape et arbeidsmiljø hvor de ansatte føler de kan ytre seg. Kommunene bør sette seg mål om å ha en yringskultur i kommunen, der ansatte i kommunen kan bruke yringsfriheten sin. De ansatte i kommunene sitter på viktig kunnskap og har informasjon som kan bedre både samfunnsdebatten og kvaliteten på tjenestene. Samtidig må kommunene sikre at ledere og folkevalgte godtar at ansatte ytrer seg om kommunale forhold. Dette kan gjøres gjennom holdningsskapende arbeid om yringsfrihetens grenser og innholdet i lojalitetsplikten.»

Det er viktig for demokratiet og rettsikkerheten til borgerne at kommunen legger til rette for åpenhet og innsyn i den virksomhet kommunen bedriver. Kommuneloven slår fast at kommuner plikter å drive aktiv informasjon om sin virksomhet, og at forholdene skal legges best mulig til rette for offentlig innsyn i den kommunale forvaltning. Partene i en sak som behandles i kommunen har rett til partsinnsyn i egen sak etter forvaltningsloven. Alle har rett til innsyn i saksdokument, journaler og lignende register etter offentlighetsloven. Kommunen har i noen tilfeller likevel hjemmel og plikt til å unnta opplysninger/ dokumenter fra innsyn.

Økonomiske misligheter omfatter alt fra korrupsjon, regnskapsmanipulasjon, underslag, urettmessige belastninger av private utgifter etc. Begrepet misligheter er ikke et rettslig begrep, men benyttes i revisjonen som en fellesbetegnelse for tilsiktede handlinger som er utført for å oppnå en fordel for seg selv eller andre. I den norske straffeloven er korrupsjon definert som å kreve, motta eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av stilling, verv eller oppdrag. Etiske retningslinjer gir gjerne føringer knyttet til disse forholdene.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Etikk og åpenhetskultur, herunder aktuelt tema:
 - Oppfølging av etiske retningslinjer
 - Åpenhets- og yringskultur

3.5 Kompetanse og rekruttering

Kommunen får stadig flere lovpålagte oppgaver, som krever stor grad av kompetanse hos de ansatte. Kompetanse er blant annet viktig med tanke på framtidig behov innenfor pleie og omsorg. I vedlegg 3 vises anslag for framtidig kompetanse behov innenfor noen sektorer.

Innenfor skolesektoren er det nye krav til utdanning. Kommunestyret behandlet i møte 13.6.2016 sak om kvalitetsrapport for grunnskolene i Fræna kommune 2015. Det opplyses i saksutredning at:

«Antall lærere som deltar på videreutdanning har for inneværende skoleår vært fem. For neste skoleår har kun én lærer fått innvilget videreutdanning. Bakgrunnen for denne nedgangen er kutt i budsjettet for 2016. Med henvisning til nye nasjonale kompetansekrav for lærere i basisfagene, må dette antallet økes til om lag 7 pr. år i en 10-årsperiode. Dette vil legges frem som sak i forbindelse med arbeidet med en kommunal kompetanseplan».

Regjeringen har handlingsplan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester (Kompetanseløft 2020). I Meld. St. 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste blir blant annet lederkompetanse og utfordringer knyttet til rekruttering av ledere tatt opp. Ledere har fått flere og mer komplekse oppgaver.

De største risikoområdene eller utfordringene for kommunene knyttet til kompetanse og rekruttering framover er å sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse i kommunen, slik at dagens og framtidens behov dekkes. Det er også viktig hvordan kompetansen internt i kommunen nyttes, bruk av stab/ støttefunksjoner, spesialkompetanse etc.

Få personer dekker på noen områder et stort fagområde eller mange fagområder. Blant annet er det viktig å ha fokus på alderssammensetningen blant ansatte og framtidens behov for tjenester. Mange deltidsansatte kan være en arbeidskraftreserve.

KOSTRA-tall viser at andel ansatte med førskolelærerutdanning og andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning er lavere i Fræna enn kommunegruppen og gjennomsnittet for landet uten Oslo (se vedlegg 1).

I årsmelding 2015 omtales utfordringer knyttet til kompetanseutvikling. Det opplyses at:

- All statistikk viser at vi i årene framover vil ha utfordringer med å rekruttere flere typer stillinger. Dette gjelder særlig helsefagarbeidere, sykepleiere og pedagogisk personell i barnehager og skoler.
- Personalpolitiske virkemidler for å stimulere til videreutdanning og kompetanseheving er nedfelt gjennom lønnspolitisk plan. I tillegg vil kompetansemøden i lønssystemet være et hjelpemiddel til å få kartlagt hvilken kompetanse vi allerede har. For å møte utfordringene med rekruttering med rett kompetanse må kommunen i større grad enn i dag jobbe systematisk med bl.a. kompetanseutvikling. Det må kartlegges hva vi har av kompetanse i dag, utarbeides klare mål for hva vi trenger av kompetanse og hvordan vi skal greie å rekruttere den rette kompetansen i årene framover. Det vil derfor i 2016 bli utarbeidet en kompetanseplan for å sikre dette.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for bemanning og strategisk arbeid med rekruttering og kompetanseutvikling ved institusjonstjenesten:

I løpet av 2016 prioriteres gjennomgang av bemanning og kompetanse ved alle tjenestesteder. Det settes som kort- og langsiktig mål å bevege seg fra deltidskultur til heltidskultur. Dette innebærer at en ser på ulike turnuser.

Kompetanseutfordringer i lys av samhandlingsreformen er et viktig fokusområde. Det må fortsatt arbeides for å være en attraktiv praksisarena med tilstrekkelig grad av veilederkompetanse for elever og studenter på alle

utdanningsnivå. Å beholde og rekruttere dyktige arbeidstakere med høy kompetanse er avgjørende for å ivareta tunge pleieoppgaver og komplekse sykdomsbilder hos brukere av tjenesten. Felles kompetanseplan for institusjonsenheten er under utarbeidelse. Dette gir større mulighet for strategisk kompetansestyrking og -styring. Det må legges til rette for:

- Tettere samarbeid og utvikling av «vi-følelsen» innad i institusjonstjenesten, og samhandling med hjemmebaserte tjenester
- Bedre utnyttelse av fagkompetanse, og samarbeid på tvers av enheter og avdelinger
- Det bør legges til rette for intern hospitering mellom institusjonene, enhet for hjemmebaserte tjenester og helseforetaket
- Omdømmebygging

Det opplyses i årsmelding 2015 at hjemmetjenesten har et generelt behov for kompetanseøkning. Tjenesten trenger flere vernepleiere og sykepleiere, og har behov for å erstatte ufaglært med faglærte arbeidskraft

Det opplyses at kommunen har startet arbeid med å utarbeide en overordnet kompetanseplan, og at skolesektoren arbeider med egen kompetanseplan.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Kompetanse og rekruttering, herunder er aktuelle områder:
 - Rekruttering av spesialpersonale
 - Oppfølging av rekrutterings- og kompetanseplan innen områdene barnehage, skole, helse, pleie og omsorg

3.6 Arbeidsmiljø og sykefravær

Sykefravær har økonomiske konsekvenser og kan føre til et dårligere servicetilbud. Få ansatte på et område, vil føre til at kommunen blir mer sårbar. Lønn og sosiale utgifter er en stor utgift for kommunen, og et høyt sykefravær fører til store kostnader for kommunen. Sykefraværet varierer fra virksomhet til virksomhet og kan ha direkte konsekvenser på tjenestekvaliteten.

En reduksjon av sykefraværet er vesentlig både for ansatte, kommunen som organisasjon og samfunnet. Lederskap, kollegaskap, organisering, organisasjonskultur med åpenhet og medbestemmelse, personalpolitikken og arbeidsgiveransvaret er sentralt for å sikre et godt arbeidsmiljø og effektiv bruk av personellressursen. Forskning viser at sosial støtte fra kolleger er en viktig buffer mot stress, sykdom og overbelastning.

I årsmelding 2015 omtales sykefravær/ nærvær:

Etter å ha arbeidet systematisk med sykefraværsarbeidet og nærværsarbeidet i forbindelse med prosjektet «Langtidsfrisk» så en positive ringvirkninger av dette i årene etterpå. Selv om det det jobbes godt med tilrettelegging og oppfølging i enhetene steg sykefraværet igjen i 2015. Kommunen som IA-bedrift har hatt en målsetting for sykefraværet på 6,5 % med en øvre grense på 7,5 %. Etter å ha vært under grensen i 2014 ble det totale sykefraværet i 2015 på 7,9 %. Til sammenligning kan nevnes at sykefraværet i kommunal sektor i perioden 4.kvartal 2014 til 3.kvartal 2015 var 9,6 %. Sykefraværet er høyest ved barnehagene og skolene samt teknisk drift og anlegg. Innenfor pleie- og omsorgstjenestene er det høyt sykefravær innenfor enkelte områder/avdelinger. Det vil i årene som kommer bli jobbet mere målrettet i forhold til å få ned sykefraværet der dette har vært et gjennomgående problem over lengre tid.

Kommunene har særlig innenfor helse og omsorg flere deltidsstillinger. Mange kommuner arbeider for å sikre flere heltidsstillinger. Deltidsansatte har ca. ett prosentpoeng høyere sykefravær enn heltidsansatte. Heltidsstillinger vil kunne kreve større fleksibilitet både fra arbeidsgiver og ansatte.

Utviklingsprogrammet «*Sammen om en bedre kommune*» lanserer en modell som viser kostnader og gevinster ved redusert deltid. Faktorer som ligger inne i modellen er direkte og indirekte økonomiske konsekvenser, konsekvenser for medarbeidere og konsekvenser for brukerne. Kunnskapen og mulighetene som ligger i en heltidskultur er etter hvert godt dokumentert. Målet med «*Sammen om en bedre kommune*» er å formidle de positive konsekvensene heltidsstillinger har for arbeidstaker, arbeidsgiver og tjenestetilbudet.

Fræna kommune arbeider med heltidskultur, og omtaler dette arbeidet i årsmelding 2015:

I 2013 var 60 % av alle ansatte i kommunen i en deltidsstilling. Av disse igjen var 88,8 % kvinner. For unge som skal velge utdanning er det negativt at de får inntrykk av at det kun er små deltidsstillinger de kan få når de er ferdig med studiene. Fræna kommune satte seg derfor som mål å finne fram til arbeidstidsordninger, rutiner og måter å organisere arbeidet på som ville redusere tallet på deltidsstillinger og øke de eksisterende stillingsbrøkene. Dette også som et viktig ledd for å sikre likestilling i kommunen. Med dette som mål ble kommunen i 2013 tatt opp i utviklingsprogrammet «**Sammen om en bedre kommune**» hvor det blant annet skulle jobbes mot en heltidskultur i kommunen.

I første periode av prosjektet greide vi nesten målet om å øke den gjennomsnittlige stillingsprosenten i hjemmebaserte tjenester fra 57,35 % til 65 % innen 2014. Resultatet ble 64,22 %. 2015 var siste prosjektår. Nå var også institusjonstjenestene også innbefattet i prosjektet. Innenfor både hjemmebaserte tjenester og institusjonsbaserte tjenester satte vi som mål å øke den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen til 70 %. Resultatet ble 64,22 % for hjemmebaserte tjenester og 59,63 % innenfor institusjonstjenesten.

Selv om vi ikke nådde målet i 2015, ser vi at målrettet jobbing med økt stillingshjempler, utprøving og innføring av langvakter, ulike turnusordninger, økt grunnbemanning og omdisponering av vikarmidler har hatt positiv virkning ved de avdelingene hvor det er innført. Vi ønsker å videreføre arbeidet med prosjektet internt i kommunen da vi ser at målrettet arbeidet med dette har en positiv virkning på både på arbeidsmiljøet og sykefravær.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Arbeidsmiljø og sykefravær, herunder er aktuelle områder:
 - Plan og tiltak for å redusere sykefraværet

3.7 Barn og unge

Kommunene har mange ansvarsområder knyttet til barn og unge; barnehage, skole, barnevern, kultur, helsestasjon etc. Tjenestene er vesentlige både i forhold til enkeltindivid og samfunnet.

Barn og ungdom skal sikres gode og trygge oppvekst- og levekår, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering. Alle skal ha likeverdige tilbud og muligheter. Tverrfaglig arbeid innad i kommunen og sammen med andre er viktig for å motvirke marginalisering, bidra til utjevning av levekårsforskjeller og fremme barn og ungdoms deltakelse i og innflytelse på ulike samfunnsområder. Kommunen skal, i sin rolle som skole- og barnehageeier, fremme likestilling og motvirke diskriminering på barnehage- og grunnopplæringsområdet.

Barn og unge med særlige behov har rett til nødvendig hjelp til rett tid, og innsatsen må samordnes.

Kommunen skal sikre at elevene har et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø. Med formål å forebygge sosial ulikhet, skal barn og unges oppvekstvilkår gis prioritet og deres stemme skal høres. «Barn og unges interesser» skal ivaretas i planlegging. FN's barnekonvensjonen sier at barn har rett til å gå på skole, rett til hvile, fritid og lek og rett til å si sin mening i alt som angår det. FNs barnekonvensjon inneholder 42 punkter som gir rettigheter til barn.

Barnevernstjenesten i kommunene som utfører det daglige løpende arbeidet etter barnevernloven. Barnevernstjenesten skal blant annet gi råd og veiledning, foreta undersøkelser, treffe vedtak etter loven eller forberede saker for behandling i fylkesnemnda samt iverksette og følge opp saker. De siste årene har de kommunale barnevernstjenestene blitt styrket gjennom etablering av nye øremerkede stillinger, og kompetanse- og samhandlingstiltak. Barn og unge skal høres i forhold som angår dem.

KOSTRA-tall viser at Fræna kommune har noe lavere andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år enn landsgjennomsnittet. Kommunen har hatt en forbedring de siste årene når det gjelder andel undersøkelser i barnevernet som er gjennomført innen frist og lå i 2015 på 93 % som er høyere enn kommunegruppen og landet uten Oslo, jf. vedlegg 1.

I årsmelding 2015 opplyses følgende om utfordringer i barnevernstjenesten (Helse og familie):

- Endringer i statleg barnevern har ført til nedlegging av ein del statlege tiltak – utfordringar å etablere nye lokalt
- Pga. sjukemelding i fleire stillingar i 2015, har det ikkje vore muleg å få full effekt av investert ressurs i barnevernstjenesta
- Kommunal beredskap, tilsette i barnevernstjenesta vert ofte kalla ut etter arbeidstid, på helg og i feriar. Viktig å få vurdert og konkludert i høve interkommunalt samarbeid på området

Kommunebarometeret for 2016 viser at Fræna kommunes plass blant landets kommuner for barnevern er 184 som er en framgang på 18 plasser fra 2015.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal være en lett tilgjengelig og gratis tjeneste, med fokus på helsefremming, forebygging og tidlig intervensjon. De siste årene har det vært fokus på å styrke og videreutvikle tjenesten. Gjennom statsbudsjettet har kommunene fått økt midler til satsing på helsestasjon og skolehelsetjeneste. Kommunene har i varierende grad prioritert dette. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lavterskeltilbud til gravide, og for barn og foreldre i aldersgruppen 0 til 20 år.

I spørreundersøkelsen er det flere som tar opp problemstillinger knyttet til helsestasjon og skolehelsetjeneste, og manglende oppfylging av myndighetskrav på området. Flere nevner også psykisk helse og rus som risikoområder.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for helsestasjon. Utfordringer som nevnes er (*Avdeling Helsestasjon/ skulehelsestasjon/ jordmor*):

- Ikkje gjennomført 18 månadskontrollar – årsak: sjukemeldingar – helsesøster har utført jordmorpågåver
- Nye oppgåver i skulehelsetjenesta m.a. veging av elevar i 3. og 8. trinn, vert ikkje gjennomført grunna streng prioritering og manglande ressursar til oppfølging av resultatata
- Auke i administrative oppgåver har ført til at leiande helsesøster no brukar mindre tid på kurative oppgåver. Meir behov for personell til oppfølging av barn i skulehelsetjenesta

Skolehelsetjenesten ble styrket i budsjettet for 2016.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT eller PP-tjenesten) skal i tillegg til arbeid for enkeltbarn også arbeide forebyggende slik at barnehagen og skolen kommer i forkant av problemer og lærevansker. Det er forventning om at mer tid skal brukes til å bistå i forebyggende arbeid og i kompetanse- og organisasjonsutvikling (regjeringen.no). Fræna kommune har felles pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) med Gjemnes kommune og Eide kommune. Tjenesten er rettet mot innbyggerne i Gjemnes, Eide og Fræna og har også

ansvar for elever ved Fræna videregående skole etter avtale med Møre og Romsdal fylkeskommune.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste for Gjemnes, Eide og Fræna (kilde: ppt-gef.no)
Pedagogisk-psykologisk tjeneste for Gjemnes, Eide og Fræna er ei interkommunal tjeneste organisert etter § 27 i kommunelova og § 5-6 i opplæringslova. Tjenesten har kontor i Eide kommune som også er vertskommune og har arbeidsgiveransvaret. Tjenesten er basert på en samarbeidsavtale mellom kommunene.

I spørreundersøkelsen stiller flere spørsmål om PPT har god nok kapasitet. Det nevnes at det i perioder er over tre måneders ventetid på utredning.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Det er tre kommunale og seks private barnehagene i Fræna kommune. I årsrapport 2015 opplyses det at de kommunale barnehagene har 43 ansatte og 170 barn, der 91 barn er under 3 år og 79 barn er over 3 år. Barnehagene er pedagogiske virksomheter som skal drive i samråd med rammeplan, årsplan, vedtekter og forskrifter. Det skal gis tilbud til førskolebarn i alderen 0 til 6 år. I virksomhetene er det barn med ulik språkbakgrunn og ulike behov for tilrettelegging.

Kommunestyret skal i møte 13.6.2016 behandle sak om framtidig barnehage tilbud i Fræna kommune.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for kommunale barnehager:

- Generelt**
- Bemanningsnorm: avvik på dager med behov for vikar, men hvor vikar ikkje er tilgjengelig
 - Pedagognorm: 6 av 12 pedagogstillinger er bemannet med ufaglærte (dispensasjon frå utdanningskravet)
- Utfordringer**
- Problemer med rekruttering av pedagoger til alle stillinger i de kommunale barnehagene. De kommunale barnehagene har ikke konkurransedyktige ansettelsesvilkår sett i forhold til pedagoger i private barnehager samt pedagoger i våre nabokommuner. Store lønnsforskjeller.
 - De kommunale barnehagene er ikke tilstrekkelig tilrettelagt for å imøtekomme en større andel søkere av småbarn enn barnehagene er bygget for. I utgangspunktet så er den enkelte barnehage bygget med tanke på 2 avdelinger knyttet opp mot barn over 3 år (36 barn) og 1 avdeling knyttet opp mot barn under 3 år (9 barn). Andelen småbarn i dag er samlet 91 barn under 3 år og 71 barn over 3 år.

Kommunebarometeret for 2016 viser at Fræna kommunes på barnehageområdet får en dårlig plassering som nummer 423 blant landets kommuner. Dette er samme plassering som i 2015. Fræna kommune har en lav andel ansatte med førskolelærerutdanning og lav andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning, jf. omtale i kapittel om kompetanse.

Kommunestyret i Fræna kommune ba i møte 16.11.2015 i sak 75/2015 pkt. 2 kontrollutvalget gjennomføre «ein forvaltningsrevisjon av barnehagesektoren, økonomi og drift». Bestillingen har vært drøftet med kommunerevisjonen og prosjektet kan gjennomføres høsten 2016.

Grunnskolen skal bygge på prinsippet om likeverdig og tilpasset opplæring for alle. Det har blant annet vært fokus på læringsresultat, tidlig innsats og læringsmiljø herunder mobbing.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for skolene. Under gjengis et utdrag:

Generelt

- Trivsel: Elevundersøkelsen 2015 viser at de fleste elevene trives godt eller svært godt på skolen.
- Læringsmiljø og læringsresultat: Flere skoler rapporterer om svakt resultat på de nasjonale prøvene. Det settes inn tiltak for å bedre dette.
- Elever med sammensatte vansker: økende behov ved flere skoler for hjelp til elever med sammensatte vansker. Det arbeides for å utnytte ressursene på best mulig måte for den enkelte elev.
- Vedlikehold: flere skolebygg er nedslitt, og tilfredsstillende ikke kravene til moderne skoledrift.

Haukåsen skole (utfordringer)

- *Vi har skoleåret 2015/2016 veldig liten bemanning til å drive undervisning. Dette gjør organisasjonen svært sårbar med tanke på fravær, og spesielle behov som oppstår i løpet av skoleåret. Elever med vedtak om spesialpedagogisk- eller assistentressurs ikke får oppfylt behov jf. sakkyndig uttale PPT. Videre fører minimal bemanning til at klasser ved sykdom må ledes av personale uten formelt godkjent kompetanse.*
- *Elevtallet og antall barn i SFO gjør at et skolebygg fra 1957 ikke lenger er egnet.*
- *Fra skolestart skoleåret 2016/2017 starter vi en egen innføringsklasse for å ta imot flyktninger som skal ha grunnleggende norskopplæring. Dette er det ikke satt av midler til i budsjett for 2016.*

I forbindelse med behandling av årsrapport 2015 vedtok kommunestyret følgende: «Kommunestyret ser med bekymring på det som står i årsrapporten om Haukås skole. Kommunestyret ber rådmannen fremme en sak til DRUT i henhold til de utfordringer som blir beskrevet i rapporten». Som oppfølging av vedtaket skal sak om «Haukåsen skole - teknisk tilstandsrapport» behandles av kommunestyret i møte 13.6.2016.

Kommunebarometeret for 2016 viser at Fræna kommunes på grunnskoleområdet er nummer 357 blant landets kommuner. Dette er en framgang på 13 plasser fra 2015.

I forbindelse med at kommunestyret vedtok budsjett for 2016 og økonomiplan 2016-2019 (sak 98/2015), ble det opprettet et skolepolitisk utvalg. Representasjon og oppgave omtales slik i vedtaket:

Det ble det vedtatt å opprette et skolepolitisk utvalg der politikere, ledere ved skolene og kommunalt FAU bør være representert. Det skolepolitiske utvalget skal se på tiltak for å bedre måloppnåelse i Fræna skolen. Utvalget skal også gjøre en vurdering av ønsket lærertetthet for ulike trinn i skolen, samt de økonomiske konsekvensene.

Kommunestyret behandlet i møte 13.6.2016 behandle sak om kvalitetsrapport for grunnskolene i Fræna kommune 2015. Det opplyses at rapporten viser at Frænskolen er inne i en positiv utvikling på veldig mange områder:

- *Resultatene fra fjorårets 10. trinn er bedre enn nasjonalt gjennomsnitt.*
- *Trivselen blant elevene har økt de siste årene.*
- *Mobbetallene er fortsatt for høye, men utviklingen er positiv.*
- *Andelen av elever som mottar spesialundervisning er synkende, og fortsatt under landsgjennomsnittet.*

Kommunestyret vedtok høsten 2015 å innføre MOT i ungdomsskolene fra skoleåret 2016/2017. MOT er en organisasjon som samarbeider med ca 300 skoler og når ca 65 000 ungdommer over hele Norge. MOTs målgruppe er alle ungdommer der en skole eller kommune har inngått en partneravtale med MOT.

Utenforskap

Ungdom som står i fare for å falle ut eller faller ut av videregående opplæring, kan ha sammensatte livsutfordringer som levekårsproblematikk, psykiske vansker eller sosiale problemer. «Ny GIV» var regjeringens satsing for økt gjennomføring i videregående opplæring. Folkehelseprofil 2016 peker på at frafallet er en betydelig folkehelseutfordring.

Folkehelseprofilen viser noen data for situasjonen blant ungdom, se vedlegg. Det har blitt økende fokus på utenforskap. Utenforskap er hovedsatsinga til KS de neste årene, og er knyttet til oppfølging av mennesker som faller utenfor skole og arbeidsliv.

Utenforskap

betegner mennesker eller grupper som står på utsiden av fellesskapet. Det kan være personer som står utenfor skole- og arbeidsliv som har et svært begrenset sosialt nettverk eller som ikke opplever tilhørighet til storsamfunnet. Utenforskap er et strukturelt samfunnsproblem. Det har store konsekvenser som er til hinder for at enkelte mennesker kan leve gode liv.

Gjennomføring av videregående opplæring viser at 47,3 % av 2009-kullet i Fræna kommune gjennomførte på normert tid mot 57 % i fylket. I tillegg gjennomførte 10,9 % opplæring på mer enn normert tid i Fræna kommune mot 16,3 % i fylket, se vedlegg 4.

I 2013 ble det gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt om kvalitet i grunnskoleopplæringa. Prosjektet så nærmere på hvordan: 1) kvalitet vurderes 2) hva kvalitetsmålingene sa om resultatet ved skolene 3) hvordan kommunen arbeider med å følge opp og bedre kvaliteten

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Helsestasjon og skolehelsetjeneste
- Barnehage (Prosjekt er bestilt for gjennomføring i 2016: «Barnehagesektoren, økonomi og drift»)
- Utenforskap (barn og unge som faller utenfor skole og arbeidsliv)

3.8 Helse, omsorg og velferdstjenester

Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller diagnose.

Sentrale helse, omsorg og velferdstjenester i kommunene

- Opphold i institusjon; langtidsopphold, korttidsopphold/ tidsbegrenset opphold og avlastningsopphold.
- Hjemmetjenester; pleie- og omsorgstjenester som mottas av brukere som ikke bor på institusjon. Brukeren bor i egen bolig eller i bolig til pleie- og omsorgsformål som kan ha tilknyttet personell hele døgnet eller deler av døgnet. Det gir tilbud om hjemmesykepleie, hjemmehjelp og andre tjenester.
- Psykisk helse og rus
- Tjenesten til utviklingshemmede; tiltak for mennesker med psykisk utviklingshemming - habilitering
- Sosiale tjenester i NAV; som omfatter økonomisk sosialhjelp
- Forebyggende arbeid; som for eksempel frisklivssentral
- Boliger vanskeligstilte
- Helsetjeneste; fastleger, legetjeneste, jordmortjeneste

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for institusjonstjenesten.

Kapasitetesutnyttelse omtales slik:

Et fornuftig og kvalitativt godt institusjonstilbud er viktig for kommunen. Faglig forsvarlighet, god kvalitet og kostnadseffektiv institusjonsdrift fordrer noe mer treffsikkerhet på målgruppe og kapasitetsutnyttelse. Forvaltningskontoret blir en viktig samarbeidspartner i arbeidet med dette. På ledelsessiden prioriteres følgende:

- Virksomhetsstyring gjennom synlig og tydelig ledelse
- Kvalitet og kompetanseutvikling
- Arbeidskultur og arbeidsglede
- Gjennomføringsevne

Samhandlingsreformen er fremdeles under iverksetting og gir kommunene utfordringer. Fastlegenes rolle er blant annet sentralt for å lykkes med reformen. Kommunene har inngått samarbeidsavtaler med helseforetaket. Iverksetting av avtalen er viktig for å kunne nå sentrale mål i samhandlingsreformen knyttet blant annet til helhetlige tilbud for bruker/ pasient og kvalitet på tjenestene. Det kommer fram i brukerundersøkelse ved sykehusene at pasientene mener at sykehusene har mest å hente i utskrivingsprosessen og på forberedelse til tiden etter sykehusoppholdet. Blant annet ventetid og samhandling med fastlege og kommunale tjenester får også lavere score enn andre områder det ble spurt om. ([Forskning.no](#))

Utvikling av hjemmebasert tjenester er en prioritert oppgave i de fleste kommuner. Det kan være utfordringer knyttet til en overgang fra høy grad av institusjonstjenester til mer bruk av hjemmetjenester. Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020 ([Omsorg 2020](#)) har som en av fem langsiktige strategier: «*Den nye hjemmetjenesten*». Videre er det utfordringer knyttet til tilstrekkelig tilbud innenfor tjenester som rehabilitering og psykisk helsevern og rus. Personer med psykiske lidelser har ofte behov for tjenester fra ulike deler og sektorer i hjelpeapparatet. Det samme gjelder også for rusavhengighet. Kommunene skal ha systemer som sikrer at brukere/ pasienter med psykiske lidelser (vansker) og/ eller rusavhengighet får et helhetlig og koordinert tilbud. Tilbudet til denne gruppen er ofte utilstrekkelig og varierer mye fra kommune til kommune.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for hjemmetjenesten. Utfordringer som nevnes er:

- I årene som kommer vil vi få en økning i tallet på innbyggere som trenger bistand som en følge av den lenge varslede eldrebølgen. Dette innebærer et behov for økt bemanning og kompetanse, spesielt i hjemmetjenesten
- Samhandlingsreformen bidrar til at de som får tjenester av oss, har mer komplekse behov enn tidligere. Stadig flere ønsker å bo hjemme selv om de er alvorlig syke, og dette fører til behov for mer spesialisert kompetanse
- Hjemmetjenesten har vokst seg ut av lokalene sine, og det er et stort behov for tilrettelagte lokaler innen rimelig tid
- Det er behov for eget dagtilbud for personer med demens
- Det er ikke nok tilrettelagte arbeids- og aktivitetsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne i regi av NAV og vekstbedrifter. Ved Torabu AS er det 20 varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA). Dette er ikke nok til å dekke behovet

Det blir i ulike sammenhenger pekt på behovet for økt innsats innenfor psykisk helse og rus. Eksempler på dette vises i boksen nedenfor.

Psykisk helse og rus

- Utfordringsbilde innen psykisk helse og rus: 1) Blant de vanligste plager og problemer i befolkningen 2) Mangler i det kommunale psykisk helse- og rustilbudet til alle brukergrupper 3) Stor uønsket variasjon i tilbud 4) Manglende koordinering av tjenester. (Meld. St. 26 (2014-2015) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet»)
- 77 % av befolkningen mener at behandlingstilbudet innen psykisk helse må styrkes. Kun 13 % vurderer tilgjengeligheten på psykisk helsehjelp i sin kommunehelsetjeneste som god. ([Kommunal rapport TNS Gallups helsepolitiske barometer for 2016](#))
- «Samhandlingsreformen legger til grunn at kommunene skal ta større ansvar for behandling og oppfølging av pasienter også innen psykisk helse og rus. Dette preger dagens situasjonsbilde for både kommuner og helseforetak i Møre og Romsdal, og som krever mer og bedre samhandling mellom de ulike tjenestene». (Utkast til [Samhandlingsstrategi med handlingsplan for pasienter med rus- og psykiske helseplager](#))

Tiltak innenfor psykisk helse og rus forventes fortsatt å få økt oppmerksomhet. Kommunene må ha særlig oppmerksomhet på tidlig intervensjon og forebyggende innsats mot barn og unge i risikozonen. Psykiatritjenesten var fram til og med 2015 lagt til NAV Fræna - Eide.

Kommunestyret vedtok i møte 14.12.2015 i sak 93/2015 ny samarbeidsavtale etter vertskommunemodellen mellom Fræna kommune og Eide kommune for en felles tjeneste innen rus og psykisk helse. Vedtaket innebærer at Eide kommune er vertskommune for en felles tjeneste innen rus og psykisk helsearbeid, jf. kommuneloven § 28-1 b, og at tjenesten organiseres som egen enhet i Eide kommune.

Kommunene har etter helse- og omsorgstjenesteloven en plikt til å legge til rette for at den enkelte bruker/ pasient får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. For å sikre dette stilles det krav til samhandling mellom tjenesteyterne. Det stilles også krav til at personer med langvarige og sammensatte tjenester skal få tilbud om individuell plan og/ eller koordinator. I tillegg stilles det krav til at kommunens skal ha en koordinerende enhet.

Demensplan 2020 er regjeringens plan og tiltak for å bedre det kommunale helse- og omsorgstjenestetilbudet til personer med demens og deres pårørende. Dokumentet forteller om utfordringer personer med demens og deres pårørende står overfor, og hvordan utfordringene skal løses (strategier og tiltak).

Kommunebarometeret viser at Fræna kommunen for eldreomsorg er plassert på 48 plass blant kommunene i landet. Dette er en forbedring på 31 plasser fra 2015.

En forholdsvis stor andel av eldre over 80 år som bor på institusjon er noe lavere enn sammenligningsgruppene (11,1 % (Fræna), 11,6 (KOSTRA-gruppe 11) 13,1 % (Landet uten Oslo)). For ytterligere informasjon om situasjonen i 2015 og utvikling over tid vises det til vedlegg 1.

Forebygging er et viktig satsningsområde. I Fræna kommune har det vært reduksjoner de siste årene innen helsestasjon, jf. omtale under barn og unge.

KOSTRA-tall viser at dekning av **leger** er relativt god, mens dekning av **fysioterapeut** er lavere enn sammenligningsgruppene. Det er opprettet en arbeidsgruppe som skal arbeide med hverdagsrehabilitering. Gruppen består blant annet av fysioterapeut og ergoterapeut.

NAV Fræna - Eide er etablert i samarbeid mellom NAV Møre og Romsdal, Eide kommune og Fræna kommune, og har til sammen 17 årsverk, 11 statlige og 6 kommunale. Tjenestene ved NAV-kontoret er organisert i et interkommunalt samarbeid med Eide kommune. Kommunestyret vedtok i møte 14.12.2015 i sak 91/2015 ny organisering av NAV. Sak ble fremmet etter at evaluering viste at samarbeidet ikke fungerte etter intensjon. Fræna kommune er vertskommune og kontoret organiseres innenfor en minimumsløsning av tjenester.

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for NAV. Utfordringene er:

- Økende etterspørsel etter økonomisk råd- og veiledning
- Tilbud om tiltak til ungdom under 24 år som ikke er i utdanning eller arbeid
- Markedsarbeid og arbeidsrettet brukeroppfølging. Styrke dialogen med arbeidsgiverne i kommunene
- Delta i en revisjon av plan for boligsosialt arbeid
- Bruke kvalifiseringsprogrammet som et virkemiddel for målgruppen

Helse og familie

Enheten Helse-Familie hadde i 2015 med tilkallingsvikarene vel 65 ansatte med 13 til 14 ulike yrkes/ faggrupper i ulike avdelinger. Enheten omfatter: 1) Helsestasjon- og skolehelsetjeneste 2) Miljøretta helsevern/ smittevern 3) Fræna legekantor 4) Helsetjeneste Hustad Fengsel 5) Fysioterapi/ rehabilitering 6) Fræna fysikalske institutt 7)

Hjelpemiddelansvarlig – teknisk del 8) Barnevern 9) Tiltak funksjonshemmede 10) Bøtunet avlastningsleilighet

I årsmelding 2015 oppsummeres måloppnåelse og utfordringer for Helse og familie (se også omtale i kapittel om barn og unge):

Avdeling Fræna legekontor/ Torget legekontor/ legevaktsamarbeid

- Nye tilsettingar fører ofte til at innbyggjarane vil velje lege i andre kommunar. Det er framleis noko netto pasientflukt til nabokommunane, noko som fører til auka utgift for kommunen

Avdeling Fysioterapi/rehabilitering/Fræna fysikalske institutt

- Lite ressursar til å auke tilbodet i skulehelsetenesta
- Auke i talet på førespurnad om tilbod til barn/unge med overvekt. Det er ikkje muleg med eksisterande ressursar å gje tilbod til denne gruppa
- Liten kapasitet i høve behandling av pasientar i aldersgruppa unge/ vaksne. Dei vert vist vidare til Fræna fysikalske institutt

Avdeling Tiltak funksjonshemma m/ Bøtunet avlastning

- Nye vedtak i avlastningar fører til meir behov for administrering av gruppa av tilsette, kontakt med pårørande og deltaking i ansvars/ samarbeidsgrupper

I 2015 ble det i Fræna kommune gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt om samhandlingsreformen.

Boligsosialt arbeid. Kommuner skal sikre varig bolig for vanskeligstilte på boligmarkedet. Mange kommuner har utfordringer i arbeidet med dette. I nasjonal strategi for boligsosialt arbeid 2014 til 2020 er det fastlagt felles nasjonale mål og prioriterte innsatsområder, og kommunene har en nøkkelrolle i å realisere målene. Kommunenes bruk av de statlige virkemidlene har betydning for arbeidet med å sikre varig bolig for vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunen skal behandle søknader og gi råd og veiledning om tiltak som bostøtte og startlån fra Husbanken. Staten stiller betydelige økonomiske beløp til disposisjon for kommunene til boligtiltak gjennom Husbanken, for eksempel til boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne og for mennesker med rusproblematikk.

I årsmelding 2015 omtales boligforvaltning:

- Fræna kommune har 136 utleieboliger. Dette omfatter omsorgsboliger, eldreboliger, boliger for personer med nedsatt funksjonsevne og gjennomgangsboliger. Forvaltning av boligmassen blir utført av enheten. Startlånsordningen forvaltes også av rådmannens stab. Ved årsskiftet var den samlede utlånsmassen på 34 mill. kr fordelt på 132 lån. Det er behandlet 83 søknader om leie av bolig, inngått 35 husleiekontrakter og 36 søknader om startlån. Det ble utbetalt 8 startlån.

KOSTRA-tall viser at Fræna kommune i 2015 disponerte 14 boliger pr 1000 innbyggere. Dette er mindre en kommunegruppe 10 (21 boliger) og landet uten Oslo (21 boliger).

I sak 37/2016 om kjøp av en utleiebolig gis følgende informasjon om utleieboliger i Fræna: «Fræna kommune har tilsammen 24 leiligheter fordelt på 6 bofelleskap som i hovedsak blir brukt for utleie til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det har ikke vært anskaffet/bygd boliger til denne gruppen siden 2009 da Haukåsen 2 ble tatt i bruk. Det har nå opparbeidet seg et stort behov for nye utleieboliger til denne gruppen».

Kommunestyret vedtok i møte 15.6.2015 i sak 45/2015 om mottak av flyktninger at boligsosial handlingsplan revideres i tråd med utvikling i nær framtid, nåværende boligsituasjon og framtidige utfordringer.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Hjemmetjenester
- Psykisk helse og rus
- Forebyggende arbeid
- Boligsosialt arbeid og plan

3.9 Flyktninger

Det har vært en økt tilstrømming av flyktninger til Norge og asylinstituttet er under press. UDI har opprettet en rekke nye akuttmottak i hele landet. Utlendinger som søker asyl i Norge har lovfestet rett til et statlig innkvarteringstilbud. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har ansvar for å gi enslige mindreårige asylsøkere under 15 år et tilbud om opphold i omsorgssenter for mindreårige.

Norge står foran utfordringer med bosetting av flyktninger som nå er i asylmottak, og som enten har fått opphold i Norge, eller som en må regne med får opphold ut fra de regler som gjelder. Hvert år inngår staten ved Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) en rammeavtale med norske kommuner om bosetting av et visst antall flyktninger, ut fra beregnet behov for plasser til de flyktninger som får oppholdstillatelse i Norge etter selv å ha søkt om asyl (opphold på asylmottak) eller som overføringsflyktninger, det vil si etter avtale med FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR). Bosetting av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene, og i de avtalene som inngås spesifiseres antall enslige mindreårige, mens antall familiegjenforeninger ikke lar seg tallfeste og dermed kommer som tillegg. Bestemmelsen om hvilken kommune den enkelte flyktning som har fått innvilget oppholdstillatelse skal bosettes i, er regulert gjennom IMDi.

Kommunestyret vedtok i møte 15.6.2015 i sak 45/2015 bosetting av 15 personer i 2015, 20 personer i 2016 og 25 personer i 2017. Eventuell familieinnvandring kommer i tillegg.

I sak 42/2016 (2.5.2016) vedtok kommunestyret:

1. Fræna kommune bosetter 20 personer i 2016, rådmann gis fullmakt til å vurdere om det er mulig å tilby noen av disse plassene til enslige mindreårige. Eventuell familieinnvandring kommer i tillegg
2. Fræna kommune bosetter 25 personer i 2017, rådmann gis fullmakt til å vurdere om det er mulig å tilby noen av disse plassene til enslige mindreårige. Eventuell familieinnvandring kommer i tillegg.

Integrering er en oppgave som krever innsats også fra flere kommunale enheter og lokalsamfunnet forøvrig. I spørreundersøkelsen som ble gjennomført i forbindelse med utarbeidelse av overordnet analyse ble integrering og oppfølging av flyktninger nevnt som et område med utfordringer og antatt forbedringspotensial.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelle områder for forvaltningsrevisjon er:

- Integrering av flyktninger

3.10 Kommunalteknisk tjeneste

Driftsområdet tekniske forvaltning har 40 ansatte fordelt på fire avdelinger der brannberedskap utgjør den største. Enheten behandler opp mot 700 bygge- og delingssaker, 150 matrikkelbrev, 5-10 reguleringsplaner og 15-25 mindre planendringer i året. Ansatte feier 3 500 piper i Fræna og 1 400 i Eide med tilsyn på private boliger og noe under 100 spesielle brannsyn på skuler, barnehager, industri-, forsamlings- og næringsbygg.

I årsmelding 2015 opplyses det følgende om utfordringer på driftsområdet teknisk forvaltning:

Truleg som den einaste kommunen i fylket skal vi prøve ut eit år med sjølvkost, det vil seie sjølvfinansierende arbeid på desse fagområda: 1) Byggesak 2) Geodata 3) Plan 4) Feing
I dette ligg det knytt opp usikkerheit til kva grad av aktivitet vi greier å oppretthalde i kommunen som heilheit.

Enheten har ansvar for selvkostområdene. Enhver endring av organiseringen kan i seg selv representere en risiko, noe som bør vies særlig oppmerksomhet på **selvkostområdet**.

Avfallsforskriften er endret fra 1.1.2015 og skal hindre ulovlig krysssubsidiering mellom kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall og avfallstjenester som kommunen selger i markedet. Forskriften setter krav til at kommunen skal ha separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall. Romsdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (RIR) har ansvar for innsamling og gjenvinning av avfall og slam. Tjenestene for husholdningsrenovasjon skal leveres til selvkost.

Enheten teknisk drift og anlegg har 52 ansatte og har oppgaver knyttet til: 1) Drift og utvikling av kommunalt vann- og avløpsanlegg 2) Drift og vedlikehold av kommunale veier og gatelys, med ca. 2 100 gatelyspunkt 3) Drift og vedlikehold av kommunal eiendomsmasse 4) Prosjektledelse, prosjektering og byggeledelse av utbyggingsprosjekter med vei, vann og avløp 5) Administrasjon av kommunes renovasjon-, vaktmester- og renholdstjeneste

Det er knyttet til dels stor risiko vedrørende **vedlikehold av kommunale bygg**. Mange kommuner har betydelige vedlikeholdsetterslep innen de fleste ansvarsområdene til tekniske tjenester. KS anbefaler at kommunene utarbeider beslutningsgrunnlag slik at det kan velges en strategi fremover.

I årsmelding 2015 opplyses det følgende om utfordringer med vedlikehold av kommunale bygg:

- Fortsatt mange dårlige veier som trenger ekstra vedlikehold
- Fortsatt er det mye som gjenstår før vi kan si oss fornøyde med tilstanden på den kommunale eiendomsmassen

I spørreundersøkelse blir vedlikehold av kommunale bygg trukket frem som et område med forbedringspotensial i kommunene. Manglende prioritering blir blant annet trukket frem som årsak. Et stort eller voksende etterslep på vedlikehold øker risikoen for at bygninger som nyttes til skoler, arbeidssteder og lignende ikke følger lovpålagte krav. Manglende vedlikehold av skolebygninger og andre bygg som nyttes til arbeidsplasser kan ha negativ innvirkning på lærings- og arbeidsmiljø. Manglende vedlikehold medfører også at verdien av bygget forringes.

Manglende vedlikehold kan gjøre det mer sannsynlig at kommunen får pålegg ved tilsyn, og for å oppfylle pålegg må ressurser gjerne omprioriteres. Dersom kommunen ikke etterlever pålegg innen de fastsatte fristene, kan kommunen risikere økonomiske sanksjoner, for eksempel i form av dagbøter. Forvaltningsrevisjon kan undersøke om kommunale bygg etterlever krav i regelverket, i hvilken grad kommunen har en oversikt over vedlikeholds- etterslepet og hvordan bygg blir prioritert for vedlikehold.

I forbindelse med behandling av budsjett 2016 - Økonomiplan 2016 - 2019 (sak 98/2015), ble det vedtatt å opprettet et utvalg for eiendoms- og tomteforvaltning. Oppgaven omtalt slik:

Utvalget skal se på hvordan kommunen håndterer salg av eiendom og tomter, hvordan kommunen utnytter næringsforumet til å tiltrekke seg/og har dialog med interessert innenfor næring. Utvalget bør vurdere ny strategi for forvaltning og drift av eiendomsmasse som i dag preges av til dels store oppgraderingsbehov/

investeringer. Dette må inn i et prioritert løp som blir politisk behandlet.

Kommunestyret behandlet i møte 13.6.2016 sak om framtidig barnehagetilbud i Fræna kommune. I innstilling til kommunestyret går det fram at det skal legges fram sak om behov for renovering og utbygging av kommunale barnehager.

Kommunestyret behandlet i møte 13.6.2016 sak om Haukåsen skole – teknisk tilstandsrapport. Saken omhandler blant annet vedlikeholdsbehov og renovering.

Risiko og vesentlighetsvurdering viser at aktuelt område for forvaltningsrevisjon er:

- Selvkost - selvkostberegning
- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg

3.11 Landbruk

Enheten landbruk har fire ansatte, der en stilling er utleid til Eide kommune og 0,6 stilling er utleid til Aukra kommune. Enheten omfatter: 1) Forvaltning og saksbehandling av produksjonstilskudd og andre økonomiske virkemidler til landbruket som avløserordning, grøftetilskudd, regionalt miljøprogram, spesielle miljøtiltak mm. 2) Saksbehandling etter landbrukets særlover – jordlov og konsesjonslov 3) Behandling av søknader om finansiering til landbruksutbygging til Innovasjon Norge 4) Viltforvaltning 5) Administrering av veterinærvaktjenesten

I årsmelding 2015 opplyses det følgende om utfordringer på driftsområdet landbruk:

- Færre og større landbruksforetak.
- Nye krav i forhold til behandlingen av produksjonstilskuddsordningen der landbruksforvaltninga endrer retning fra å være en støttefunksjon til søkeren til å bli en kontrollfunksjon for landbruksdirektoratet.

Vedlegg

Vedlegg 1: Nøkkeltall for Fræna kommune (KOSTRA)

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner. Det finnes tall om for eksempel pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

For detaljert informasjon vises det til: SSB.no/kostra

Kilde: alle tabellene under er fra KOSTRA (reviderte tall per 15.6.2016)

Finansielle nøkkeltall, kommunekonsern

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Frie inntekter i kr per innbygger, konsern	42 885	45 935	47 682	49 631	51 062	49 448	49 776
Netto lånegjeld per innbygger, konsern	57 001	59 401	59 455	57 990	60 530	50 332	62 112
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter, konsern	0,4	0,4	0,4	0,3	1,4	5,9	6,7
Akkumulert regnskapsmessig merforbruk i % av brutto drifts inntekt, konsern	-	-	-	1,5	0,0	0,1	0,4

Tabell: Utvalgte nøkkeltall, kommuner – nivå 1 og 2. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Barnehager

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	86,0	84,7	83,4	85,5	86,5	88,7	91,0
Netto driftsutgifter pr innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	96 756	106 777	109 556	120 850	140 730	126 397	130 606
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager pr korrigert oppholdstid (kr)	53	51	52	53	58	58	59
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	24,1	22,3	23,1	27,3	23,3	36,5	36,4
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	1,4	2,4	-	-	7,5	5,0	7,5
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	85,2	71,7	78,3	91,1	73,5	92,9	92,6

Tabell: Nøkkeltall for barnehager. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: C1. Konsern - Barnehager - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Grunnskoleopplæring

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter til grunnskole, pr innbygger 6-15 år	80 122	83 529	89 915	90 101	89 165	86 741	82 486
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	7,9	8,4	8,6	7,4	6,8	8,3	7,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, pr elev	80 956	84 634	84 266	89 958	89 988	92 796	88 244
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10. årstrinn	13,0	13,3	14,2	13,8	14,1	12,8	13,5
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,2	39,3	39,9	38,9	40,9	-	40,7
Andel lærere med universitets-/ høyskoleutdanning og pedagogisk utdanning	87,6	85,2	85,6	86,8	85,9	86,9	87,0
Andel lærere med universitets-/ høyskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	6,9	9,4	8,2	5,3	5,8	5,0	5,5
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	5,5	5,4	6,2	7,9	8,3	8,0	7,5

Tabell: Nøkkeltall for grunnskoleopplæring. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: D1. Konsern - Grunnskoleopplæring - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Kommunehelse

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter pr innbygger i kroner, kommunehelset.	1 691	1 659	1 746	1 997	2 092	2 271	2 383
Netto driftsutg. forebygging, helsest., skolehelset. pr innb. 0-20 år	1 483	1 371	1 853	1 910	1 957	2 192	2 137
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	9,0	9,0	10,1	10,1	11,2	10,3	10,5
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	5,8	6,7	6,6	6,5	4,1	9,0	9,1

Tabell: Nøkkeltall for kommunehelse. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: E1. Konsern - Kommunehelse - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Pleie og omsorg

Fræna kommune – overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016 til 2019 (30.8.2016)

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter pr innbygger 67 år +, pleie- og omsorgstj.	114 956	122 273	120 074	121 738	116 185	108 578	109 342
Andel beboere i bolig med heldøgns bemanning	57,1	63,5	61,9	61,2	62,4	50,0	51,7
Andel innbyggere 80 år + som er beboere på institusjon	17,5	13,8	14,4	13,4	11,1	12,3	13,2
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc	87,2	88,5	92,8	92,7	92,7	77,0	84,5
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr kommunal plass	810 888	843 980	958 837	906 779	858 835	1 007 143	1 050 987
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning	77	77	74	78	-	-	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra videregående skole	47	46	45	44	-	-	-
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra høyskole/ universitet	30	30	29	34	-	-	-

Tabell: Nøkkeltall for pleie og omsorgstjenesten. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: F1. Konsern - Pleie og omsorg - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Sosiale tjenester i NAV

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr innbygger 20-66 år	1 930	2 083	2 194	2 059	2 062	2 636	3 243
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alder 20-66	4,2	3,9	3,6	3,7	3,7	-	4,2

Tabell: Nøkkeltall for sosiale tjenester i NAV. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA:G1. Konsern - Sosialtjenesten - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Barnevern

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	6 588	7 721	8 527	9 301	9 190	9 175	8 331
Netto driftsutgifter pr barn i barnevernet	94 190	138 421	124 026	136 370	131 883	-	109 877
Andel barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	3,7	4,0	4,4	4,4	4,6	-	4,8
Barn med undersøkelse eller tiltak pr årsverk	21,1	16,8	20,8	17,1	17,1	-	16,2
Andel undersøkelser med behandlingstid innen tre måneder	63	66	45	85	93	76	82
Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent	36,9	41,1	38,0	37,5	34,2	-	42,8

Tabell: Nøkkeltall for barnevern. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: H1. Konsern - Barnevern - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Tekniske tjenester

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	-	80	40	67	52	-	39
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	-	20	20	19	18	15	18
Brutto driftsutgifter pr km kommunal veg	158 072	76 400	87 210	88 169	76 321	91 093	125 104

Tabell: Nøkkeltall for tekniske tjenester. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: J. Kommune. Plansak, byggesak, oppmåling, kulturminner, natur og nærmiljø - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016
KOSTRA: M. Samferdsel - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Bolig

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Dekningsgrad (antall boliger)	15	15	15	14	14	21	21
Kommunalt disponerte boliger pr 1000 innbyggere							

Tabell: Nøkkeltall for bolig. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: N1. Konsern - Bolig - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Kultur

År	2011	2012	2013	2014	2015	2015 KOSTRA gruppe10	2015 Landet u/ Oslo
KOSTRA-funksjon							
Netto driftsutgifter for kultursektoren pr innbygger	879	915	967	1 123	920	1 520	1 991
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge pr innbygger 6-20 år	-27	30	57	26	11	413	826

Tabell: Nøkkeltall for kultur. Fræna kommune 2011 til 2015, og KOSTRA-gruppe 10 og Landet uten Oslo i 2015.

Kilde: KOSTRA: K1. Konsern - Kultur - nøkkeltall, Reviderte tall per 15.06.2016

Vedlegg 2: Befolkning

Befolkningsutvikling

1.1.2016 var det 9 717 innbyggere i Fræna kommune.

Fræna kommune	Faktisk tall	Framskriving basert på 2014-tall			
	2015	2020	2025	2030	2040
0-5 år	703	753	772	787	796
6-12 år	929	904	933	969	999
13-15 år	369	414	396	415	440
16-19 år	532	549	571	538	584
20-44 år	3093	3161	3283	3357	3396
45-66 år	2747	2772	2827	2913	3057
67-79 år	1003	1262	1378	1399	1553
80 år eller eldre	411	440	552	745	971
I alt	9787	10255	10712	11123	11796

Tabell: Faktisk antall innbyggere og innbyggere fordelt på aldersgrupper per 1.1.2015 og prognose for 2020, 2025, 2030 og 2040 basert på 2014-tall – Fræna kommune

Kilde: Møre og Romsdal fylkeskommune (SSB)

Demografisk sårbarhet

Demografisk sårbarhet		
Indikator	Møre og Romsdal	Fræna kommune
Dødelegheitsrate	1	1
Fødselsrate	1	0
Netto tilflytting	0	0
Del befolkning 0-14 år	0	0
Del befolkning 15-24 år	0	0
Del befolkning 25-54 år	1	1
Del befolkning 55-64 år	1	1
Del befolkning 65 år og eldre	1	1
Kvinneoverskot	1	1
Over 95 kvinner per 100 menn, 15-64 år	1	1
Tal sårbarheter	7	6

NORDREGIO (Nordic Centre for Spatial Development) laga i 2011 eit kart over demografiske sårbarheter i Norden basert på 10 indikatorar. Desse indikatorane vart vurdert opp mot nordiske gjennomsnitt. Møre og Romsdal fylkeskommune har brukt same indikatorane, men vurdert opp mot snitt for Noreg i 2014.

Møre og Romsdal kjem ut med sårbarheit på 7 av indikatorane. Den gjennomsnittlege skåren for kommunane i fylket er 7,6. Store delar av Møre og Romsdal kjem dårleg ut samanlikna med landet. Særleg gjeld det indikatorane knytt til kjønnsbalanse og kor stor del av befolkninga som er i aldersgruppene 25-54 samt 65 og eldre. På desse indikatorane har 33 av våre 36 kommunar verdiar som blir vurdert som sårbare.

Forklaring:
Verdi 0: Likt eller betre enn landet
Verdi 1: Dårligare enn landet

Tabell: Demografisk sårbarhet 2014

Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune, Kommunestatistikk 2015 – Fræna kommune

Folketall 2005 til 2035 (middel nasjonal vekst nyttet til framskriving)

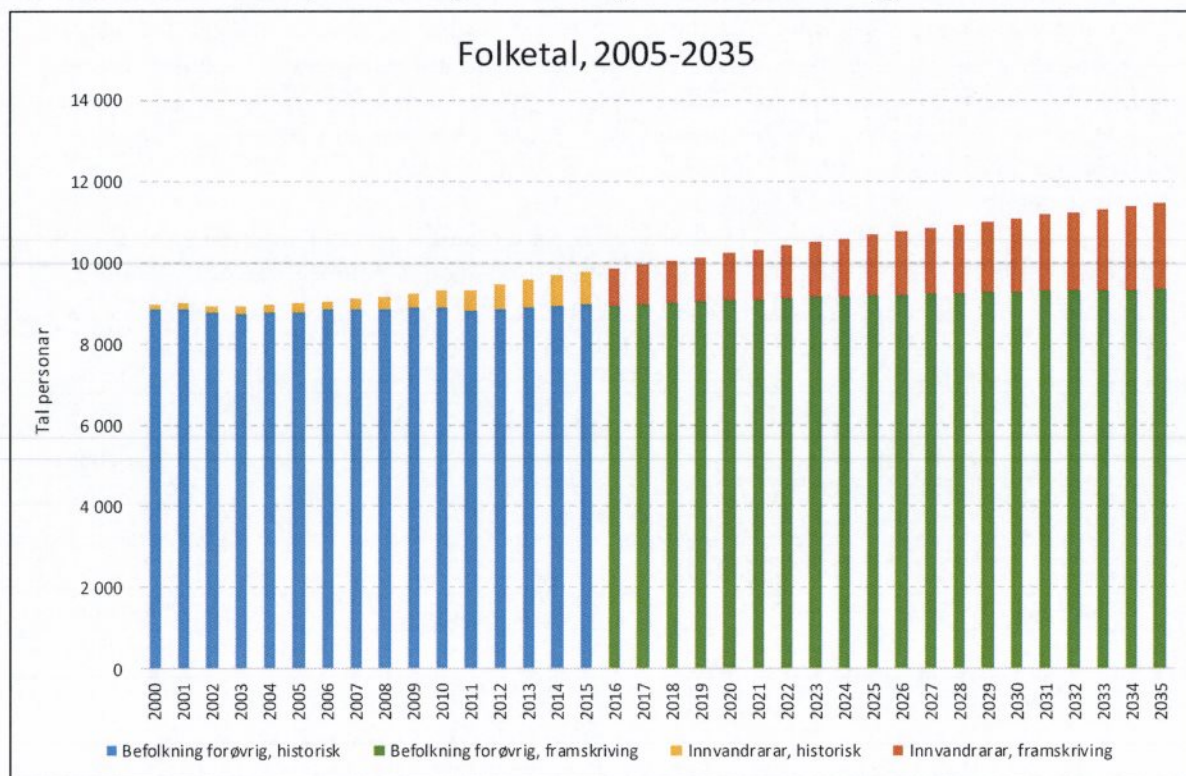

Diagram: Folketall Fræna kommune. Middels nasjonal vekst er brukt til framskriving – alternativ MMMM
Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune kommunestatistikk 2015 (basert på tall fra SSB)

Innvandrere etter et utvalg nasjonaliteter for perioden 2013 til 2015

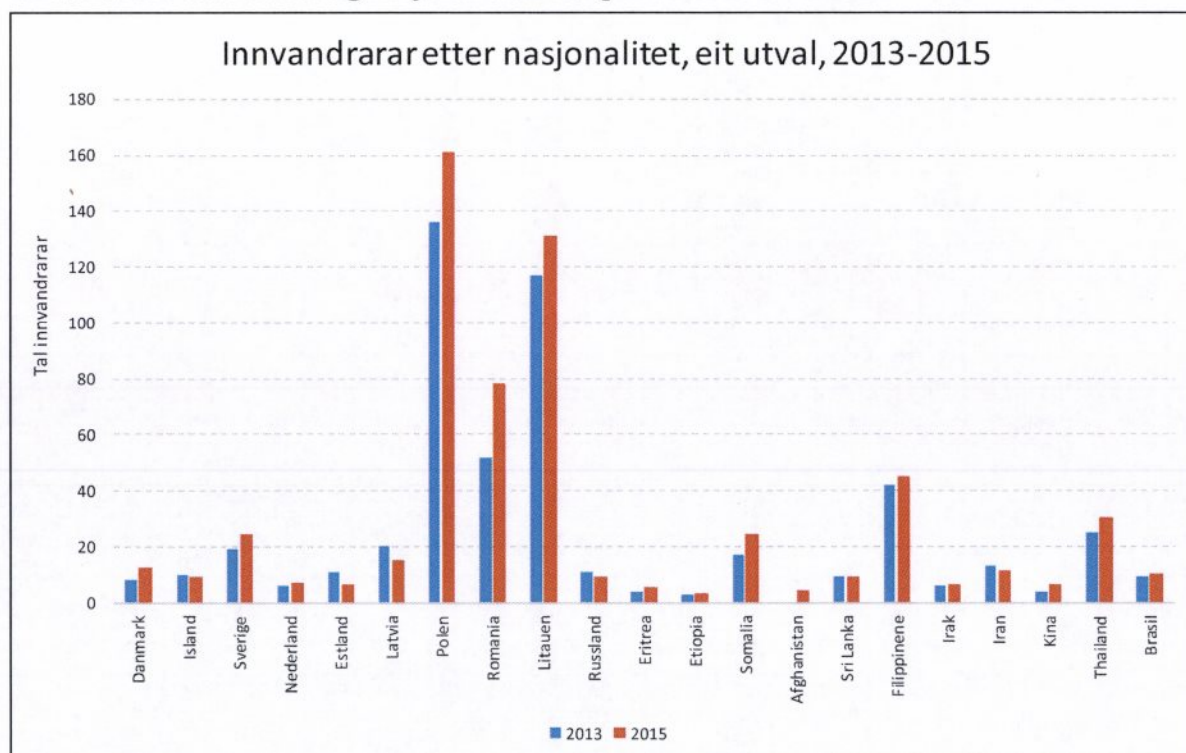
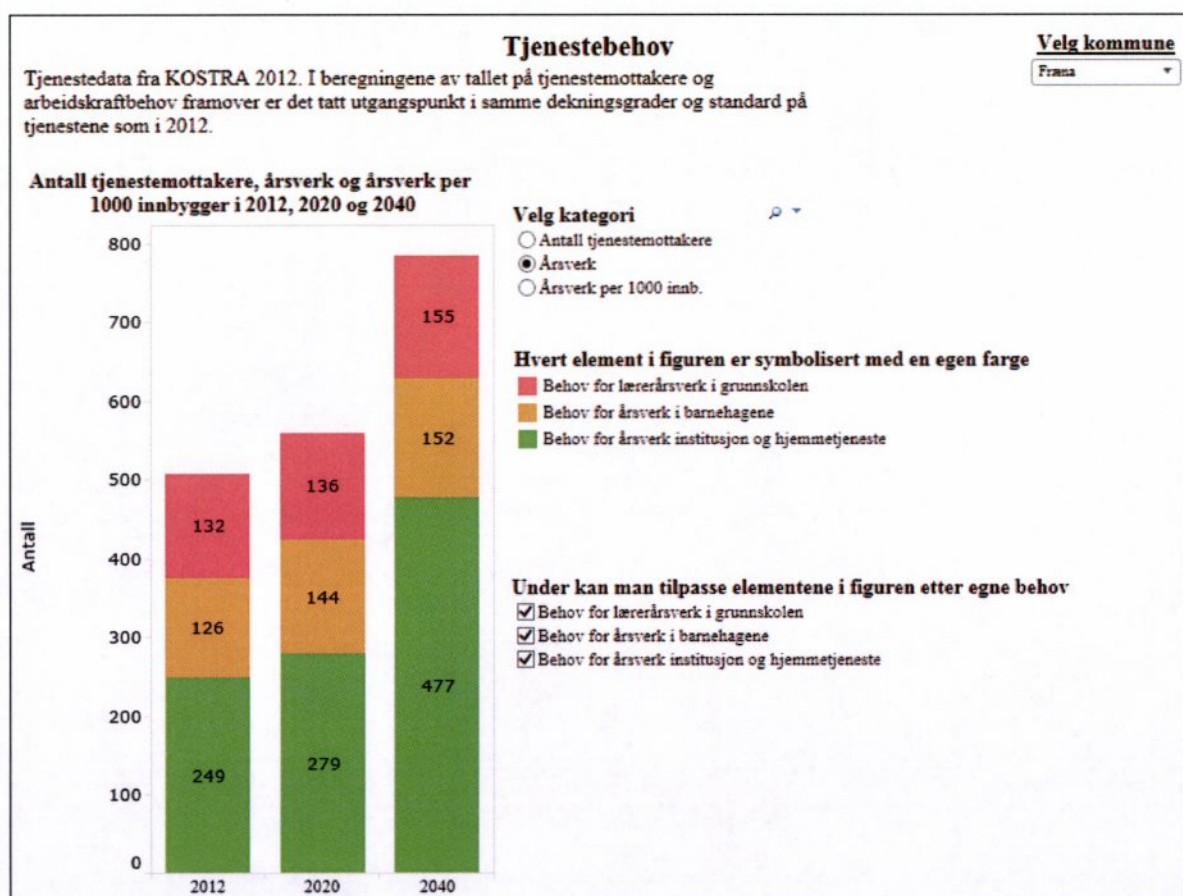

Diagram: Folketall Fræna kommune. Innvandrere etter nasjonalitet, eit utval, 2013-2015
Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune kommunestatistikk 2015 (basert på tall fra SSB)

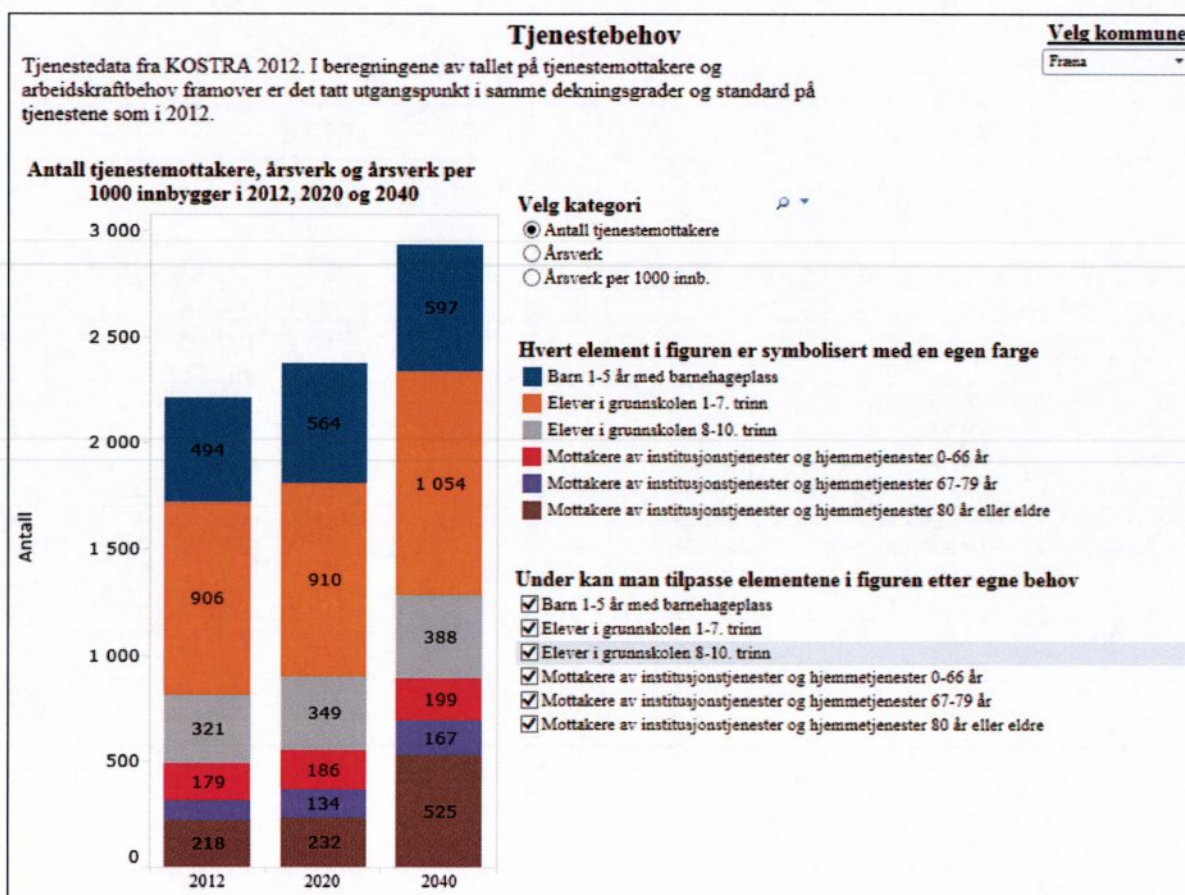
Vedlegg 3: Kompetanse

Kommunedata viser historiske befolkningstall og befolkningsframskrivninger, informasjon om framtidig tjeneste- og arbeidskraftbehov, inntekter og informasjon om produktivitet og effektivitet i den enkelte kommune. Hensikten er å gjøre dataene mer tilgjengelig for at kommunene og andre kan få tilgang på informasjon som kan bidra til god styring og planlegging i egen kommune. [Kommunedata \(regjeringen.no\)](http://kommunedata.regjeringen.no)

Under vises tjenstedata fra KOSTRA 2012. I beregningene av tallet på tjenstemottakere og arbeidskraftbehov framover er det tatt utgangspunkt i samme dekningsgrader og standard på tjenestene som i 2012. Tabellen viser beregnet behov i Fræna kommune for lærerårsverk i skolen, årsverk i barnehagene og årsverk i institusjon og hjemmetjenesten i 2020 og 2040.

Tabell: Tjenestebehov i Fræna kommune i 2020 og 2040.
Kilde: Kommunedata (<http://kommunedata.regjeringen.no/tjenestebehov/>)

Tabell: Tjenestebehov i Fræna kommune i 2020 og 2040.

Kilde: Kommunedata (<http://kommunedata.regjeringen.no/tjenestebehov/>)

Vedlegg 4: Barn og unge

Kommunebarometeret 2016 (grunnskole, barnehage og barnevern)

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 124 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Den gir en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, foreløpige tall for 2015. I tillegg er det hentet offentlig statistikk fra en del andre kilder.

Fræna kommune	Grunnskole		Barnehage		Barnevern	
	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år
Plassering	357	13	423	0	184	18

Tabell: Fræna kommunes plassering for grunnskole, barnehager og barnevern på kommunebarometeret 2016.

Kilde: KS Kommunebarometeret 2016 (endelig versjon 22.6.2016). Ytterligere informasjon: [Kommunebarometeret](#) (forklaring og tabeller)

Gjennomføring videregående skole

Møre og Romsdal fylkeskommune har de siste årene bestilt gjennomføringstall fra SSB som viser hvordan det går med det enkelte kull. Nedenfor viser oversikt over gjennomføringstall for 2009-kullet, fordelt på den enkelte kommune.

		Andel				
		Fullført med studie- eller yrkeskompetanse		Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse		
Kommune	I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	Fortsatt i videregående opplæring	Gjennomført VKII eller gått opp til fagprøve, ikke bestått	Sluttet underveis
Møre og Romsdal	3439	57,0	16,3	6,4	5,4	14,9
1502 Molde	326	61,7	16,0	8,3	3,4	10,7
1535 Vestnes	98	55,1	16,3	4,1	5,1	19,4
1539 Rauma	102	53,9	19,6	11,8	1,0	13,7
1543 Nesset	45	51,1	26,7	2,2	4,4	15,6
1547 Aukra	40	55,0	15,0	12,5	12,5	5,0
1548 Fræna	129	47,3	10,9	7,8	6,2	27,9
1551 Eide	61	57,4	18,0	4,9	6,6	13,1
1557 Gjemnes	46	58,7	19,6	4,3	4,3	13,0
1563 Sunndal	98	55,1	22,4	3,1	7,1	12,2

Tabell: Gjennomføring videregående skole i Fræna kommune

Kilde: Møre og Romsdal fylkeskommune

Folkehelseprofil – et utvalg faktorer Fræna kommune

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jf. lov om folkehelsearbeid.

Faktorer	Virksomhet	Fræna kommune	Fylke	Norge
Lavinntekt (husholdninger) 0-17 år (prosent)		10	8,7	11
Barn av enslige forsørgere		16	14	15
Arbeidsledige 15-29 år		3,5	2,3	2,7
Ensomhet, Ungdata		-	17	18
Trives på skolen, 10 klasse		84	86	85
Alkohol – har vært beruset		-	12	14
Fornøyd med lokalmiljøet; Ungdata		-	71	70

Tabell: Folkehelseprofil – et utvalg faktorer for Fræna kommune. Tall i prosent.

Kilde: Folkehelseinstituttet, avdeling for helsestatistikk. For ytterligere informasjon: [Folkehelseprofil](#)

Vedlegg 5: Helse og omsorg

Kommunebarometeret 2016 (helse, omsorg og velferdstjenester)

Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 124 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Den gir en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, foreløpige tall for 2015. I tillegg er det hentet offentlig statistikk fra en del andre kilder. Plasseringer som Fræna kommune oppnådde på sentrale områder gjengis under.

Fræna kommune	Eldreomsorg		Helse		Sosial	
	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år	Plassering	Endring fra sist år
Plassering	48	31	177	-53	245	36

Tabell: Fræna kommunes plassering for helse, omsorg og velferdstjenester på kommunebarometeret 2016.

Kilde: KS Kommunebarometeret 2016 (endelig versjon 22.6.2016). Ytterligere informasjon: [Kommunebarometeret](#) (forklaring og tabeller)

Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av befolkning 80+

Indikatoren viser tilbudet på heldøgns plasser på institusjon og i kommunalt disponert bolig i forhold til befolkningen 80 år og over. I bolig telles antall beboere, i institusjon antall plasser (korrigert for utleie). Plasser i institusjon (sykehjem, aldershjem, boform m/ heldøgns omsorg og pleie), korrigert for utleie over kommunegrensene, inkludert private institusjoner samt beboere i bolig med heldøgns bemanning, inkludert boliger for personer med utviklingshemming (PU-boliger).

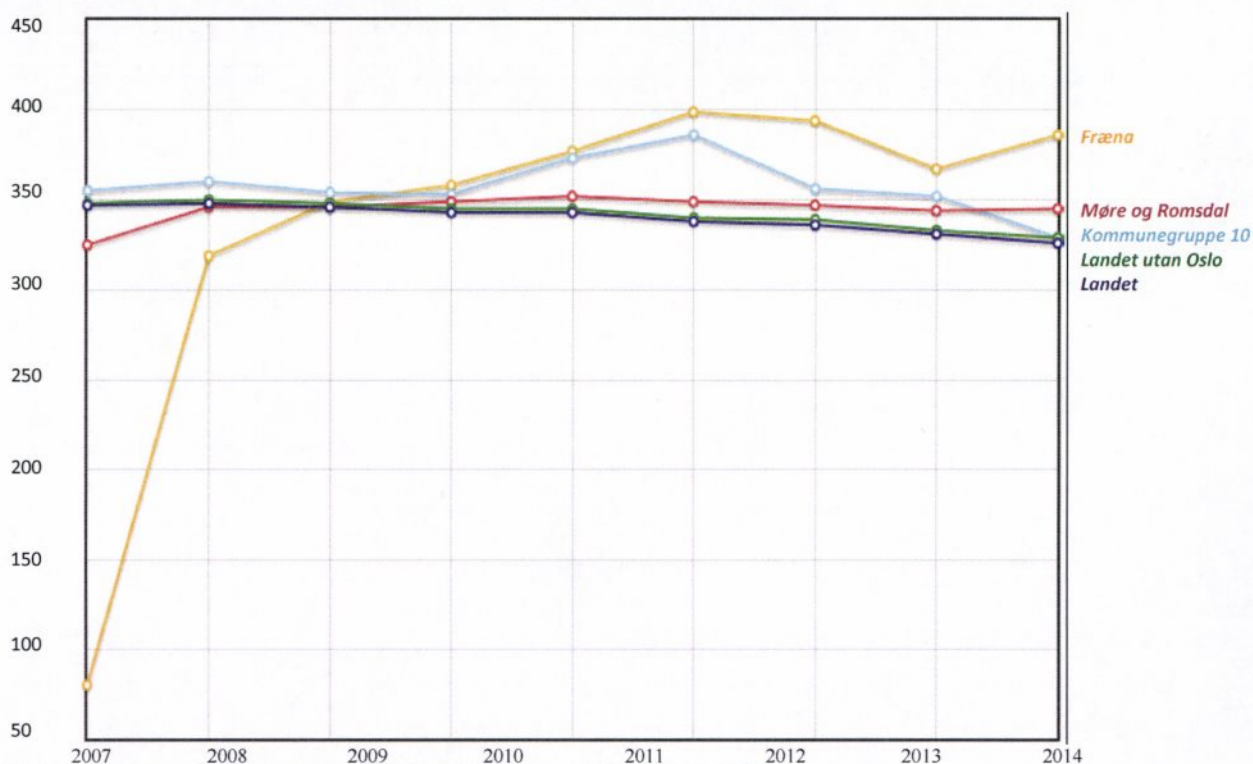

Tabell: Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av befolkningen 80+ (KOSTRA).

Kilde: KOSTRA (ureviderte tall per 18.3.2016) for Fræna kommune og sammenligningsgrupper. Ytterligere informasjon: SSB.no

Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innbygger 80 år og over

Andel av innbyggerne i aldersgruppen 80 år og over som mottar hjemmetjenester til hjemmeboende. Mottakere av hjemmetjenester i hjemmet 80 år og over registrert pr 31.12. Data er hentet fra IPLOS-registeret. Innbyggere 80 år og over pr 31.12., data er hentet fra SSBs befolkningsstatistikk. Med hjemmetjenester i hjemmet menes følgende tjenester i IPLOS: Praktisk bistand: daglige gjøremål, Praktisk bistand - opplæring: daglige gjøremål, Praktisk bistand: brukerstyrt personlig assistent, Avlastning - utenfor institusjon, Omsorgslønn, Pleie og omsorg utenfor institusjon (hjemmesykepleie).

Tabell: Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over (KOSTRA) 2007 til 2014.

Kilde: KOSTRA (ureviderte tall per 18.3.2016) for Fræna kommune og sammenligningsgrupper. Ytterligere informasjon: SSB.no

Vedlegg 6: Sykefravær

Kommunestatistikk sykefravær utarbeidet av KS for perioden 4. kvartal 2014 til 3. kvartal 2015.

Sykefravær	Samlet	Lege-meldt	Egen-meldt	Arbeidsgiver-perioden	Utenfor arbeidsgiver-perioden	Kvinner	Menn	Heltids-ansatte	Deltids-ansatte
Kommune									
Molde kommune	9,44	8,03	1,41	4	5,44	11,06	4,35	8,91	10,45
Vestnes kommune	12,2	11	1,2	4,06	8,14	13,52	5,79	11,24	13,36
Rauma kommune	10,02	9,15	0,86	3,34	6,67	10,88	6,67	10,95	8,8
Neset kommune	10,39	9,32	1,07	4,33	6,06	11,88	2,16	7,57	12,2
Aukra kommune	8,92	7,4	1,52	4,91	4,01	10	4,94	9,2	8,63
Fræna kommune	10,04	9	1,04	4,02	6,02	10,83	6,47	9,66	10,56
Eide kommune	11,01	9,88	1,13	3,83	7,18	11,95	4,4	10,8	11,3
Gjemnes kommune	9,34	8,19	1,15	5,56	3,78	9,72	6,6	12	7,87
Sunndal kommune	8,64	7,3	1,34	6,8	1,84	9,77	3,65	7,81	9,82
Kommuner	9,93	8,6	1,33	4,27	5,66	11,03	6,06	9,53	10,59

Tabell: Sykefravær knyttet til type sykemelding i kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2

Kilde: KS. For ytterligere informasjon: [Sykefravær kommunestatistikk KS](#)

Virksomhet	Under-visning	Turnus-personell	Annet Personell	Adm	Under-visning	Barne-hage	Helse pleie omsorg	Samferdsel teknikk	Annet
Kommune									
Molde kommune	7,2	12,17	8,45	7,21	7,07	11	11,34	7,3	4,27
Vestnes kommune	5,82	15,21	11,57	2,98	6,97	15,42	14,76	3,44	
Rauma kommune	11,62	11,09	8,84	6,21	10,27	7,3	11,79	6,4	
Neset kommune	4,65	15,22	8,57	4,24	5,37	16,39	13,93		
Aukra kommune	8,03	10,29	8,51	8,14	7,18	12,95	9,79		
Fræna kommune	8,7	11,11	9,77	5,41	7,9	16,3	11,65	5,74	7,35
Eide kommune	10,38	11,25	11,11	9,42	8,54	15,4	12,11		
Gjemnes kommune	7,43	11,79	7,94		7,53	14,18	9,9		
Sunndal kommune	4,25	12,46	7,8	8,62	4,58	8,31	11,8	6,64	5,68
Kommuner	8,17	12,07	9,5	7,36	8,46	12,56	11,35	6,67	8,33

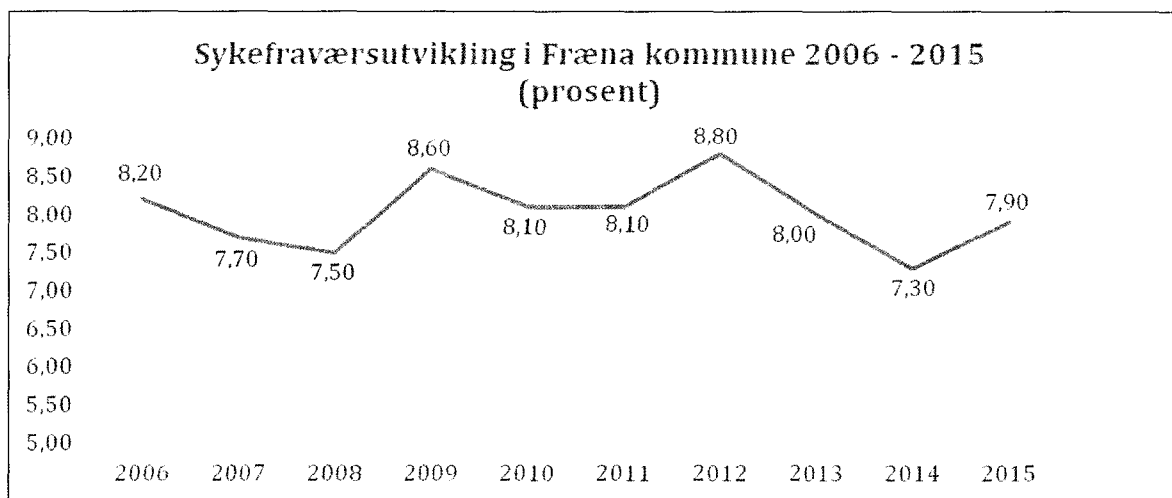
Tabell: Sykefravær knyttet til sykemelding i ulike virksomheter/ etater i kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2

Kilde: KS. For ytterligere informasjon: [Sykefravær kommunestatistikk KS](#)**Sykefravær utvikling over tid (KS kommunestatistikk)**

Periode	4. kvartal 2012 - 3.kvartal 2013	2. kvartal 2013- 1.kvartal 2014	4. kvartal 2013 - 3.kvartal 2014	2. kvartal 2014- 1.kvartal 2015	4. kvartal 2014- 3.kvartal 2015
Kommune					
Molde kommune	9,26	9,07	9,60	9,74	9,44
Vestnes kommune	9,85	11,61	12,58	11,63	12,20
Rauma kommune	9,43	9,80	9,45	10,44	10,02
Neset kommune	9,98	11,64	12,39	10,53	10,39
Aukra kommune	9,38	11,26	11,32	10,19	8,92
Fræna kommune	9,11	9,05	9,09	9,33	10,04
Eide kommune	9,27	9,61	9,40	8,98	11,01
Gjemnes kommune	8,28	7,81	9,67	8,55	9,34
Sunndal kommune	7,94	8,10	7,66	8,70	8,64

Tabell: Sykefravær knyttet til kommunene knyttet til Kommunerevisjonsdistrikt 2

Kilde: KS. For ytterligere informasjon: [Sykefravær kommunestatistikk KS](#)

Kilde: Fræna kommune, Årsmelding 2015

Vedlegg 7: Utgiftsbehov, kommunens frie inntekter, kommunebarometer

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferds-tjenester til innbyggerne sine. Utgiftsbehov for hver enkelt kommune blir beregnet i utgiftsutjevningen ved hjelp av behovsindeksen.

Objektivt utgiftsbehov:

- «Angir» innbyggernes forventede behov for tjenester
- Utgiftsutjevningen kompenserer for ulike kostnads- og etterspørselsforhold (demografi og sosioøkonomiske forhold) for at kommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud.
- Kommunens samlede utgiftsbehov måles/vurderes gjennom kostnadsindeksen i inntektssystemet
- Det er også utarbeidet sektorvise delkostnadsnøkler for de store tjenestene som vises i begynnelsen av hver tjeneste i KOSTRA-delen av analysen

Kommunal og moderniseringsdepartementet: [Inntektssystemet for kommunar 2016](#) viser:

NR.	Kommune	Hoved kostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel
			Pleie og omsorg Indeks	Grunnskole Indeks	Barnehage Indeks	Adm, landbruk og miljø Indeks
1	2	3	4	5	6	7
1502	MOLDE	0,9502	0,9940	0,9467	0,9666	0,9164
1535	VESTNES	1,0149	1,1674	1,0397	0,6982	1,1203
1539	RAUMA	1,0952	1,3243	1,0235	0,9474	1,1230
1543	NESSET	1,1326	1,4365	1,0411	0,7088	1,4572
1547	AUKRA	1,1097	1,0549	1,2922	0,9522	1,3030
1548	FRÆNA	1,0495	1,0784	1,1305	0,9248	1,0699
1551	EIDE	1,1376	1,1471	1,2623	0,9352	1,3379
1557	GJEMNES	1,1858	1,3155	1,2852	0,7677	1,5571
1563	SUNNDAL	1,0717	1,3051	1,0209	0,7868	1,1003

1	Kommune	Delkostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel	Delkostnadsnøkkel	Bef. Andel
		Sosialtjeneste Indeks	Helse Indeks	Barnevern Indeks	per 1.7.2015 (promille)
2	3	4	5	6	7
1502	MOLDE	0,7102	0,9551	0,9139	5,1161
1535	VESTNES	0,6234	1,1084	1,0281	1,2866
1539	RAUMA	0,5731	1,1194	0,8356	1,4392
1543	NESSET	0,5307	1,2970	0,7775	0,5727
1547	AUKRA	0,5554	1,2660	0,9244	0,6696
1548	FRÆNA	0,7304	1,0995	1,0300	1,8792
1551	EIDE	0,6098	1,1852	1,1180	0,6683
1557	GJEMNES	0,5018	1,4078	0,7856	0,4954
1563	SUNNDAL	0,6828	1,1196	1,0371	1,3843

Tabell: Hovedkostnadsnøkkel og Delkostnadsnøkkel for kommunale sektorer.

Kilde: [Kommunedata](#): Behovsindeksen for Vestnes kommune (KS's prognosemodell)

Kommunedata (regjeringen.no)

Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 76 prosent (80 prosent når en inkluderer momskompensasjon) av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Frie inntekter korrigert for variasjonar i utgiftsbehov for kommunane.

Tabellen viser inntekt per innbyggjar i prosent av landsgjennomsnittet. Tal frå 2015.

Kommune	Korrigerte frie inntekter, eksklusivt eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter (prosent av landsgjennomsnittet)	Korrigerte frie inntekter, inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter (prosent av landsgjennomsnittet)
1502 Molde	98	100
1535 Vestnes	94	93
1539 Rauma	98	100
1543 Nesset	99	104
1547 Aukra	98	189
1548 Fræna	96	102
1551 Eide	97	93
1557 Gjemnes	105	108
1563 Sunndal	99	118
Møre og Romsdal	99	100

Tabell: Elementene i avtalen om inntektssystemet som påvirkes av kommunesammenslåinger.

Kilde: Foreløpige beregninger av endringer i inntektssystemet. Regjeringen.no

Kommunebarometer 2016

Endelige tall for Kommunebarometeret per 22. juni 2016. Første kolonne viser endelig rangering. Den andre kolonnen viser rangeringen av kommunene hvis man ikke hadde vektet for inntektsnivået. Den siste kolonnen viser inntekter som prosentandel av landssnittet (100 = landssnittet). Rangering er oppgitt i forhold til 428 kommuner i landet.

Kommune	Rangering korrigert for inntekt	Endring fra sist år	Rangering uten hensyn til korrigert inntekt	Inntektsnivå – korrigert inntekt (100 = snitt)
Eide kommune	196	-12	292	92,2
Fræna kommune	274	+48	300	101,6
Molde kommune	202	-1	221	101,2
Aukra kommune	283	+16	31	186,5
Nesset kommune	269	-136	280	103,6
Sunndal kommune	173	-51	63	118,5
Vestnes kommune	366	+12	411	93,6
Gjemnes kommune	114	-17	101	106,4
Rauma kommune	188	+46	217	100,4

Vedlegg 8: Nytt inntektssystem

1. Den første kolonnen etter kommunenavnet viser fordelingsvirkningen av forslaget til ny kostnadsnøkkel for kommunene. De er beregnet på kriteriedata og utgiftsbehov fra 2014.
2. Den andre kolonnen viser den isolerte effekten av det graderte basiskriteriet. Basistilskuddet vil med denne modellen utgjøre en mindre andel av rammetilskuddet til kommunene. Det resterende beløpet er fordelt på alle kommuner med et likt beløp per innbygger.
3. Den tredje kolonnen viser fordelingsvirkningene av forslag til endringer i de regionalpolitiske tilskuddene og småkommunetilskuddet. I forhold til i 2016 er disse tilskuddene redusert med i underkant av 80 millioner kroner, og dette beløpet tilbakeføres til innbyggertilskuddet med et likt beløp per innbygger (15 kroner).
4. Den fjerde kolonnen viser den totale virkningen av endringene i inntektssystemet, og er summen av de tre foregående kolonnene.
5. Den femte kolonnen viser den isolerte effekten av inntektsgarantiordningen. Denne ordningen skal skjerme kommunene mot en brå nedgang i rammetilskuddet. Den sikrer at nedgangen ikke skal være større enn 300 kroner per innbygger under den gjennomsnittlige veksten på landsbasis. Dette gjør at effekten av det nye inntektssystemet spres over flere år.
6. Den siste kolonnen viser førsteårsvirkningen av det nye inntektssystemet, inkludert inntektsgarantiordningen og anslått vekst i frie inntekter neste år. Veksten i frie inntekter er anslått til 3,45 milliarder kroner, og den er fordelt med et likt beløp per innbygger (668 kroner). Med inntektsgarantiordningen og veksten i de frie inntektene neste år, får alle kommuner en vekst i inntektene neste år.

		Ny kostnadsnøkkel	Basis kriteriet	Regional-politisk tilskudd	Total virkning Nytt inntekts-system	Inntekts-garanti-ordningen	Første års virkning inklusiv vekst i frie inntekter
1502	Molde	4856	1029	396	6281	-1267	22644
1535	Vestnes	2254	-2086	248	416	-322	4575
1539	Rauma	-1526	-1385	320	-2591	0	2382
1543	Nesset	431	-164	45	312	-143	2157
1547	Aukra	-870	-2204	52	-3022	1816	1109
1548	Fræna	-3367	-1634	147	-4854	1448	3132
1551	Eide	478	-2854	52	-2324	1119	1108
1557	Gjemnes	-929	-1218	-1602	-3749	2851	826
1563	Sunndal	2418	-2848	537	107	-343	4543

Kilde: [KS](#)

Kommuner som velger å slå seg sammen, skjermes mot endringene i inntektssystemet. De beholder basistilskudd og regionalpolitiske tilskudd på dagens nivå i 15 år, pluss en nedtrapping i fem år, gjennom inndelingstilskuddet. Dette er ikke tatt med i tabellen.

Vi viser også til Prop. 123 S (2015–2016) [Kommuneproposisjonen 2017](#)

FRÆNA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1548/04
Arkiv: 144
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 27/16	Kontrollutvalget Kommunestyret	13.09.2016

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2016-2019

Sekretærens innstilling

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalget sitt forslag til Fræna kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019.

Kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere selskap og selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig.

Saksopplysninger

Det er kontrollutvalget som skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m, jf. Forskrift for kontrollutvalg § 13 og kommunelovens § 77 nr. 5. Kontrollutvalget skal utarbeide plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas endelig av kommunestyret. Planen skal utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg. Planen skal være basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger og kommunens eierstyring og eierstrategi.

Stadig mer av den kommunale virksomheten organiseres utenfor den ordinære kommunale forvaltning. Slike fristilte organisasjoner kan utgjøre en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll på grunn av at de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og administrasjonssjefens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter sitt eierskap er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et viktig utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapet forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Med henvisning til Kommunelovens § 77 nr. 5 er det kun i interkommunale selskap, selskap der kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjene, samt heleide datterselskaper av disse at det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll.

Kontrollutvalget i Fræna behandlet i sak PS 20/16 den 14.06.2016 utkast til overordna plan for selskapskontroll 2016-2019:

Kontrollutvalgets behandling 14.06.2016:

Sekretæren orienterte om saksgang og prosedyrer. Forvaltningsrevisor Einar Andersen orienterte om bakgrunn og innhold i utkastet.

Kontrollutvalget mener eierskapsmeldingen må brukes evt. revideres for å prioritere riktig selskap. Rådmannen har orientert kontrollutvalget om at det er på gang er revisjon av denne samt bakgrunn og formål med de selskap og samarbeid kommunen er med i.

Kontrollutvalget vil komme tilbake til vedtak i plan for selskapskontroll i senere møte.

Kontrollutvalgets vedtak 14.06.2016:

Kontrollutvalget tar forslag til Fræna kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 til foreløpig orientering.

Kontrollutvalget vil i neste møte avgi sin innstilling til Kommunestyret etter at planen har vært på høring.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar innstilling. (5 voterende).

Vedlagt saken følger:

- Oversendelsesbrev fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R, datert 30.08.2016
- Fræna kommune. Overordna analyse. Plan for selskapskontroll 2016 – 2019, datert 30.08.2016

VURDERING

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av Fræna kommunes interesser i selskaper m.m. og om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Selskapskontroll er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Plan for selskapskontroll inneholder en beskrivelse av ulike deler av selskapskontrollen som kan omfatte:

- **Eierskapskontroll**
- **Forvaltningsrevisjon**

Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 07.12.2015 i sak 38/15 at et slikt plandokument skulle utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R. Plan for selskapskontroll er med på å identifisere hvilke områder som bør prioriteres for selskapskontroll i valgperioden 2016-2019.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har tidligere utarbeidet forslag til plan for selskapskontroll for 2016-2019 i Fræna kommune. Det er viktig at kontrollutvalget er aktivt involvert i prosessen med å angi de selskap det er mest vesentlig å undersøke. Både med hensyn til å prioritere selskap mest størst risiko og vesentlighet, og med hensyn til at selskapskontroll krever ressurser. Derfor legges det opp til at saken behandles i to omganger i kontrollutvalget. Første møte som et diskusjonsmøte og det andre møte som et vedtaksmøte.

Kontrollutvalget avgjør hvem som på utvalgets vegne skal utføre selskapskontrollen og i plandokumentet legges det til grunn at selskapskontroll skal utføres av kommunens revisor.

Administrasjonssjefen skal, ifølge kml. § 77 nr. 6, ha uttalerett i alle saker som blir forelagt kommunestyret. Kommunerevisjonen har derfor sendt ut den foreløpige analysen og planen til administrasjonssjefen for uttalelse.

Kommunerevisjonsdistrikt 2 M & R har etter kontrollutvalgets behandling i møte 14.06.2016 utarbeidet plan for selskapskontroll for 2016-2019 i Fræna kommune.

Revisjonen mener at det i perioden 2016 til 2019 er særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i aksjeselskap som eies av Fræna kommune alene eller der kommunen eier en vesentlig del av selskap. Basert på eierandel og selskapsverdi er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- Torabu AS

Det vil også være aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i selskap som eies sammen med andre kommuner og/ eller andre men der Fræna kommune er minoritetseier. Disse prosjektene bør gjennomføres som felles prosjekt sammen med de andre eierkommunene.

Dersom det over tid oppstår forhold som gjør at prioriterte selskaper blir uaktuelle, vil kontrollutvalget ha anledning til å omprioritere på lista. For å gjøre saksbehandlingen så smidig som mulig delegerer kommunestyret myndighet til kontrollutvalget å prioritere selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig. Innholdet i planen legger opp til dette.

Sveinung Talberg
rådgiver

Kommunerevisjonsdistrikt 2

Møre og Romsdal

Telefon: 71 11 14 54 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - hovedkontor
Telefaks: 71 11 10 28
E-post: einar.andersen@molde.kommune.no
Organisasjonsnr.: 976 663 268

Kontrollutvalget for Fræna kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 MOLDE

Deres referanse:

Vår referanse:
Einar Andersen

Arkivkode:
R11

Sted/dato
Molde, 30.8.2016

Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2016 til 2019

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 37/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. I samme møte ble det bestilt en overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016 til 2019.

Utkast til overordnet analyse og plan for henholdsvis forvaltningsrevisjon og selskapskontroll ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 14.6.2016, jf vårt brev av 6.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til foreløpig orientering.

Kommunerevisjonen har innarbeidet innspill fra kontrollutvalget i dokumentene. Vedlagt følger oppdatert analyse og plan for behandling i kontrollutvalget.

E-post med kopi av vårt brev av 6.6.2016 ble sendt til Fræna kommune v/ rådmann. Rådmann ble gitt anledning til å gi innspill til dokumentene fram til 20.8.2016. Revisjonen har ikke mottatt innspill til utkastene.

Med hilsen

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Anny Sønderland
Forvaltningsrevisor

Vedlegg: 1. Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019
 2. Overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

Kopi med vedlegg: Fræna kommune v/ rådmann, Tingplassen 1, 6440 Elnesvågen

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL

Fræna kommune

Overordna analyse
Plan for selskapskontroll
2016-2019

Behandling av overordna analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

- Forslag utarbeidet av Kommunerevisjonsdistrikt 2 levert til kontrollutvalget 30.8.2016
- Kontrollutvalget i Fræna kommune behandlet dokumentet i sak xx/ 2016 i møte 13.9.2016
- Kommunestyret i Fræna kommune vedtok plan for selskapskontroll i sak xx/ 2016 i møte xx.xx.2016

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal er interkommunalt selskap etter kommuneloven § 27. Eiere er kommunene Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal og Vestnes. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for eierkommunene og har i dag fem revisorer. Selskapet har hovedkontor i Molde.

1 Innledning

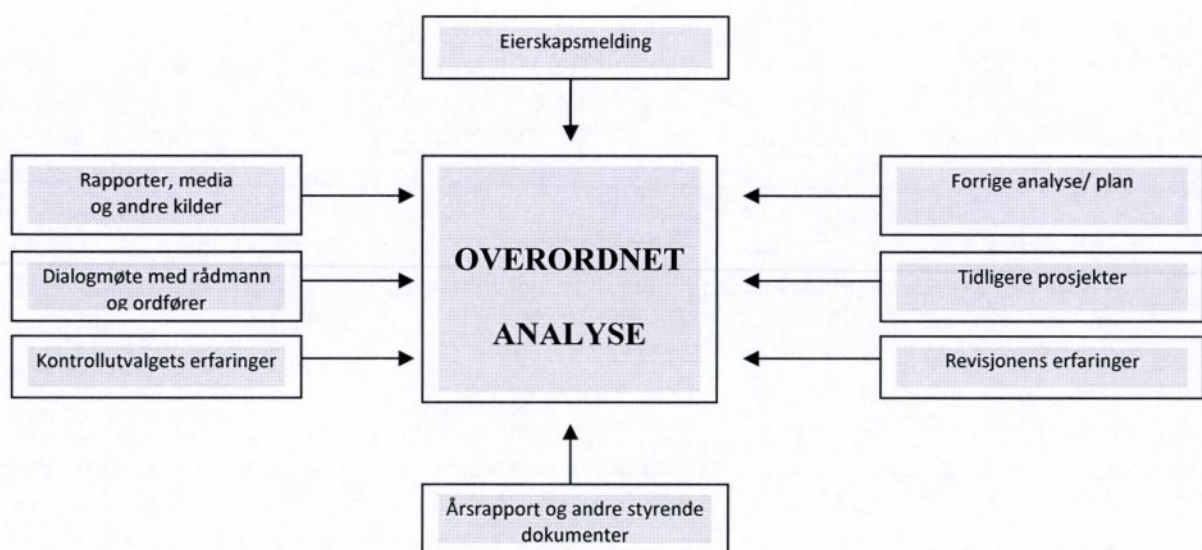
Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 5 og nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg §§ 13 til 15. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll. Herunder skal det kontrolleres om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kapittel 3.

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 38/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal. Kontrollutvalget gav i møte 21.9.2015 innspill til arbeidet med analyse og plan. Et foreløpig utkast ble drøftet i møte 14.6.2016, og kontrollutvalget gav uttrykk for at mener eierskapsmeldingen må brukes eventuelt revideres for å kunne prioritere riktig selskap. Rådmannen har orientert kontrollutvalget om at det er på gang er revisjon av eierskapsmeldingen samt bakgrunn og formål med de selskap og samarbeid kommunen er med i.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Den overordnede analysen er basert på modellen presentert i figuren nedenfor. Modellen viser ulike kildene som er brukt som grunnlag i den overordnede analysen for å vurdere og synliggjøre innenfor hvilke områder selskapskontroll bør iverksettes.

Sentralt i dette arbeidet er kommunens eierskapsmelding. Revisjonen har også nyttet risiko og sårbarhetsanalyse gjennomført ved utarbeidelse av plan for perioden 2012 til 2015.

2 Plan for selskapskontroll

Det er ikke gjennomført selskapskontroller i Fræna kommune i perioden 2012 til 2015.

Aktuelle tema for eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019 er:

- Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskap (selskap)?
- Har kommunen etablert hensiktsmessige regler og rutiner for eierskapsoppfølgingen?
- Forvaltes kommunens eierskap i tråd med de etablerte regler og rutiner?
- Utøver eierorganet sin myndighet i tråd med lover og regler?
- Driver selskapet i tråd med kommunestyrets vedtak og intensjoner?
- I tillegg vil det være aktuelt å vurdere statusen i forhold til KS Eierforum sine anbefalinger.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon som del av eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019:

- Etterlevelse av saksbehandlingsregler i forvaltningsloven
- Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser

I periode 2016 til 2019 er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i aksjeselskap som eies av Fræna kommune alene eller der kommunen eier en vesentlig del av selskap. Basert på eierandel og selskapsverdi er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- Torabu AS

Eigedomsselskapet Norlund AS (selskap med seks ansatte i bransje kjøp og salg av fast eiendom) og Fræna Sentrumsutvikling AS (selskap uten ansatte innen eiendomsbransjen) er også heleid av Fræna kommune. I forhold til formål med disse selskapene er det mindre aktuelt å gjennomføre selskapskontroll.

Det vil også være aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i selskap som eies sammen med andre kommuner og/ eller andre men der Fræna kommune er minoritetseier. Disse prosjektene bør gjennomføres som felles prosjekt sammen med de andre eierkommunene.

3 Overordna analyse

Revisjonen utarbeidet utkast til *plan for selskapskontroll for perioden 2012 til 2015* med tilhørende *analyse av overordnede risikofaktorer* i kommunens interesser i selskaper. Planen ble behandlet i kontrollutvalget 7.2.2012 og vedtatt av kommunestyret 21.3.2012. Planen med tilhørende analyse er nyttet som utgangspunkt for utarbeidelse av analyse og plan for perioden 2016 til 2019.

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll bygger på gjeldende eierskapsmelding. Revisjonen har innhentet gjeldende eierskapsmelding inkludert innstilling og protokoll fra kommunestyremøtet der meldingen ble vedtatt.

Eierskapsmelding for Fræna kommune

Eierskapsmelding for Fræna kommune ble vedtatt av kommunestyret 23.5.2011 i sak 22/2011 (Eigarskapsmelding Fræna kommune 2010/ 2011). Fræna kommune opplyser at kommunen ikke har nyere eierskapsmelding og at meldingen fra 2011 ikke er revidert. På nettsiden www.arkivplan.no er dokumentet «Eigarskapsmelding Fræna kommune 2013/2014» tilgjengelig. Det går ikke fram hvem eller når denne utgaven er vedtatt. Gjennomgang av dette viser at det er tilnærmet sammenfallende med melding vedtatt av kommunestyret i 2011.

Eierskapsmeldingen er delt inn i tre deler/ kapitler:

1. *Målsetting for eigarskapsmeldinga (eigarstrategi, motiv for eigarskap, prinsipp for godt eigarskap, prinsipp kommunen vil at selskapa skal styrast etter, prinsipp for val av kommunale representantar til styreverv, Fræna kommune sin eigarstrategi)*
2. *Selskapsformer (AS, KF, IKS (kommuneloven § 27), vertskommunesamarbeid, Stiftingar, andelslag, anna interkommunalt samarbeid)*
3. *Oversikt over Fræna kommune sine eigarinteresser*

Meldingen er et førende dokument som skal legges til grunn ved utøvelse av kommunens eierskap. Kommunen forvalter verdier på vegne av fellesskapet gjennom eiendeler i en rekke foretak og selskap. Meldinga skal øke bevisstheten og åpenheten rundt selskap som kommunen eier eller er deleier i.

Fræna kommune sin eigarskapsstrategi (Eigarskapsmelding punkt 1.6)

- Kommunen har i dag få eigarskap av ein viss storleik. Ein er likevel med i selskap som har stor verdi for utvikling i kommunen og regionen. Dette gjeld selskap av type IKS Molde og Romsdal Hamn og RIR.
- Fræna kommune vil for si deltaking i selskap legge til grunn prinsipp for godt eigarskap og styring etter pkt. 1.3 og 1.4 i eigarmeldinga.
- Kommunen vil ved utpeiking av styremedlemmar legge til grunn dei råd som er gitt frå KS-Eigarforum.
- Fræna kommune ønskjer å ha ei proaktiv haldning til utøving av eigarskap.

Dokumentet skal også være et viktig verktøy og opplæring for folkevalgte som skal utøve det kommunale eierskapet.

Da eierskapsmelding ble vedtatt 23.5.2011 ble 13 overordnede prinsipp for eierstyring vedtatt av kommunestyret. I punkt 12 ble det vedtatt: «Kommunestyret ber om at revidert eigarskapsmelding blir framlagt tidlig på hausten kvart år». Kommunen opplyser at det er startet et arbeid med revisjon av eierskapsmeldingen.

Selskaps typer som omfattes av selskapskontroll

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven samt interkommunalt samarbeid etter koml. kapittel 5 og som er egne rettssubjekt. Inkludert er dermed aksjeselskaper, interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. For eksempel vil rammene for forvaltningsrevisjon være påvirket av manglende innsynsrett etter koml. § 80, i selskaper som ikke fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/ fylkeskommuner. I slike tilfeller må forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

Aksjeselskaper (eierskapsmelding 2010/2011 og regnskap 2015)

Selskapskontroll kan gjennomføres i selskaper som eies av kommunen, eller selskaper som eies sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommuner. Skal det gjennomføres selskapskontroll i selskaper hvor andre har eierandeler, krever dette hjemmel i selskapets vedtekter, eller at disse eierne aksepterer at selskapskontroll gjennomføres.

Kommunen har tre heleide aksjeselskap: Egedomsselskapet Norlund AS, Torabu AS og Fræna Sentrumsutvikling AS. Tabell under viser kommunens eierinteresser i aksjeselskaper.

Aksjeselskap	Eierandel (%)	Merknader - Andre eiere
Eigedomsselskapet Norlund AS	100,00	
Torabu AS	100,00	
Kystlab – Prebio AS	1,90	Kommuner og andre
Harøysund Næringspark AS	60,00	Kommuner og andre
Molde Lufthavnutvikling AS	2,37	Kommuner og andre
Langfjordforbindelsen AS	0,43	Kommuner og andre
Astero AS	4,88	Kommuner og andre
Fræna Næringsforum AS	22,62	Andre
Ergan Eigedom AS	63,37	Andre
Fræna Sentrumsutvikling AS	100,00	
Snarveien AS	1,42	
Bjørnsundruta AS	86,60	Andre
Nordmøre Fiskebåt AS	1,60	
Gassveg AS	10,41	
Møreaksen AS	0,22	
Fræna Boligstiftelse AS		
Skaret Skisenter AS		
Muritunet AS	3,33	Kommuner og andre
Nord Vest Handverk AS		
Biblioteksentralen AS		
Samspleis AS		Kommuner og andre
Destinasjon Molde og Romsdal AS		Kommuner og andre

Tabell: Oversikt over Fræna kommunes eierandeler i aksjeselskap.

Kilde: Eierskapsmelding for Fræna kommune 2010/2011. Fræna kommune regnskap 2015.

Interkommunale selskaper (IKS) (eierskapsmelding 2010/ 2011)

Fræna kommune deltar i interkommunalt samarbeid. Noen av samarbeidsforaene er organisert som interkommunale selskap (IKS). Tabell under viser kommunens eierinteresser i interkommunale selskaper.

IKS	Type selskap	Merknader
Gass Ror IKS		Utvikle ringverknader frå gassterminalen på Nyhavna
Molde og Romsdal Hamn IKS		Drift og utbygging av hamner i eigarkommunane
Kommunerevisjonsdistrikt 2		Interkommunalt samarbeid om revisjon
RIUA Romsdal		Romsdal interkommunale utval mot akutt forureining
Tøndergård skole		Interkommunal internatskole
RIR		Romsdalshalvøyas Interkommunale Renovasjonsselskap
Krisesenteret for Molde og Omegn IKS		Drift av lovfesta krisesenter
IKA		Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal
IKT Orkide (ikkje registrert som eige selskap)		Samarbeid om drift og innkjøp av IKT-system i 13 kommunar
Møre og Romsdal Revisjon IKS		Revisjonselskap som etableres 1.10.2016

Tabell: Oversikt over Fræna kommunes eierandeler i interkommunale selskap.

Kilde: Eierskapsmelding for Fræna kommune 2010/2011. Fræna kommune regnskap 2015.

3.1 Analyse av overordnede risikofaktorer i Fræna kommune

Kommunen har tre hovedansvarsområder (kommuneloven § 1): Legge til rette for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, yte gode og effektive tjenester til sine innbyggere og legge til rette for bærekraftig utvikling. Deler av kommunens virksomhet er viktigere enn andre deler for å kunne oppfylle kommunens hovedansvarsområder. Gjennom dette vil kommunen sikre en tillitskapende forvaltning med høy etisk standard.

Risiko er at det skjer noe som gjør at kommunen ikke når sine målsettinger. **Risikofaktorer** er mulige hendelser som kan gjøre at kommunen ikke når sine målsettinger. Analysen setter opp risikofaktorer som er **vesentlige** for kommunens måloppnåelse på de tre hovedansvarsområdene. I vurderingene er det tatt hensyn til de tiltak rådmannen har iverksatt for å sikre en **betryggende intern kontroll** (kommuneloven § 23 nr. 2). Risikofaktorene er vurdert ut fra **sannsynligheten** for at den inntreffer, og den konsekvensen det vil ha om det inntreffer. **Konsekvensene** kan ha følger for kommunens egen virksomhet og/eller kommunens innbyggere. Det vil bestandig være en viss risiko for at kommunen ikke når sine mål, men mye av denne risikoen har både lav sannsynlighet og lav konsekvens.

3.2 Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen skal være med å sikre at kommunen utøver sitt eierskap på en profesjonell måte. Dette vil kunne gjøre at kommunen kan påvirke selskapet i ønskede saker, at eventuelle medeiere blir behandlet likt og at selskapets uavhengighet opprettholdes.

Risikofaktorer	Bakgrunn for risikovurdering		Risikovurdering Lav/Medium/Høy	
	Sannsynlighet for at risikofaktor inntreffer	Konsekvens om risikofaktor inntreffer	Sannsynlighet	Konsekvens
Prinsipper for eierskap og forvaltning				
Kommunen har utdelte prinsipper for utøvelse av eierskap (eierskapspolitikk)	Kommunen har utarbeidet eierskapsmelding (2011). Der trekkes det opp prinsipper for ansvars plassering og for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap. Rådmannen er ikke tillagt noe særskilt ansvar i den direkte oppfølgingen av kommunens eierinteresser, men har rapporteringsansvar i årsmelding/-regnskap. Meldingen legger til grunn anbefalinger fra KS Eierforum og Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse. Det fremkommer av meldingen at den skal rulleres hver høst. Dette er ikke gjort. Det er uklart hvem som har ansvar for rulling av eierskapsmelding.	Kommunen opptrer ikke som en profesjonell eier. Dette kan skade både kommunens og selskapets interesser. Kommunens omdømme svekkes.		
Kommunen bryter habilitetsbestemmelser	Kommunens størrelse gjør det sannsynlig at flere personer vil sitte i posisjoner som kan ha motstridende interesser. Oversikt over økonomiske interesser, verv etc. for folkevalgte og/eller ansatte i administrasjonen føres i styrevervregisteret.no (KS). Eiermeldingen omtaler ikke habilitetsutfordringer.	Dårlig rettssikkerhetsgaranti, svekket omdømme og feil vedtak.		
Kommunen praktiserer ikke offentlighet i utøvelsen av sitt eierskap	I oversikt over selskapene (eierskapsmeldingen del 3) er det opplyst forventning om rapportering til kommunen. I stor grad er dette knyttet til budsjett, regnskap og årsmelding.	Vanskelig for innbyggerne å kontrollere kommunen når dokumenter ikke fremkommer på offentlig postjournal.		
Formål med eierskap				
Formålet med kommunens eierskap er uklart (eierstrategier)	Selskapets formål skal fremgå av vedtekter/ selskapsavtale. Prinsipielle endringer i vedtekter/ selskapsavtale skal vedtas av kommunestyret. Det er ingen rutiner for politisk behandling i kommunen av prinsipielle saker til eierorganer i selskaper i forkant av eiermøtet. Kommunens representant(er) i eierorgan er ikke pålagt å rapportere til ordfører eller rådmann.	Selskapet og dets virksomhet utvikles ikke til beste for kommunen og innbyggerne. Kommunens omdømme svekkes.		
Kommunen kontrollerer ikke om selskapet når	Stadig mer av den kommunale tjenesteytingen utføres av selskaper som ikke er en del av kommunen. Kommunestyret har få saker om resultatet av den tjenesteproduksjonen som skjer i	Tjenestetilbudet til innbyggerne har ikke det innhold eller omfang som er fastsatt.		

sine mål	disse selskapene til behandling. Årsmeldinger/-regnskap legges frem for kommunestyret til orientering. Det er ikke vanlig at kommunens representant(er) i eierorganet orienterer kommunestyret om driften i selskapene. Selskapskontroll i RIR IKS (2011) viste at kommunen ikke hadde systemer for å kunne være sikker på om den fikk avtalt tjeneste til avtalt pris. Dette forholdet er fulgt opp.			
Kommunestyrets vedtak følges ikke av selskapet	Kommunen har ingen skriftlige rutiner for hvordan vedtak generelt sett skal formidles til kommunens representant(er) i eierorganet. Ved selskapskontroll i RIR IKS (2011) ble ikke kommunestyrenes vedtak presentert skriftlig og samlet for representantskapet i selskapet. Representantskapsmedlemmer fra Fræna stemte på noen punkter i denne saken ikke i tråd med det kommunestyret hadde vedtatt. Dette forholdet er fulgt opp i forhold til RIR. Uklart hvordan dette er i andre selskap.	Selskapet og dets virksomhet utvikles ikke til beste for kommunen og innbyggerne. Kommunens omdømme svekkes.		
Representasjon i eierorgan og styre				
Nominasjonsordning i kommunen sikrer ikke nødvendigvis samlet kompetanse i styret i selskapet	I eierskapsmeldingen punkt 1.5 er det gitt prinsipper for valg av kommunens representanter til styreverv.	Selskapene kan få utilfredsstillende styring som gjør at de ikke når sine mål.		

3.3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon skal være med å sikre at selskapet drives slik at det oppfyller sine mål og at dette gjøres på en etisk forsvarlig måte.

Risikofaktorer	Bakgrunn for risikovurdering		Risikovurdering Lav/Medium/Høy	
	Sannsynlighet for at risikofaktor inntre	Konsekvens om risikofaktor inntre	Sannsynlighet	Konsekvens
Prinsipper for eierskap og forvaltning				
Selskapets måloppnåelse er ikke tilfredsstillende	God måloppnåelse vil være særlig viktig i de selskapene som er tjenesteleverandører til kommunene. Kommunestyret følger i liten grad med på selskapenes måloppnåelse, jf. ovenfor.	Innbyggerne får ikke de tjenestene de har krav på. Konsekvensen vil variere betydelig ut fra hvilket selskap det gjelder.		
Selskapet bryter bestemmelser om offentlighet i offentlighetsloven og kommuneloven	Møre og Romsdal Redaktørforening har i 2011 undersøkt praksisen av offentlighet i en rekke selskaper i fylket der det offentlige har betydelige interesser. Mange av selskapene var i utgangspunktet ikke klar over at de var underlagt bestemmelsene. Kommunestyret vedtok ved behandling av eierskapsmelding 2011 overordnede prinsipper for eierstyring. I punkt 2 gis det bestemmelse om at «Det skal være innsyn knytt til Fræna kommune sitt eierskap og til selskapa si verksemd, basert på prinsippet om meiroffentligheit. Det vert føresett også at selskapa, så langt det er praktisk mogleg, følgjer reglane i offentlighetslov, forvaltningslov og lov om offentlige innkjøp».	Svekket rettssikkerhet for innbyggerne.		
Selskapet bryter saksbehandlingsregler i forvaltningsloven	Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven gjelder for alle organer for stat eller kommune samt private selskaper som treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift. På generelt grunnlag antas at det kan være usikkerhet i noen selskaper i forhold til hvilken myndighet de har fått delegert og hvilke type vedtak som fattes, jf. omtale av offentlighet ovenfor.	Svekket rettssikkerhet for innbyggerne.		
Selskapet bryter regelverket for offentlige anskaffelser	På generelt grunnlag antas at det kan være usikkerhet i noen selskaper i forhold til om de omfattes av regelverket, jf. omtale ovenfor.	Mindre effektiv drift, økonomisk tap og misligheter. Svekket omdømme.		

Vedlegg

Årsregnskap for Fræna kommune gir en oversikt over kommunens eierandeler i selskap. I vedlegg 6 til årsregnskapet for 2015 gis følgende informasjon:

Note 6 – Aksjer og andeler (kroner)

Aksjer	Antall	Eierandel	Bokført pr.	Bokført pr.
			31.12.2015	31.12.2014
Eigedomsselskapet Norlund AS	298	100 %	3 919 000	3 919 000
Torabu AS	50	100 %	50 000	50 000
Kystlab - Prebio AS	6095	1,90 %	353 510	353 510
Harøysund Næringspark AS	60	60 %	233 410	268 516
Molde Lufthavnutvikling AS	44	2,37 %	430 500	430 500
Langfjordforbindelsen AS	2	0,43 %	150 000	150 000
Tusten Tunnelselskap AS 2)			0	61 000
Astero AS	105	4,88 %	37 500	37 500
Fræna Næringsforum AS	100	22,62 %	40 372	40 372
Ergan Eiendom AS	9970	63,37 %	10 639 452	10 639 452
Fræna Sentrumsutvikling AS	17880	100 %	1 788 000	1 788 000
Gass Ror IKS		16,67 %	200 000	200 000
Snarveien AS	10	1,42 %	50 000	50 000
Bjømsundruta AS	866	86,60 %	86 600	86 600
Nordmøre Fiskebåt AS	100	1,6 %	10 000	10 000
Gassvegen AS	100	10,41 %	100 000	100 000
Møreaksen AS	160	0,22 %	16 800	16 800
Fræna Boligstiftelse AS			20 000	20 000
Skaret Skisenter AS			5 000	5 000
Muritunet AS	50	3,33 %	5 000	5 000
Nord Vest Handverk AS			4 000	4 000
Biblioteksentralen AS			2 100	2 100
Sum aksjer			18 141 244	18 237 350

Kilde: Fræna kommune, årsmelding 2015

FRÆNA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2016-1548/04
Arkiv: 150
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 28/16	Kontrollutvalget	14.06.2016
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2017 FOR KONTROLL OG TILSYN

Sekretærens innstilling

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2017 med en ramme på kr 1 263 000 inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget, vedtas.

Saksopplysninger

I henhold til § 18 i Forskrift for kontrollutvalg skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettamme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets budsjettinnstilling til kommunestyret. Kontrollutvalget fremmer med dette en sak om budsjett for kontrollutvalgets virksomhet for 2017 i Fræna kommune.

Kontrollutvalgets budsjett for 2017 vil inneholde utgiftene til selve driften av utvalget, samt utgifter knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Fræna kommune kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos **Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal**. Dette er i henhold til avtalen om interkommunalt samarbeid. Styret for **Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal** behandlet i møte 07.09.2016 budsjettammen for sekretariatet for 2017. Beløpet for kjøp av sekretariatstjenester for 2017 er i henhold til Fræna kommunes andel av sekretariatets budsjett.

Fræna kommune kjøper revisjonstjenester fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 i Møre og Romsdal (KR2). Dette er i henhold til inngått avtale om interkommunalt samarbeid. Fræna kommune har vedtatt å inngå som deltaker i Møre og Romsdal Revisjon IKS. Etablering av selskapet skjer 1.10.2016. Ved etableringen av selskapet er det forutsatt at deltakerkommunene ikke skal få høyere utgifter til revisjon. Distriktsrevisor anbefaler at en budsjetterer med samme tall som for 2016 med påslag for 3 % pris- og lønnsvekst. Oppført beløp for kjøp av revisjonstjenester er i henhold til Fræna kommunes andel av revisjonens budsjettforslag.

Budsjettforslaget skal synliggjøre kontrollutvalgets egne kostnader og kostnader knyttet til revisjon og sekretariatstjenester. Kontrollutvalgets budsjettforslag skal uendret følge det samlede budsjettframlegget til kommunestyret. Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret, men formannskapet kan, i sitt samlede budsjett, foreslå et annet beløp enn det kontrollutvalget foreslår.

Når det gjelder budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet, må en ta utgangspunkt i beløpene som fremgår av regnskapsutskrift pr. juni 2016.

Det er lagt opp til at kontrollutvalget avviker inntil 6 møter i året.

Budsjettforslaget kan spesifiseres som følger:

Konto	Tekst	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap Pr. juni 2016
1080	Godtgjørelse utvalgsleder	12 000	12 000	0
1080	Godtgjørelse folkevalgte	23 000	23 000	0
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	17 000	17 000	5 000
1099	Arbeidsgiveravgift	7 000	7 000	1 000
1100	Faglitteratur, aviser, abonnement	3 000	3 000	
1115	Bespisning	3 000	3 000	2 000
1150	Opplæring og kursutgifter	40 000	40 000	22 000
1160	Bilgodtgjøring + diett (oppg.pl.)	5 000	10 000	1 000
1170	Utgiftsdekning reise	5 000	8 000	0
1195	Kontingenter	4 000	4 000	0
	Sum kontrollutvalgets egen virksomhet	119 000	127 000	
1475	Kjøp tjenester Revisjons KR2/ M&R Rev. IKS	811 000	787 000	591 000
1475	Kjøp tjenester KU-sekretariatet	333 000	333 000	333 000
	Sum kontrollutvalg, sekretariat og revisjon	1 263 000	1 247 000	

Vedlagt følger:

- Kostnadsfordeling sekretariatstjenester for 2017
- Kostnadsfordeling revisjonstjenester for 2017

VURDERING

For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen der utgifter til utvalgets egen virksomhet, sekretærbistand og revisjon fremkommer.

Kontrollutvalget må ha mulighet og midler til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg. I kommunal- og regionaldepartementets 85 anbefalinger for styrket egenkontroll i kommunene er det pekt på opplæring av kontrollutvalg som et viktig område.

Kontrollutvalgssekretariatet ser det som viktig at kostnader til kontroll og tilsyn blir synliggjort i kommunens regnskap. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som her er gjort og anbefaler utvalget å be kommunestyret om å vedta kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2017 med en netto ramme på kr 1 263 000 som inkl. kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget. Saken legges derfor fram med ovennevnte forslag til vedtak.

Sveinung Talberg
Rådgiver

Talberg Sveinung

Fra: Bjarne Dyrnes <Bjarne.Dyrnes@drn.no>
Sendt: 2. september 2016 12:42
Til: Aspen Jane Anita; Sønderland Anny
Kopi: Talberg Sveinung; Marianne Hopmark
Emne: SV: Budsjett for revisjon 2017
Vedlegg: SKM_C454e16090211420.pdf

Hei

Representantskapet vedtok budsjett for 2016 og økonomiplan for 2016 - 2019 i møte 4. mai 2016.

Vedlagt følger budsjettet og kostnadsfordelingen.

Representantskapet skal behandle budsjettet for 2017 i møte i slutten av denne måneden. Det er kanskje lite trolig av representantskapet gjør noe med kostnadsfordelingen før selskapet har startet opp med sin virksomhet.

Vi har ingen opplysninger pr i dag som skulle tilsi at tallene i økonomiplanen som gjelder for regnskapsåret skulle stemme. Disse varierer i liten grad fra budsjettet for 2016, men man må justere for lønns- og prisstigning. Ca 3%?

På bakgrunn av ovennevnte og samtaler i styret så vil jeg anta at vi ikke bommer så mye hvis vi tar tallene for den enkelte kommune, som fremgår av budsjettet for 2016 og øker med ca 3%.

Mvh
Bjarne Dyrnes
Konst. Daglig leder

Spesifikasjon av driftstilskudd for 2016 pr kommune/fylkeskommunen

Driftstilskudd pr kommune	2016	Reg.premie
Møre og Romsdal Fylkeskommune	5 104	308
Molde	1 618	308
Vestnes	569	
Rauma	627	
Neset	314	
Aukra	341	
Fræna	787	
Eide	347	
Gjemnes	283	
Sunnadal	608	
Kristiansund	2 318	308
Averøy	712	
Tingvoll	506	
Surnadal	837	
Rindal	407	
Halsa	345	
Smøla	442	
Aure	574	
SUM	16 740	

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 29/16	Kontrollutvalget	13.09.2016

REVISJONENS RAPPORT TIL KONTROLLUTVALGET FOR 1. HALVÅR 2016

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport for 1. halvår 2016 til orientering.

Saksopplysninger

I henhold til kommunelovens § 77, nr. 4 skal kontrollutvalget påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en trygghende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift. Dette kan bl.a. skje ved at revisor rapporterer om sitt arbeid til kontrollutvalget.

Vedlagt saken følger:

- Revisjonsrapport 1. halvår 2016, datert 30.08.2016.

VURDERING

I revisjonsplanen er det lagt opp til rapportering til kontrollutvalget to ganger pr. år på det arbeidet som er utført. Grunnlaget for rapporteringa er revisjonsplanen for revisjonsåret 2015 som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 21.09.2015, sak PS 24/15.

Rapporten henviser til prioriterte oppgaver og konklusjoner på revisjonens følgende 3 hovedoppgaver:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

Regnskapsrevisjon

Kvaliteten på regnskapsføringen i Fræna kommune er tilfredsstillende. De merknader revisjonen har hatt til regnskapsføringen har fortløpende blitt rapportert. Revisjonen er utført i henhold til plan.

Forvaltningsrevisjon

Revisjonen er utført i henhold til plan.

Selskapskontroll

Det er i perioden ikke utført selskapskontroll i Fræna kommune. Dette er i samsvar med plan.

Misligheter

Revisjonen skal undersøke forhold som gjelder påstand om misligheter og rapportere dette til kontrollutvalget. Det har ikke vært oppdaget misligheter i denne perioden.

Revisjonsenheten

Revisjonsenheten drives i henhold til planene som er lagt for virksomheten. Det har vært en krevende situasjon med redusert bemanning. Nytt revisjonsselskap, Møre og Romsdal Revisjons IKS er i drift fra 1.10.2016.

Sekretær har ingen generelle merknader til rapporten, slik den her er presentert, ut over dette og revisors kommentarer/merknader til det enkelte punkt.

Sveinung Talberg

Rådgiver

Til kontrollutvalget i Fræna kommune

Deres referanse:

Vår referanse:
June Postervold

Arkivkode:
R 29/16

Sted/dato
Molde, 30. august 2016

REVISJONSRAPPORT 1. HALVÅR 2016

Innledning

Revisjonen rapporterer til kontrollutvalget to ganger i året. Utvalget orienteres på et overordnet nivå om resultatet og status av utført revisjon. Det rapporteres i forhold til vedtatte planer for regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, misligheter og revisjonsenheten. I tillegg til planene vises det til rammene for revisjonen som ligger i engasjementavtale og uavhengighetserklæring

Regnskapsrevisjon

Kommunerevisjonsdistrikt 2 har gjennomført revisjonen for regnskapsåret 2015 for Fræna kommune. Revisjonen har avgitt revisjonsberetning til kommunen sitt regnskap for 2015 datert 03. april 2016. Uttalelse til regnskapet ble avgitt 04. april 2016.

Revisjonen hadde tilgang til foreløpig regnskap og foreløpig årsrapport på et tidligere tidspunkt. Frist for regnskapsavslutning er 15. februar og frist for å avlegge årsrapport er 30.mars. Mange kommuner greier ikke å overholde fristen.

Vi har ved våre revisjonshandlinger ikke funnet vesentlige formelle eller materielle feil i det framlagte regnskapet. Viser for øvrig til vår uttalelse som ble avgitt i forbindelse med behandling av årsregnskapet i kontrollutvalget.

I revisjonsplanen var følgende innarbeidet og kommentert som iboende risiko og risiko for vesentlige feil i regnskapet. Utfallet av revisjonen av risikoene er kommentert nedenfor:

- Driftsutgifter bokføres i investeringsregnskapet
Det er ikke avdekket avvik knyttet til denne risikoen.
- Utsetting av tapsføringer av uerholdelige krav (restanser)
Det var avsatt kr 500 000 i tap på krav i 2015, av dette er kr 372 000 tapsført på kundefordringer. Restanser på sjukelønn fra 2014 er purret og følges opp videre.
- Beregning tilskudd private barnehager
Det er ikke avdekket avvik knyttet til denne risikoen utover feil i budsjettering og tidligere klagesaker.

Det er i første halvår blitt utført revisjon av momskompensasjon, spillemiddelregnskap og attestasjonsoppgaver.

Høsten 2016 vil revisjonen fokusere på de områder hvor en ikke fikk gå i dybden, et eksempel på dette kan være rutiner rundt brukerbetalinger ved opphold i institusjon, regnskapsføring av startlån, oppfølging av kontantkasser og bankkonti utenfor kommuneregnskapet.

Attestasjonsoppgaver knytta til statlig rapportering tas fortløpende. Kontroll og godkjenning av momskompensasjonsoppgaver gjøres annenhver måned. Det er ikke skrevet nummerert brev til kontrollutvalget i perioden.

Planleggingen av revisjonen av regnskapet for 2016 gjøres i august og planen legges fram til orientering for kontrollutvalget i september.

✓ **Konklusjon:**

Kvaliteten på regnskapsføringen i Fræna kommune er tilfredsstillende. De merknader revisjonen har hatt til regnskapsføringen har fortløpende blitt rapportert. Revisjonen er utført i henhold til plan.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget bestilte i møte 27.11.13, sak 36/13, forvaltningsrevisjonsprosjekt om «Samhandlingsreformen i Fræna kommune». Kommunerevisjonen leverte rapporten til kontrollutvalget som behandlet denne i møte 10.3.2015. Kommunestyret behandlet rapporten 26.5.2015. Oppfølging av anbefalingene i rapporten ble behandlet i møte i kontrollutvalget 16.6.2016 i sak 21/2016. Kontrollutvalget tok oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjektet og revisjonens redegjørelse og vurdering av kommunens oppfølging til orientering. Kontrollutvalget følger selv opp et gjenstående forhold (oppfølgingslisten).

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 37/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019 fra Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal.

Utkast til overordnet analyse og plan ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 14.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til foreløpig orientering. Endelig analyse og plan vil bli oversendt til kontrollutvalget for behandling i møte 13.9.2016.

✓ **Konklusjon:** Revisjonen er utført i henhold til plan

Selskapskontroll

Det er ikke gjennomført selskapskontroller i perioden. Dette er i samsvar med plan.

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016-2019

Kontrollutvalget i Fræna kommune bestilte i sak 38/2015 i møte 7.12.2015 en overordnet analyse og plan for selskapskontroll 2016 til 2019.

Utkast til overordnet analyse og plan ble lagt fram for kontrollutvalget for diskusjon og innspill i møte 14.6.2016. Kontrollutvalget tok dokumentene til foreløpig orientering. Endelig analyse og plan vil bli oversendt til kontrollutvalget for behandling i møte 13.9.2016.

Misligheter

Revisjonen skal undersøke forhold som gjelder påstand om misligheter og rapportere dette til kontrollutvalget.

✓ Konklusjon: Det har ikke vært oppdaget misligheter i denne perioden.

Revisjonsenheten

Samlokalisering med ansatte i fylkesrevisjonen i Julsundvegen 47A er gjennomført fra 1. august 2016.

Revisjonsdistriktet har første halvår 2016 hatt tre regnskapsrevisorer og to forvaltningsrevisorer. Det har vært en stilling i vakanse innen regnskapsrevisjon. De ansatte har arbeidet ekstra for å kunne gjennomføre oppgavene for kommunene. Distriktsrevisor gikk av med pensjon 1. juli 2016. Det er ansatt ny regnskapsrevisor fra 1.9.2016.

Sammenslåingen av Kommunerevisjonsdistrikt 2, Fylkesrevisjonen og Distriktsrevisjon Nordmøre IKS i Møre og Romsdal Revisjon IKS ble over ett år forsinket og får oppstart fra 1. oktober 2016. Det nye selskapet vil være revisor i 17 kommuner samt fylkeskommunen.

Det vil bli gjennomført kvalitetskontroll i revisjonsenheten fra NKRF i høst.

Konklusjon: Revisjonsenheten drives i henhold til planene som er lagt for virksomheten. Det har vært en krevende situasjon med redusert bemanning. Nytt større revisjonsselskap er en realitet fra 1.10.2016.

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 30/16	Kontrollutvalget	13.09.2016

REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2016

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonsplanen for revisjonsåret 2016, sammen med revisors vurdering av uavhengighet, til orientering.

Saksopplysninger

Ihh. til Forskrift om revisjon kap. 2, § 4 er revisor pålagt å arbeide planmessig og effektivt. Kontrollutvalget skal føre løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, jmf. Forskrift om kontrollutvalg, kap. 3, § 4 og kommunelovens § 78 nr. 1.

Vedlagt følger:

- Revisjonsplan for revisjonsåret 2016, datert 30.08.2016
- Revisors vurdering av uavhengighet, datert 31.08.2016

VURDERING

Revisjon av kommunens virksomhet skal skje ihh. til god kommunal revisjonsskikk, dvs. at revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres.

Årsplanen vil være retningsgivende for revisjonens arbeid i perioden 1. mai 2016 til 30. april 2017, såfremt kontrollutvalget ikke mener at helt andre områder eller felt bør prioriteres.

Revisjonsplanen bygger på virksomhetsplanen for hele revisjonsenheten og har stort fokus på begrepene risiko og vesentlighet. Dette fordi det vil ha stor betydning for revisjons-handlingene og hva som blir rapportert til kontrollutvalget.

Det er ingen vesentlige endringer i regelverk, organisering, økonomisystem og skifte av nøkkelpersonell i Fræna kommune i 2016, bortsett fra at bokføringsloven også vil gjelde for kommunene fra 2016.

Revisjonsplanen henviser til prioriterte oppgaver og målsettinger på revisjonens følgende hovedoppgaver:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll
- Revisjon av internkontrollen

Formålet med revisors risikovurdering er å sikre at de forhold som kan medføre at vesentlige feil oppstår, blir avdekket og vurdert så langt som mulig. Dette gjennomføres ved at revisor foretar en vurdering vedrørende risiko, kontrollrisiko og analytiske kontroller.

I Fræna kommune kan det være forhøyet risiko knyttet til:

- Feilperiodisering av inntekter og utgifter. Forskyvninger mellom år.
- Driftsutgifter bokføres i investeringsregnskapet og investeringsinntekter i driften.
- Uvanlige poster (inntekter og utgifter).
- Pensjonskostnader feilberegnes.
- Utsetting av tapsføringer av uerholdelige krav.

Revisjonen vil følge opp disse risikoforholdene spesielt og rapportere til kontrollutvalget om utfallet.

Revisor vil rapportere skriftlig til kontrollutvalget hvert halvår om revisjonsmålsettingene i pkt. 3 av den løpende revisjonen.

I timebudsjettet for 2016 er det satt av totalt 1 101 timer fordelt på 718 timer til regnskapsrevisjon, 383 timer til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Sekretariatet har ingen innvendinger eller generelle merknader til den revisjonsplan som her foreligger, ei heller til vesentlighetsgrensen på 4,3 mill. kr. som fremkommer i plan-dokumentet.

Sekretær har heller ingen merknader til revisors egenvurdering av uavhengighet tilknyttet revisjonsoppdraget.

På dette grunnlaget legges saken frem for kontrollutvalget med ovenstående forslag til vedtak.

Sveinung Talberg
Rådgiver

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2	30. august 2016	Arkiv: 13-1
REVISJONSPLAN 2016 FOR FRÆNA KOMMUNE		Side 1 av 5

REVISJONSPLAN 2016 FOR FRÆNA KOMMUNE

1. INNLEDNING

Revisjon planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever.

Regnskapsrevisjon innebærer å vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil.

For forvaltningsrevisjon og selskapskontroll gjennomføres risiko- og vesentlighetsvurderinger i forbindelse med utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Disse planene behandles i kontrollutvalget og kommunestyret første året i valgperioden.

Til grunn for planlegging av revisjon i den enkelte kommune har revisjonen en virksomhetsplan som dekker hele revisjonsdistriktet. Virksomhetsplanen omhandler alle oppgaver revisor skal utføre, overordna prioritering og de ressurser som revisjonsdistriktet har til disposisjon.

2. INFORMASJON OM KOMMUNEN

I planleggingsfasen vil en måtte være spesielt oppmerksom på endringer i regelverk, organisering, økonomisystem og skifte av nøkkelpersonell. Dette skal være tilgjengelig på kommunens hjemmeside og intranett. Det er ingen vesentlige endringer som vil påvirke vår planlegging.

Økonomi

Situasjonen for 2016 kan i korte trekk beskrives slik:

Prognosen etter 1 tertial viser et mindreforbruk på 1,9 mill. kroner totalt, mens de enhetene som rapporterer avvik rapporterer til sammen 2,45 mill. kroner. Dette er før budsjettrevisjon i juni. Regnskapet for 2016 forventes å gå i balanse.

Nøkkeltall fra regnskapene for 2015 viser:

- **Driften:** Kommunen har et netto driftsresultat på 15,4 mill. kroner (4,35 %) i 2015. Netto driftsresultat i prosent av inntektene har i perioden vært høyere enn for gjennomsnittet for kommunene i fylket (2,2 %) og godt over måltallet på 1,75 (2015).
- **Soliditeten:** Kommunen har høy lånegjeld, og den har økt med 23 mill. kroner siden 2014. Lånegjelden i % av driftsinntektene er litt synkende og ligger nå på omtrent samme nivå som landet inklusiv Oslo, men langt under fylkesnivå. Kommunen ligger over Kostragruppe 10.
- **Likviditeten:** Arbeidskapitalen i % er på 20,3 % og er litt over gjennomsnittet i fylket (19,5 %).

3. REGNSKAPSREVISJON

Generell risiko- og vesentlighetsvurdering

Formålet med revisors risikovurdering er å sikre at de forhold som kan bevirke at vesentlige feil og mangler oppstår, blir avdekket og vurdert så tidlig som mulig, slik at tilstrekkelige og effektive revisjonshandlinger blir foretatt.

Vesentlige feil eller mangler er det totale omfang av feil og mangler som gjør det sannsynlig at brukerne av den økonomiske informasjonen ville fatte en annen beslutning enn om disse feilene ikke var til stede.

Risikovurderingen er ment å gjennomføres ved at revisor foretar en vurdering vedrørende iboende risiko og kontrollrisiko (effektiviteten i kommunens internkontroll). Dette gjøres i vårt

revisjonsverktøy Descartes som risikovurderingshandlinger. Kommunen har gått til anskaffelse av kommuneforlagets kvalitetssystem som skal brukes til egenkontroll i kommunen.

Den iboende risikoen vurderes til å være lav. Det er ingen større reformer eller uavklarte saker som vil skape usikkerhet. Kommunen har to uavklarte takseringsklager på eiendomsskatt. Det er erfaringsmessig lite feil i regnskapet, noe som betyr lav kontrollrisiko. Det har vært litt feil på momskompensasjonen. Anslått risiko som er summen av iboende og kontrollrisiko, er vurdert til å være moderat.

Vi vurderer at det likevel med kommunen sin litt stramme økonomi kan være en forhøyet risiko knyttet til

- Feilperiodisering av inntekter og utgifter, forskyvningen mellom år.
- Driftsutgifter bokføres i investeringsregnskapet og investeringsinntekter i driften.
- Uvanlige poster (inntekter og utgifter).
- Pensjonskostnader feilberegnes.
- Utsetting av tapsføringer av uerholdelige krav.

Vi vil følge opp disse risikoforholdene spesielt og rapportere til kontrollutvalget om utfallet.

Vesentlighetsgrense

Det er fastsatt følgende vesentlighetsgrense:

Driftsinntektene tilsier en grense mellom kr 3,6 mill. og kr 7,3 mill. Fræna kommune er ute av ROBEK i 2016, men har fortsatt utfordringer på enhetsnivå. Grensen er skjønnsmessig fastsatt til kr 4 300 000 for regnskapsåret 2016.

Revisjonsmessig angrepvinkel

Det som framkommer under foregående punkt om generell risiko og vesentlighetsvurdering tyder på at den iboende risiko er på nivå med tidligere år.

Ut fra vår vurdering av kontrollrisikoen, vil vi legge opp til å bygge på den interne kontroll der det synes mest effektivt, dvs. at revisjonen i stor grad vil bygge på test av kontroller.

For øvrig gir risikovurderingen grunnlag for følgende prioriteringer:

Generelt	Bokføringsloven gjelder for kommunene fra i år. Dette krever spesiell oppfølging.
Lønnsområdet	Det er tidligere konstatert at det er gode rutiner, og at disse har vært fulgt. Det er avdekket svært lite feil de senere årene. Det er litt usikkerhet på avstemmingshyppighet mot økonomisystemet. Dette følges opp. Forutsatt at den spesifikke risikovurderingen bekrefter at det er lagt opp til tilfredsstillende internkontroll (IK) på området, vil vi i stor grad basere oss på test av kontroller. Refusjon sjukelønn – her er det litt usikkerhet om størrelse på restanser fra tidligere lønnssystem (Agresso)
Innkjøpsområdet	Det er tidligere konstatert at det stort sett er gode rutiner, og at disse har vært fulgt. Det har imidlertid vært noe feil kontering. Området får samme prioritet som tidligere år. Forutsatt at den spesifikke risikovurderingen bekrefter at det er lagt opp til tilfredsstillende IK på området kan vi basere oss på test av kontroller.
Driftsmiddelområdet / investeringsregnskapet	IK har tidligere år vært noe variabel på området. Diffuse administrative ansvarsforhold og svak budsjettoppfølging. Tegn til at driftsutgifter føres i investeringsregnskapet. Det har vært vanskelig å få frem byggeregnskap. Etter skifte av regnskapssystem i 2014 er anleggsmodulen i Visma tatt i bruk. I den forbindelse har det vært utført en del avstemming underveis,

	og det er gjort mye arbeid i å få lagt inn driftsmiddel på riktig konto og gruppe. Revisor vil her se på nye IK rutiner og eventuelt basere seg på noe regnskapsrettede revisjonshandlinger (substanskontroller).
Overføringsområdet	Området har relativt få transaksjoner. Det benyttes derfor i stor grad test av detaljer (substans tester) dvs. totalavstemming.
Salgsområdet	Tidligere gjennomgang har vist at grunnlaget for utfakturering er bra. Den iboende risiko knyttet til fullstendighet bør følges opp nærmere både ved en nærmere kartlegging og testing av rutinen og ved analyse av regnskapstallene. Risikoen for feil er høyere på ikke rutinemessige transaksjoner.
Likvidområdet	Gitt tilfredsstillende rutiner og god internkontroll vil vi bygge på dette. Det foretas tester av bankavstemminger. Avstemmingsmodul i Visma er ikke tatt i bruk enda, følges spesielt opp. Det foretas også noen substanskontroller. Prioritert område er avstemming og kontroll av bankkonti som ligger utenfor kommuneregnskapet og kassabeholdninger i kommunen.
Finansområdet	Området har få transaksjoner og egner seg for substanskontroller – totalavstemming. Risiko for tap knyttet til plassering av likvide midler. Beregning av minimums avdragsbelastning i regnskapet kontrolleres.

Prioritering

Nedenfor følger prioriteringer innen regnskapsrevisjon og revisjon av intern kontroll. Dette er en videreføring fra 2015. Det vil kunne skje en samordning av prioriteringer i det nye selskapet; Møre og Romsdal IKS. Noen områder som anskaffelse/innkjøp, kan også bli fulgt opp ved forvaltningsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

- Påse at reglene for beregning av selvkost følges, og at det gjøres for- og etterkalkyler.
- Påse at endringer i KOSTRA-veilederen blir fulgt opp av administrasjonen.
- Påse at en ikke kommer under minste lovlige låneavdrag, og da spesielt ved forlengelse av avdragstiden. Det skal foreligge dokumentasjon med en beregning.
- Påse at administrasjonen følger opp med budsjettendringer ved vesentlige endringer i forutsetningene i budsjettet, jfr. KL § 47 nr. 3 og ny veileder fra KRD.
- Påse at det ikke foretas direktekjøp av varer og tjenester i strid med anskaffelsesreglene.
- Påse at kommunen overholder bestemmelsene i kommuneloven om lovlige låneformål.
- Påse at ikke finansforvaltningen er i strid med finansforvaltningsreglementet.
- Påse at administrasjonen ikke opptrer i strid med delegasjonsreglementet.
- Påse at administrasjonen forstår innholdet i fullstendighetserklæringen (rådmannen signerer på at regnskapet er fullstendig) og engasjementavtale.
- Se nærmere på bokføring av startlån.
- Se nærmere på pensjon og rutiner rundt utmelding/ innmelding i KLP- elektronisk innmelding.
- Se nærmere på bruk av elektroniske fakturaer.
- Se nærmere på størrelsen av ubrukte lånemidler.
- Se nærmere på inntektsføring/ beregning refusjon ressurskrevende brukere.
- Oppfølging av merknader vi har gjort til regnskapet for 2015.

Revisjon av internkontroll

- Revisjonen må ha fokus på det forebyggende i gode rutiner. God intern kontroll innebærer at feil og misligheter blir oppdaget og nødvendige korrigeringer/rapporteringer blir foretatt.
- Revisjonen må påse at kommuneregnskapet løpende blir avstemt og avstemmingene dokumentert på en tilfredsstillende måte. Avstemmingene skal oppbevares i 5 år, prosjektregnskap 10 år.
- Administrasjonen kan gjerne benytte regnskapsmappen som vi sponser kommunene med.

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2	30. august 2016	Arkiv: 13-1
REVISJONSPLAN 2016 FOR FRÆNA KOMMUNE		Side 4 av 5

- Revisjonen bør foreta en vurdering av om finansforvaltningsreglementet, delegasjonsreglementet og etiske retningslinjer oppfyller intensjonen i kommuneloven og om det er behov for ajourføring.
- Revisjonen må vurdere om administrasjonen har tilstrekkelig kompetanse (oppdatering) og kapasitet på økonomiområdet.
- Revisjonen må ha en god dialog med rådmannen knytta til risikoen for misligheter og feil. Dette gjøres ved møter med rådmannen i planleggingsfasen og konklusjonsfasen (revisjonsberetningen).
- Revisjonen må foreta en vurdering av risikoen for overfakturering på varekjøp pga. dårlige rutiner, bekjentskaper og leverandører som er i en monopolsituasjon. Alle formelle krav til en faktura må være oppfylt, jfr. bokføringsloven
- Revisjonen må foreta en vurdering om det forekommer tilfeller der kommunen mottar sponning fra leverandører.
- Følg nærmere opp at kommunen overholder bokføringsforskriften.

4. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Herunder om:

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- c) regelverket etterleves,
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 til 2019

Det skal gjennomføres en overordnet analyse basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Hensikten med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhet slik at det er mulig for kommunestyret og kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon og prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjøre forvaltningsrevisjon.

Kommunerevisjonen har fått i oppdrag å utarbeide forslag til overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget skal behandle dokumentene i møte 13.9.2016. Kommunestyre vil deretter vedta plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal med utgangspunkt i vedtatt plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 bestille forvaltningsrevisjonsprosjekt.

5. SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll. Herunder skal det kontrolleres om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon.

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019

Innen utgangen av 2016 skal kommunen vedta plan for selskapskontroll for perioden 2016 til 2019 med tilhørende analyse av overordnede risikofaktorer.

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2	30. august 2016	Arkiv: 13-1
REVISJONSPLAN 2016 FOR FRÆNA KOMMUNE		Side 5 av 5

Kommunerevisjonen har fått i oppdrag å utarbeide forslag til overordnet analyse og plan for selskapskontroll. Kontrollutvalget skal behandle dokumentene i møte 13.9.2016. Kommunestyre vil deretter vedta plan for selskapskontroll.

6. ANDRE REVISJONSOPPDRAG

Ved regnskapsrevisjon av kommunale selskaper, stiftelser, legater, er det laget egne tilpassede programmer. Descartes benyttes der det en hensiktsmessig. I tillegg er det en rekke attestasjonsoppdrag (mva.-kompensasjon, spillemiddelregnskap, osv.) som håndteres løpende. Revisjonshandlinger tilpasses den enkelte attestasjon.

7. RAPPORTERING

Kommunerevisjonsdistrikt 2 har rapportert skriftlig til kontrollutvalget på målsettinger og prioriterte oppgaver to ganger hvert år. I tillegg har det i møte i kontrollutvalget blitt gitt muntlig orientering om forskjellige forhold under punktet referatsaker.

Fra 1.10.2016 vil Møre og Romsdal Revisjon IKS utføre revisjonsoppgaver for kommunen. Det skal utarbeides engasjementsavtale mellom kontrollutvalget og selskapet.

8. RESSURSBRUK – TIMEBUDSJETT

Det legges til grunn at det utføres revisjonsoppdrag i tilsvarende omfang som tidligere. Det blir budsjettert å bruke 1101 timer på de revisjonsoppdragene som er i Fræna kommune.

Timebudsjett:

• <i>Regnskapsrevisjon:</i>	<i>718 timer</i>
• <i>Forvaltningsrevisjon/selskapskontroll</i>	<i>383 timer</i>
• <i>Sum:</i>	<i>1 101 timer</i>

Oppdragsansvarlig revisor er Anne Oterhals for regnskapsrevisjon og Einar Andersen og Anny Sønderland for forvaltningsrevisjon. June Beøy Fostervold er utøvende revisor på regnskapsrevisjon. Alle revisorer er vurdert å være uavhengige av kommunen. For oppdragsansvarlige avgis skriftlig egenvurdering.

Det vil kunne komme endringer som følge av etableringen av Møre og Romsdal Revisjon IKS.

VEDLEGG

- Uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlig revisor
- Engasjementsavtale

Til kontrollutvalget i Fræna kommune

Deres referanse:

Vår referanse:

Arkivkode:

Sted/dato

Anny Sønderland

R2/15

Molde, 31. august 2016

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenrevisjon av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget i Fræna kommune. I revisjonsplanen vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt. Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenrevisjon skal ligge som et vedlegg til dette punktet.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i (fylkes)kommunen eller i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. (fylkes)kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Fræna kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p><i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Fræna kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p> <p><i>For slike tjenester utføres av Kommunerevisjonsdistrikt 2 foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Fræna kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Kommunerevisjonsdistrikt 2 for tiden opptrer som fullmektig for Fræna kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.</i>

Anne Oterhals **Einar Andersen** **Annv Sønderland**
 Oppdragsansvarlige revisorer i Fræna kommune

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 31/16	Kontrollutvalget	13.09.2016

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten til møtet 13.09.2016 gjøres følgende endringer:

- Søknad om midler til gangveg. Spørsmål om saksbehandling

Saksopplysninger

Intensjonen med oppfølgingslisten er å ha et oppsett av saker og problemstillinger som medlemmene ønsker nærmere utredet eller orientering om.

En slik oppfølgingsliste kan være et nyttig redskap for kontrollutvalget for å holde rede på status for saker man ønsker å følge opp eventuelt å ha til observasjon. Listen kan fungere som et nyttig planleggingsredskap for aktiviteter som kontrollutvalget ønsker å gjennomføre når forholdene ligger til rette, eksempelvis befaringer.

Kontrollutvalget vedtar selv endringer i listen. Dette innebærer endring i status for den enkelte sak, det vil si følgende alternativ:

- Som nytt punkt
- Endringer i punkt (grunnet orienteringer gitt eller saken behandlet som egen ordinær sak i møte)
- Punktet går ut (saken anses for avsluttet fra kontrollutvalgets side)

Kontrollutvalgets behandling i møte 14.06.2016:

Rådmannen var til stede og redegjorde for sakene som sto på oppfølgingslista.

- Arbeidet med innføring av det elektroniske kvalitetssystemet forsetter.
- Etisk reglement, datasikkerhetsreglement og innkjøpsreglement er vedtatt.
- Arbeidet med lederavtaler fortsetter og det gjenstår.
- Avviksrapporteringssystemet er i drift, men noen enheter gjenstår å implementere.
- Det finnes rutiner for håndtering av henvendelser som kommer direkte til postmottak, men det er utfordringer og manglende rutiner på henvendelser som kommer direkte til saksbehandlere.
- Det skal utarbeides en ny eierskapsmelding(er) som sier noe om formål, forventninger og hensikt med eierskapene i AS, IKS og interkommunale samarbeid.

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget fører opp følgende nye saker på oppfølgingslisten:

1. OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORTEN
«SAMHANDLINGSREFORMEN I FRÆNA KOMMUNE»
Oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal
2. En redegjørelse fra rådmannen om status på det interkommunale samarbeidet om PPT-tjenesten med Eide og Gjemnes.

Etter kontrollutvalgsmøtet 14.06.2016:

I en epost av 18.juli 2016 fra kontrollutvalgsmedlem Leif Johan Lothe stiller han spørsmål ved Fræna kommune sin saksbehandling i en konkret sak om Fræna kommune sin søknad, eller manglende søknad, på gang- og sykkelvegmidler som var omtalt i Romsdals Budstikke 5.7., 6.7. og 11.7.2016. Kommunen påstår å ha sendt slik søknad, mens fylkeskommunen ikke har mottatt slik søknad. I samråd med leder er denne saken ført opp på oppfølgingslisten og rådmannen har fått brev 26.07.2016 fra kontrollutvalget som han er bedt om å svare på senest 31.08.2016. Svar foreligger pr. epost datert 30.08.2016.

Vedlagt følger ajourført oppfølgingsliste pr. 06.09.2016.

I dette møtet er det lagt opp til orientering fra kommunens administrasjon.

Vedlegg:

- Brev fra kontrollutvalget til rådmannen, datert 24.06.2016.
- Epost fra Leif Johan Lothe og Ingvar Hals, datert 18.07.2016.
- Brev fra kontrollutvalget til rådmannen, datert 26.07.2016.
- Epost fra rådmannen, datert 30.08.2016.
- Oppfølgingsliste, datert 06.09.2016.

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet i møtet for oppføring på oppfølgingslisten.

Sveinung Talberg
rådgiver

Fræna kommune
✓/rådmann

Deres referanse: Vår referanse: Arkivkode: Stad/dato
2016-182/STA 1548-033 Molde, 24.06.2016

OVERSENDING AV OPPFØLGINGSSAKER FRA KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget i Fræna satte opp to nye saker på oppfølgingslisten i sitt møte 14.06.2016, sak PS 22/16. Kontrollutvalget ønsker primært en skriftlig redegjørelse og tilbakemelding til sitt neste møte 13.09.2016, alternativt en muntlig orientering i møtet.

1. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Samhandlingsreformen i Fræna kommune».

Kontrollutvalget behandlet denne oppfølgingssaken i egen sak i møtet 14.06.2016, PS 21/16. Forvaltningsrevisjonsrapporter har alltid en oppfølgingsperiode på 12-18 måneder etter at de er avsluttet. Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte 10.03.2015, sak PS 04/15 og kommunestyret i sitt møte 26.05.2015, sak PS 31/2015:

Fræna kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten Samhandlingsreformen i Fræna kommune til etterretning og slutter seg til de anbefalingene som kommer fram i rapportens avsnitt 1 under Samlede vurderinger og anbefalinger.

Kommunestyret ber rådmann om å sørge for at revisjonens anbefalinger i avsnitt 1 blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.

Kommunestyret ber kommunerevisjonen om å følge opp rapporten og gi skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget innen en periode på 12 – 18 mnd.

Kommunerevisjonen har i brev av 11.04.2016 til Fræna kommune bedt om status for oppfølging av anbefalingene. Kommunen har svart i brev den 19.05.2016 til kommunerevisjonen. I brev av 06.06.2016 fra kommunerevisjonen til kontrollutvalget, vurderer kommunerevisjonen at mottatt tilbakemelding fra kommunen er tilstrekkelig til at saken kan avsluttes.

Kommunerevisjonen anbefaler likevel at kontrollutvalget vurderer behovet for å holde seg orientert om oppfølgingen av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal.

Dette har kontrollutvalget vedtatt og satt på oppfølgingslisten.

Dette var punkt 5 i anbefalingene i rapporten. Kommunen sitt svar på anbefalingen om at Fræna kommune bør sikre medvirkning, forankring og vurdere ansvarsdeling for oppfølging av samarbeidsavtalen mellom kommunen og Helse Møre og Romsdal var:

Kommunen har endret på deltakelse i det lokale samhandlingsutvalget ved at enhetsleder for institusjonstjenesten er nestleder i utvalget og erstatter kommunalsjefen. Videre kan en bli bedre internt på medvirkning og ansvarsfordeling for oppfølging av samarbeidsavtalen med helseforetaket. Dette vil en ha på agendaen på møter i kommunens helseforum, hvor rådmann, kommunalsjefer, enhetsledere og leder for koordinerende enhet har fast oppmøte.

Kontrollutvalget er etter dette interessert i å få en redegjørelse på hvilke måter rådmannen ser for seg for medvirkning og ansvarsdeling. Videre hva som er konkludert og hva som er planen fra møtene i Helseforum for å imøtekomme oppfølgingen av samarbeidsavtalen med helseforetaket.

2. Interkommunalt samarbeid på PPT-tjenesten og utfordringer

Fræna kommune er med i et interkommunalt samarbeid på PPT-tjenesten sammen med Eide og Gjemnes. Eide er vertskommune og det er et eget styre for samarbeidet der 2 av 4 representanter kommer fra Fræna kommune.

Vi er kjent med at det er utfordringer i driften tjenesten i forhold til at det ikke er full bemanning pga. sykefravær, permisjoner, vakanser og oppsigelser.

Dette kommer også til uttrykk i årsmeldingen for PPT 2015 som ble behandlet i Eide kommunestyre, sak RS 16/30. Også i oppfølgingen av en tidligere forvaltningsrevisjonsrapport samt i orienteringer fra rådmannen i Eide kommune kommer det fram opplysninger som støtter opp under dette.

Kontrollutvalget sitt spørsmål til rådmannen i Fræna er hvilke utfordringer Fræna kommune ser i forhold til driften og om kommunen får de tjenester de har forutsatt. Hvis kommunen ikke får disse tjenestene, kan rådmannen beskrive konsekvensene av dette for Fræna kommune sitt vedkommende?

Kontrollutvalget vurderer å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt i vertskommunen Eide kommune innenfor PPT-tjenesten, men vil først be rådmannen i Fræna kommune om en redegjørelse som beskrevet.

Dine redegjørelser bes sendt senest 31.08.2016, evt. som orientering i kontrollutvalget sitt neste møte.

Med hilsen

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:
Kontrollutvalgets leder

Talberg Sveinung

Fra: Ingvar Hals Privat <ingvar.h@online.no>
Sendt: 18. juli 2016 13:33
Til: 'Leif Johan Lothe'; Talberg Sveinung
Kopi: 'Inge Kvalsnes'; 'Lisbeth Valle'; 'Ann Helen Dalheim'
Emne: SV: Fræna søkte ikke midler.

Hei alle og god sommer!

Jeg har gjort meg de samme betraktningene som Leif Johan..

Er det vedtak som har blitt gjort som ikke er fulgt opp?

Vi høres..

Mvh

Ingvar

Fra: Leif Johan Lothe [mailto:leifjohanlothe@gmail.com]
Sendt: 18. juli 2016 08:49
Til: Ingvar Hals <ingvar.h@online.no>; Talberg Sveinung <Sveinung.Talberg@molde.kommune.no>
Kopi: Inge Kvalsnes <inge@kvalsnes.no>; Lisbeth Valle <lisbeth.valle@tine.no>; Ann Helen Dalheim <post@fnf.as>
Emne: Fræna søkte ikke midler.

Fræna søkte ikke midler var hovedoppslaget i Romsdals Budstikke mandag 11. juli. Dette gjelder gangveien Kjørsvik - Tornes 2010-2014 og delfinansiering av denne.

Da hadde saken allerede vært hovednyheter i RB 5. og 6. juli.

At dette kom opp nå i "agurktiden" har vel sin bakgrunn i at Statens vegvesen noen dager tidligere "åpner" sykkelvei fra Ålesund til Kristiansund.

Tirsdag 5. juli, på side 2 og 3 i RB en reportasje om; - Farligste vegen. Der beboere Bjarne Nilsen og Kari Selnes forteller om sine erfaringer og bekymringer for gående og syklende på denne strekninga.

Onsdag 6. juli kom oppfølgeren i RB. -Søkte om feil gangveipenger.

Hvordan kunne dette skje er vel et spørsmål også kontrollutvalget må stille. ikke nødvendigvis for å finne en eller flere syndebukker men for å finne eventuell systemsvikt eller saksbehandlingsfeil.

Kontrollutvalget bør vel også be om innsyn i gjeldende dokumentasjon og korrespondanse, og eventuelt sette saken på oppfølgingslisten.

Vår ordfører stiller også spørsmål om hva som kan ha skjedd her.

Fortsatt god sommer.

Med hilsen
Leif Johan Lothe

Fræna kommune

✓/rådmann

Deres referanse:

Vår referanse:
2016-189/STA

Arkivkode:
1548-033

Stad/dato
Fræna, 26.07.2016

SØKNAD OM MIDLER TIL GANGVEG – SPØRSMÅL OM SAKSBEHANDLING

Det er i oppslag i Romsdals Budstikke senest den 11.07.2016 stilt spørsmål hvorfor Fræna kommune ikke har søkt om gangvegmidler fra fylket på strekningen Tornes-Kjørsvik. Spørsmålet ble reist i sammenheng med at Møre og Romsdal fylke åpnet en ny sykkelrute på strekningen. Nasjonal sykkelrute 1.

Ordføreren uttaler seg at Trafikksikkerhetsutvalget i kommunen har hatt Tornes-Kjørsvik som prioritet siden 2009. Politikerne har vært tydelige overfor fylket på prioriteringene. Det har vært stor administrativ og politisk uklarhet rundt reglene og ansvarsområdene for trafikksikkerheten langs de fylkeskommunale vegene.

Romsdals Budstikke fortalte tirsdag 5.07.2016 at Fræna kommune i flere år har søkt feil midler til gang- og sykkelveg på strekninga Tornes-Kjørsvik. Kommunen hadde ifølge ordføreren søkt delfinansieringsmidler flere ganger uten at dette var mulig å få fordi vegstykket fra 2010 var klassifisert som fylkesveg. Bare prosjekt som var fylkesveg før 2010 kunne få delfinansieringsmidler.

Etter oppslagene i Romsdals Budstikke tok Samferdselsavdelinga i fylket en gjennomgang av innkomne søknader. Der fant de at Fræna kommune kun en gang har søkt delfinansieringsmidler. Det var i 2015. Det gjaldt en søknad om 50/50-midler. Kommunen fikk avslag og de fikk et begrunnet svar. Kommunen har heller ikke meldt inn strekninga til Møre og Romsdal fylkeskommune sitt investeringsprogram for fylkesveger, ifølge Kristin Sørheim i samferdselsutvalget i fylket.

Kontrollutvalget er kommunestyret sitt tilsynsorgan og skal påse at vedtak bli effektivert og at lover og regler etterleves for å skape tillit til forvaltningen i kommunen.

Kontrollutvalget vil derfor be rådmannen om å svare på følgende spørsmål:

1. Hvorfor har ikke kommunen søkt eller meldt inn dette prosjektet når Trafikksikkerhetsutvalget i kommunen tydelig har prioritert dette prosjektet?
2. Hvorfor ble det opplyst at kommunen flere ganger har søkt på delfinansieringsmidler når dette viser seg ikke å stemme?

3. Hvilke rutiner følger kommunen når det gjelder søknader, kommunikasjon og oppdateringer mot fylkeskommunen i slike saker?
4. Hva vil kommunen foreta seg for å hindre at lignende hendelser skjer igjen?

Dine redegjørelser bes sendt senest 31.08.2016, evt. gitt som orientering i kontrollutvalget sitt neste møte 13.08.2016.

Med hilsen

Ingvar Hals
leder

Kopi:
Ordfører

Talberg Sveinung

Fra: Anders Skipenes <Anders.Skipenes@frana.kommune.no>
Sendt: 30. august 2016 12:40
Til: Talberg Sveinung
Emne: Svar på spørsmål

Hei,

Viser til spørsmål vedrørende trafiksikringsmidler. Under følger svar på disse.

1. Hvorfor har ikke kommunen søkt eller meldt inn dette prosjektet når Trafikksikkerhetsutvalget i kommunen tydelig har prioritert dette prosjektet?

I invitasjonene fra Statens vegvesen om å søke 50/50 midler, har det blitt presisert at det bare kan søkes om midler til enten kommunevei eller «gammel» fylkesvei. Med «gammel» fylkesvei menes fylkesvei som også var fylkesvei før forvaltningsreformen av veinettet. Forvaltningsreformen skjedde 1. januar 2010.

For å signalisere behovet for Statens vegvesen ble det den 29.09. 2014, i PLØK vedtatt å søke om 50/50-midler for prosjektene Tornes – Kjørsvik og Sandsbukta 3.

Det ble sendt en søknad med Tornes – Kjørsvik som prioritet 1. Det ble ikke innvilget midler til Tornes – Kjørsvik, da denne veien er «gammel» riksvei og falt derfor ut fra ordningen. Kommunen fikk derimot midler for ønske nr 2, Sandsbukta 3.

I forbindelse med den politiske behandlingen av saken, la rådmannen fram forslag om å søke midler kun til prosjektet Sandsbukta 3. Dette bla. med henvisning til at Tornes – Kjørsvik var «gammel» riksvei.

I saksutredninger fremkommer følgende:

«I brevet fra Statens vegvesen er det presisert: Det er ikke anledning til å søke om tilskudd til prosjekt på riksveger eller veger som før forvaltningsreformen var klassifisert som riksveg»

I møtet 29.09.2014 ble det fra rådmannens side redegjort for at strekningen Tornes – Kjørsvik var gammel riksveg.

I saksutredningen fremkommer videre: *«Med bakgrunn i presiseringen om at tiltak på gamle riksveger ikke kan søkes om,*»

Rådmannens forslag til vedtak fikk ikke nødvendig politisk tilslutning. Følgende vedtak, fremsatt av Tove Henøen, ble vedtatt:

«Kommunen søker 50/50 midler (Trafikksikkerhetstiltak Statens vegvesen) for 1. prioritet strekningen Tornes – Kjørsvik. 2. prioritet trinn 3 Sandsbukta. Kommunens egenandel må innarbeides i budsjettet 2015 – 2016.»

2. Hvorfor ble det opplyst at kommunen flere ganger har søkt på delfinansieringsmidler når dette viser seg ikke å stemme?

Fræna kommune har kun søkt om delfinansiering på strekningen Tornes – Kjørsvik en (1) gang - 2014. Kommunen har imidlertid gjentatte ganger vært i dialog med Statens vegvesen for å få til en delfinansieringsordning på omtalte strekning. Så langt rådmannen kan vurdere, er det her misforståelsen har oppstått.

3. Hvilke rutiner følger kommunen når det gjelder søknader, kommunikasjon og oppdateringer mot fylkeskommunen i slike saker?

Skjematisk kan dette fremstilles slik:

- Kommunen mottar invitasjon til å søke om midler
- Administrasjonen fremmer sak for politisk behandling
- Politikerne fatter vedtak/prioriterer - tidvis mellom mellom flere prosjekt
- Administrasjon fremmer søknad i henhold til de politiske prioriteringer
- Administrasjonen informerer politisk om søknadens utfall
- Prosjekt blir i sin tur innarbeidet i budsjettet

I tillegg har administrasjonen kontakt med Statens vegvesen i alle saker der det er behov for det.

4. Hva vil kommunen foreta seg for å hindre at lignende hendelser skjer igjen?

En bør søke å bedre rutinene for kommunikasjon mellom det politiske nivå og administrasjonen. Dette særlig i forbindelse med at enkeltsaker blir eksponert i pressen.

Med vennlig hilsen
Anders Skipenes
Rådmann
Fræna kommune
anders.skipenes@frana.kommune.no

Mob: +4748167112 | Tlf.: +4771268100 | Adr.: Rådhuset, 6440 ELNESVÅGEN
[Hjemmeside](#) | [Kommune TV](#) | [Om Fræna kommune](#)

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr. 06.09.2016)

Saker som er tatt opp:	Dato:	Ansvar:	Merknad:	Status:
Etiske retningslinjer	18.02.13	Adm/sek.	Etiske retningslinjer skal vere ein rettleiar for å handle godt og forsvarleg i dei ulike situasjonane. Kommunen sine etiske retningslinjer skal vere eit uttrykk for den etiske standard som skal gjelde for kommunen sine tilsette. Alle plikter å halde seg til lover, forskrifter og reglement som har betydning for kommunen si verksemd, og å halde seg lojalt til dei vedtak som er fatta. Kontrollutvalet ønskjer ei orientering frå administrasjonen om korleis Fræna kommune følgjer dei Etiske retningslinjene og korleis rutinane for varsling av kritikkverdige tilhøve fungerer. Dette er viktige element i korrupsjons førebyggjande arbeid.	<p>16.04.13: Kontrollutvalet vil be administrasjonen om å gi ei orientering til utvalet sitt møte i juni 2013.</p> <p>11.06.13: Orientering fra administrasjonen utsettes til neste møte.</p> <p>21.10.13: Personalsjef Kari Gagnat orienterte i dagens møte under sak OS 08/13. Det arbeides nå med å lage nye retningslinjer. Det er brukt tid på å forankre dette arbeidet i ledergruppen. Administrasjonen ønsker innspill fra kontrollutvalget til de nye retningslinjene. Utkast til nye Etiske retningslinjer vil bli oversendt kontrollutvalgssekretariatet som vil legge det fram for kontroll-utvalget når de foreligger.</p> <p>11.02.14: Kontrollutvalget vil be administrasjonen om en statusrapport til neste møte.</p> <p>29.04.14: Kst. rådmann orienterte. Utkast til nye etiske retningslinjer vil bli lagt fram på ledersamling i kommunen 14. mai. Utkast til nye retnings-linjer oversendes kontroll-utvalget til uttale.</p> <p>01.10.14: Rådmann orienterte. Det er utarbeidet nye Etiske retningslinjer. Dokumentet har vært ute til høring i ledergruppen og administrasjonen holder på med å samordne de innspill som har kommet. Dette arbeidet er litt forsinket. Utvalget etterlyste et system for avviksrapportering. Rådmannen vil undersøke dette nærmere og komme tilbake til dette senere. Utvalget minnet også om at utkast til nye Etiske retningslinjer skulle vært oversendt til kontrollutvalget til høring.</p> <p>24.11.14: Ingen fra administrasjonen hadde anledning til å møte til denne saken. Kontrollutvalget gikk igjennom utkast til Etiske retningslinjer for Fræna kommune som oversendt sekretariatet i forkant av møtet. Sekretæren sender et høringssvar til Fræna kommune på vegne av kontrollutvalget. Kontrollutvalget følger saken videre til retningslinjene er behandlet politisk.</p> <p>10.03.15: Rådmann orienterte. Utkastet til nye Etiske retningslinjer vil være klar til politisk behandling i løpet av 1. halvår 2015.</p> <p>Sekretæren opplyste at høringssvar fra kontrollutvalget var sendt til Fræna kommune v/ rådmann 03.12.2014, jf. statusrapport pr. 24.11.2014.</p> <p>15.06.15: Rådmann orienterte. Personalsjefen har gjennomgått de Etiske retningslinjene. Nyansatte blir informert om retningslinjene. Arbeidet med å revidere de Etiske retningslinjene pågår fremdeles og kommunen har som mål at det skal være avsluttet over sommerferien.</p>

				<p>Kontrollutvalget vil be om en statusrapport i utvalgets siste møte i 2015 dersom ikke reviderte Etske retningslinjer er lagt fram for politisk behandling.</p> <p>07.12.15: Kommunalsjef Arild Kjersem orienterte. Det har ikke vært kapasitet i administrasjonen til å ferdigstille saken om Etske retningslinjer for politisk behandling grunnet prioritering av andre presserende saker. Kommunalsjefen antyder at saken vil være klar for politisk behandling i løpet av første halvår 2016. Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre.</p> <p>11.02.16: Se sak 08/16 Eventuelt, interne rutiner og reglement. Orientering fra rådmannen.</p> <p>04.04.16: E-post med notat fra rådmannen i Fræna. Rådmannen har utarbeidet forslag til etiske retningslinjer for Fræna kommune (vedlagt til innkallingen i møte 12.4.16) som vil bli behandlet i administrasjonsutvalget 19.april 2016 og senere for endelig vedtak i kommunestyret. Mer spesifikke spørsmål knyttet til f.eks. bruk av dataverktøy, taushetsplikt og bruk av sosiale medier beskrives i egne vedlegg.</p> <p>12.04.16: I kontrollutvalget sitt møte 12.4.2016 orienterte rådmannen om forslag til etisk reglement som skal til politisk behandling i administrasjonsutvalget 19.4.2016 og videre til kommunestyret. Forslaget var vedlagt saken til kontrollutvalget. Lederen i kontrollutvalget var opptatt av hvordan etikken skal gjøres kjent og formidles etter at det er vedtatt slik at det ikke blir «et reglement i en skuff». Rådmannen svarte at han vil tydeliggjøre innholdet i organisasjonen ved at alle handlinger skal «tåle dagens lys».</p> <p>23.05.2016: Fræna kommunestyre vedtar etiske retningslinjer slik de er framlagt (sak PS 59/2016)</p> <p>14.06.2016: Kontrollutvalget ønsker å følge denne saken videre etter at kommunestyret har vedtatt etiske retningslinjer med bakgrunn i at de er opptatt av implementering og praktisering og at reglement rundt dataverktøy, taushetsplikt og bruk av sosiale medier beskrives utenfor reglementet «etiske retningslinjer».</p>
Innføring av et elektronisk kvalitetssystem i Fræna kommune	29.04.15	Adm/sek.	<p>Det fremgår av Fræna kommunes Årsrapport for 2014 at kommunen har gått til anskaffelse av et elektronisk kvalitetssystem levert av Kommuneforlaget. Systemet inneholder bl.a. personalhåndbok, kvalitetshåndbok, system for avvikshåndtering, lovsamling og HMS-håndbok etc. Kvalitetssystemet</p>	<p>29.04.15: Kontrollutvalget ønsker i neste møte å få en orientering fra administrasjonen om arbeidet med innføringen av det elektroniske kvalitetssystemet og en statusrapport om hvor langt arbeidet med implementeringen er kommet.</p> <p>15.06.15: Rådmann orienterte. Det elektroniske kvalitetssystemet er innkjøpt og opplæring skjer nå på ledernivå. Kontrollutvalget ønsker i første halvår 2016 å få en orientering fra administrasjonen om det elektroniske kvalitetssystemet og en statusrapport om hvor langt arbeidet med implementeringen er kommet.</p> <p>11.02.16:</p>

			<p>skal brukes av ansatte på alle nivå i organisasjonen og vil være en del av kommunens internkontrollsystem. Implementering av kvalitetssystemet vil være arbeids- og ressurskrevende i hele organisasjonen.</p>	<p>Se sak 08/16 Eventuelt, interne rutiner og reglement. Orientering fra rådmannen. 04.04.16: Epost med notat fra rådmannen i Fræna. Rådmannen vil orientere om dette i møte 12.4.16. 12.04.16: I kontrollutvalget sitt møte 12.04.2016 orienterte personalsjefen om innholdet i KF(Kommuneforlaget) sitt kvalitetssystemverktøy. Dette er et elektronisk verktøy som skal rulles ut i hele organisasjonen. Opplæring og implementering er godt i gang. Dette gjelder innenfor delen som omhandler «Personalhåndboka». Verktøyet skal brukes og måles opp mot ledersamtalen som rådmannen har. Alle interne reglement og bestemmelser skal inn i systemet. Det ble stilt spørsmål til avviksmeldinger og håndteringen av dette. Dette er i dag manuelt og ikke en del av kvalitetssystemet. Rådmannen håper systemet skal være en kilde til lærdom og forbedring. 14.06.16: Rådmannen orienterte. Arbeidet med innføring av det elektroniske kvalitetssystemet forsetter. Avviksrapporteringssystemet er i drift, men noen enheter gjenstår å implementere. Arbeidet med lederavtaler fortsetter og det gjenstår. Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre med orientering i senere møter.</p>
Budsjettavvik på barnehageområdet	29.10.15	Sekr./adm	<p>PS 32/15 i Kontrollutvalget 29.10.2015: PS 22/15 i Kontrollutvalget 29.10.2015: Økonomirapport for 2. tertial 2015 for Fræna kommune viser et stort budsjettavvik for barnehageområdet med et forventet negativt avvik i 2015 på 9,8 mill. kroner. Avviket skyldes flere faktorer som har oppstått både i 2014 og i 2015. Kontrollutvalget ønsker en orientering fra kommunes administrasjon med nærmere redegjørelser for årsak til avvik, hvordan beregning av tilskudd til private barnehager fungerer og hvordan kommunen kan unngå slike avvik i fremtiden.</p>	<p>29.10.2015: Kontrollutvalget vil be kommunens administrasjon om slik orientering til utvalgets første møte i 2016. 07.12.2015: Kontrollutvalget ble i OS 15/15 Økonomirapport pr. 31.10.2015 orientert av økonomisjef Ole Rødal. Der ble også detaljårsakene til budsjettavvik på barnehageområdet orientert om og hvordan kommunen kan unngå slike avvik i fremtiden. I RS 20/15 og OS 15/15 ble Kontrollutvalget orientert om at kommunestyret i sak 75/2015 den 16.11.2015 hadde gjort vedtak om at de ber kontrollutvalget gjennomføre en forvaltningsrevisjon av barnehagesektoren, økonomi og drift. 14.12.2015: Formelt brev fra rådmannen til kontrollutvalgssekretariatet med henvisning til k/sak 75/2015 og anmodning om forvaltningsrevisjon-barnehage. 11.02.2016: Kontrollutvalgets vedtak i sak PS 04/16. Kontrollutvalget ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen til neste møte på hvilke tiltak som er satt i verk for å lukke avvik som medførte budsjettavvik på barnehageområdet omtalt i økonomirapport pr. 2.tertial 2015. Tilbakemeldingen vil danne grunnlag for om dette blir et forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på en revisjon og kontroll av om eventuelle tiltak for å lukke avvikene er satt i verk og fungerer. Kommunestyret blir orientert om kontrollutvalget sin konklusjon. 15.03.2016: Redegjørelse i brev fra rådmannen om iverksatte tiltak. 12.04.2016: Se sak PS 12/16 i kontrollutvalget møte 12.4.16: Kontrollutvalgets vedtak 1. Kontrollutvalget tar rådmannen sin redegjørelse i brev av 15.03.2016 til orientering.</p>

				<p>2. Kontrollutvalget ber kommunerevisjonen foreta undersøkelser av om de tiltak som går frem av brev fra rådmannen 15.03.2016 er iverksatt slik de er beskrevet.</p> <p>3. Kontrollutvalget orienterer kommunestyret om de konklusjoner kommunerevisjonen kommer med etter sine undersøkelser og om det fortsatt er grunnlag for et forvaltningsrevisjonsprosjekt også med bakgrunn i analyse av risiko og vesentlighet i arbeidet med overordnet plan for forvaltningsrevisjon.</p> <p>14.06.2016: Kontrollutvalgets vedtak</p> <p>Kontrollutvalget viser til vedtak i k.sak PS 75/2015 om bestilling av forvaltningsrevisjon på barnehageområdet, drift og økonomi.</p> <p>Kontrollutvalget viser til brev av 15.03.2016 fra rådmannen om tiltak for å lukke avvik og merforbruk på barnehageområdet og anser dette svaret tilstrekkelig for å imøtekomme en tilfredsstillende økonomiforvaltning.</p> <p>Kontrollutvalget vil be om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen om utfordringer kommunen har på driftsområdet for barnehage med bakgrunn i at kommunen har et stort innslag av private barnehager med driftsavtale med kommunen.</p> <p>Kontrollutvalget vil på bakgrunn av svaret fra rådmannen melde tilbake til kommunestyret behovet for et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt på barnehageområdet.</p> <p>Saken sees i sammenheng med PS 19/16 i kontrollutvalget 14.06.2016 og sak PS 25/16 i kontrollutvalget 13.09.2016.</p>
PS 08/16 EVENTUELT	11.02.16	Adm	<p>Interne rutiner og reglement</p> <p>Rådmannen fikk ordet for å orientere om et arbeid som er startet i regi av KS nettverk. Der har Fræna kommune meldt seg på. Målsettingen for arbeidet er at kommunen skal bli i stand til å utarbeide gode og effektive rutiner og kontrollverktøy på alle områder i kommunen, samt å følge opp at rutiner og kontroller blir utført etter forutsetningene. Dette innbefatter også de saker som i dag står på kontrollutvalget sin oppfølgingsliste, bla. etiske retningslinjer, kvalitetssikringssystem, ROS-analyse og rutiner på barnehageområdet.</p>	<p>11.02.2016: Kontrollutvalget tok redegjørelsen til orientering fattet enstemmig vedtak om å sette saken på oppfølgingslisten.</p> <p>12.04.16: Rådmannen orienterte kontrollutvalget i møtet 12.04.2016 om status. En er kommet godt i gang og har avviklet 2 av 4 samlinger i regi av KS-nettverket. Det er forutsetningen at dette skal bli en del av KF-kvalitetssystemet.</p> <p>14.06.16: Se kommentarene på oppfølgingslisten under saken «Innføring av et elektronisk kvalitetssystem i Fræna kommune».</p> <p>Kontrollutvalget vil følge opp saken med videre orienteringer fra rådmannen.</p>

			Kontrollutvalget ser med tilfredshet på dette arbeidet og vil sette dette på oppfølgingslisten slik at rådmannen kan orientere kontrollutvalget om fremdriften i senere møter.	
PS 08/16 EVENTUELT	11.02.16	Adm	<p>Rutiner for saksbehandling i Fræna kommune</p> <p>Saken ble tatt opp i møtet av medlem Ann Helen Dalheim. Formålet er å få en skriftlig redegjørelse fra rådmannen på hvilke rutiner kommunen har for mottak, registrering, behandling, svar og iverksetting av henvendelser og vedtak. Dette innbefatter søknader, forespørsler og generell saksbehandling. I første omgang ønsker en å undersøke rutinene på eiendomsforvaltning.</p>	<p>11.02.2016: Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i tråd med framlegg fra Ann Helen Dalheim. Saken settes på oppfølgingslisten.</p> <p>04.04.16: Epost med notat fra rådmannen i Fræna. Rådmannen har iverksatt et arbeid for å beskrive og tydeliggjøre arbeidsprosessene i forbindelse med salg av bolig- og næringseiendommer. Saken vil bli lagt frem for PLØK og kommunestyret før sommerferien. Vedlagt rutinebeskrivelser så langt.</p> <p>12.04.16: Rådmannen beskrev forslaget i møtet der formålet er å klargjøre ansvarsforhold og arbeidsflyt. Både i administrasjonen og mellom administrasjon og politisk nivå.</p> <p>14.06.16: Rådmannen orienterte. Det finnes rutiner for håndtering av henvendelser som kommer direkte til postmottak, men det er utfordringer og manglende rutiner på henvendelser som kommer direkte til saksbehandlere.</p> <p>Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre med orienteringer.</p>
PS 08/16 EVENTUELT	11.02.16	Adm	<p>Kommunen sine medlemsskap og eierinteresser i aksjeselskap, interkommunale selskap og interkommunale samarbeid</p> <p>Saken ble tatt opp i møtet av medlem Leif Johan Lothe. Formålet er å få en samlet oversikt over kommunens eierinteresser og medlemsskap i selskap og samarbeid. Rådmannen blir bedt om å legge frem en oversikt til neste møte.</p>	<p>11.02.2016: Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i tråd med framlegg fra Leif Johan Lothe. Saken settes på oppfølgingslisten.</p> <p>04.04.16: Mottatt oversikt på epost fra rådmannen som legges frem for kontrollutvalget 12.04.16.</p> <p>12.04.16: Kontrollutvalget behandlet oversikten og vil be rådmannen om en oppdatert liste pr. dato samt en orientering fra rådmannen om status og innhold i de enkelte samarbeid og selskap for Fræna kommune sin del.</p> <p>14.06.16: Rådmannen orienterte. Det skal utarbeides en ny eierskapsmelding(er) som sier noe om formål, forventninger og hensikt med eierskapene i AS, IKS og interkommunale samarbeid.</p> <p>Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre med orienteringer.</p>

PS 14/16 EVENTUELT	12.04.16	Sekr./adm	<p>Rutiner for registrering av henvendelser Kontrollutvalgsmedlem Leif Johan Lothe stilte spørsmål om hvordan Fræna kommune håndterer henvendelser som kommer pr epost, vanlig brev, SMS eller andre medier? Hvordan registreres og håndteres dette i post- og arkivsystemet? Kontrollutvalget ønsker svar på dette til neste møte.</p>	<p>14.06.2016: Se kommentar til sak PS 08/16 ovenfor (Rutiner for saksbehandling i Fræna kommune) Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre med orienteringer.</p>
PS 14/16 EVENTUELT	12.04.16	Sekr./adm	<p>Valgbarhet til kontrollutvalget Spørsmålet om valgbarhet til kontrollutvalget ble reist av Leif Johan Lothe og Inge Kvalsnes. Leif Johan Lothe og Ole Per Nøsen er medlem og varamedlem i kontrollutvalget og samtidig medlemmer i viltnemnda. Utelukket fra valg til kontrollutvalget er de som er medlem eller varamedlem til utvalg med beslutningsmyndighet. Inge Kvalsnes er fortsatt 6.varamedlem til driftsutvalget. Et utvalg med beslutningsmyndighet. Det er ikke foretatt nyvalg til Driftsutvalget slik kommunestyret forutsatte i k.sak 85/2015. Kontrollutvalgssekretariatet forespør ordfører hva som er status og hva som blir gjort.</p>	<p>14.06.16: Rådmannen orienterte og viste til behandling i kommunestyret 13.06.2016 der de nevnte representanter er fritatt rollene i viltnemnda for å beholde vervet i kontrollutvalget. Inge Kvalsnes sin posisjon i driftsutvalget beror på en feil på hjemmesiden siden han ikke er valgt inn i driftsutvalget. Kontrollutvalget anser saken som avsluttet.</p>
PS 22/16	14.06.16	Sekr./adm	<p>1. OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONS RAPPORTEN «SAMHANDLINGSREFORMEN I FRÆNA KOMMUNE» Oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal</p>	<p>14.06.16: Kontrollutvalget ønsker å følge opp om kommunens Oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Fræna kommune og Helse Møre og Romsdal, jf. sak PS 21/16 i kontrollutvalget.</p>

PS 22/16	14.06.16	Skr.	Kontrollutvalget ønsker en redegjørelse fra rådmannen om status på det interkommunale samarbeidet om PPT-tjenesten med Eide og Gjemnes.	
PS 31/16	13.09.16	KU	<p>I en epost av 18.juli 2016 fra kontrollutvalgsmedlem Leif Johan Lothe stiller han spørsmål ved Fræna kommune sin saksbehandling i en konkret sak om Fræna kommune sin søknad, eller manglende søknad, på gang- og sykkelvegmidler som var omtalt i Romsdals Budstikke 5.7., 6.7. og 11.7.2016. Kommunen påstår å ha sendt slik søknad, mens fylkeskommunen ikke har mottatt slik søknad. I samråd med leder er denne saken ført opp på oppfølgingslisten og rådmannen har fått brev 26.07.2016 fra kontrollutvalget om to konkrete spørsmål som han er bedt om å svare på senest 31.08.2016.</p>	<p>26.07.2016: Brev fra kontrollutvalget med følgende spørsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvorfor har ikke kommunen søkt eller meldt inn dette prosjektet når Trafikksikkerhetsutvalget i kommunen tydelig har prioritert dette prosjektet? 2. Hvorfor ble det opplyst at kommunen flere ganger har søkt på delfinansieringsmidler når dette viser seg ikke å stemme? 3. Hvilke rutiner følger kommunen når det gjelder søknader, kommunikasjon og oppdateringer mot fylkeskommunen i slike saker? 4. Hva vil kommunen foreta seg for å hindre at lignende hendelser skjer igjen? <p>30.06.2016: Epost fra rådmannen som svarer på de enkelte spørsmål:</p> <p>1. Hvorfor har ikke kommunen søkt eller meldt inn dette prosjektet når Trafikksikkerhetsutvalget i kommunen tydelig har prioritert dette prosjektet?</p> <p>I invitasjonene fra Statens vegvesen om å søke 50/50 midler, har det blitt presisert at det bare kan søkes om midler til enten kommunevei eller «gammel» fylkesvei. Med «gammel» fylkesvei menes fylkesvei som også var fylkesvei før forvaltningsreformen av veinettet. Forvaltningsreformen skjedde 1. januar 2010. For å signalisere behovet for Statens vegvesen ble det den 29.09. 2014, i PLØK vedtatt å søke om 50/50-midler for prosjektene Tornes – Kjorsvik og Sandsbukta 3. Det ble sendt en søknad med Tornes – Kjorsvik som prioritet 1. Det ble ikke innvilget midler til Tornes – Kjorsvik, da denne veien er «gammel» riksvei og falt derfor ut fra ordningen. Kommunen fikk derimot midler for ønske nr 2, Sandsbukta 3.</p> <p>I forbindelse med den politiske behandlingen av saken, la rådmannen fram forslag om å søke midler kun til prosjektet Sandsbukta 3. Dette bla. med henvisning til at Tornes – Kjorsvik var «gammel» riksvei.</p> <p>I saksutredninger fremkommer følgende:</p>

				<p>«I brevet fra Statens vegvesen er det presisert: Det er ikke anledning til å søke om tilskudd til prosjekt på riksveger eller veger som før forvaltningsreformen var klassifisert som riksveg»</p> <p>I møtet 29.09.2014 ble det fra rådmannens side redegjort for at strekningen Tornes – Kjørsvik var gammel riksveg.</p> <p>I saksutredningen fremkommer videre: «Med bakgrunn i presiseringen om at tiltak på gamle riksveger ikke kan søkes om,»</p> <p>Rådmannens forslag til vedtak fikk ikke nødvendig politisk tilslutning. Følgende vedtak, fremsatt av Tove Henøen, ble vedtatt: «Kommunen søker 50/50 midler (Trafikksikkerhetstiltak Statens vegvesen) for 1. prioritet strekningen Tornes – Kjørsvik. 2. prioritet trinn 3 Sandsbukta. Kommunens egenandel må innarbeides i budsjettet 2015 – 2016.»</p> <p>2. Hvorfor ble det opplyst at kommunen flere ganger har søkt på delfinansieringsmidler når dette viser seg ikke å stemme?</p> <p>Fræna kommune har kun søkt om delfinansiering på strekningen Tornes – Kjørsvik en (1) gang - 2014. Kommunen har imidlertid gjentatte ganger vært i dialog med Statens vegvesen for å få til en delfinansieringsordning på omtalte strekning. Så langt rådmannen kan vurdere, er det her misforståelsen har oppstått.</p> <p>3. Hvilke rutiner følger kommunen når det gjelder søknader, kommunikasjon og oppdateringer mot fylkeskommunen i slike saker?</p> <p>Skjematisk kan dette fremstilles slik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen mottar invitasjon til å søke om midler • Administrasjonen fremmer sak for politisk behandling • Politikerne fatter vedtak/prioriterer - tidvis mellom mellom flere prosjekt • Administrasjon fremmer søknad i henhold til de politiske prioriteringer • Administrasjonen informerer politisk om søknadens utfall • Prosjekt blir i sin tur innarbeidet i budsjettet <p>I tillegg har administrasjonen kontakt med Statens vegvesen i alle saker der det er behov for det.</p>
--	--	--	--	--

				<p>4. Hva vil kommunen foreta seg for å hindre at lignende hendelser skjer igjen?</p> <p>En bør søke å bedre rutine for kommunikasjon mellom det politiske nivå og administrasjonen. Dette særlig i forbindelse med at enkeltsaker blir eksponert i pressen.</p>
--	--	--	--	---